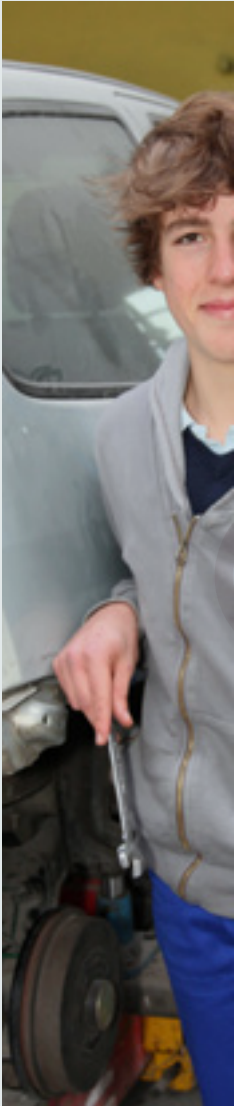
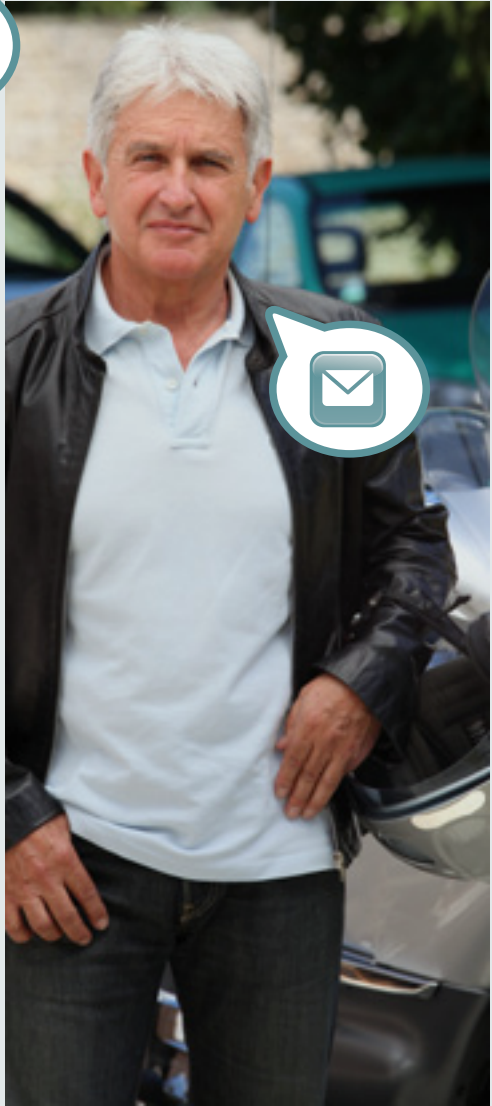

BIPT

JAARVERSLAG
2016

Inhoudsopgave

Mededeling van de Raad 5

1. HET BIPT

1.1. In een notendop 8

 1.1.1. Omgeving 8

 1.1.2. Democratische controle 9

 1.1.3. Beheer van klachten in verband met de werking van het BIPT. 9

1.2. Missies, visie, waarden en strategische assen. 9

 1.2.1 De missies 9

 1.2.2. De toekomstvisie 9

 1.2.3. De waarden 10

 1.2.4. De strategische assen 10

1.3. Kerncijfers 10

 1.3.1. Elektronische-communicatiesector 10

 1.3.2. Postsector 13

2. VERSLAG OVER DE IN 2016 ONDERNOMEN ACTIES 17

3. VERSLAG OVER HET WERK VAN DE OPERATIONELE DIENSTEN

3.1. Beheer van het elektromagnetisch spectrum, vergunningen en frequenties 32

3.2. Beheer met betrekking tot de aanbieders van elektronische-communicatiediensten 37

3.3. Gedeeld gebruik van antennesites 38

3.4. Controles om een storingsvrij spectrum te garanderen 39

3.5. Operationeel beheer van het nummerplan 40

4. VERSLAG OVER DE HORIZONTALE DIENSTEN

4.1. De dienst Griffie	42
4.2. De dienst Communicatie.	43
4.3. De vertaaldienst	43
4.4. De IT-dienst	43
4.5. De dienst Human resources, Personeel en Opleiding	44
4.6. De dienst Internationale betrekkingen	45
4.7. De juridische dienst	48
4.8. De dienst Budget en boekhouding.	50

5. FINANCIËLE STAAT EN JAARREKENING

5.1. Het BIPT en de ombudsdiensten	52
5.2. Jaarrekening van de universeledienstfondsen	53

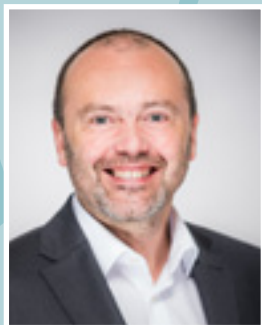
6. BIJLAGEN

6.1. Balans van het werkplan 2016.	54
6.2. Verslag over de controle bedoeld in artikel 21 van de wet van 17 januari 2003	56
6.3. Lijst van de publicaties van de Raad van het BIPT in 2016	
Besluiten	56
Raadplegingen	57
Mededelingen.	57
Adviezen	58
Persberichten	58
6.4. Glossarium.	59
6.5. Nuttige adressen	60

Axel Desmedt

Jack Hamande

Luc Vanfleteren

Michel Van Bellinghen

MededeLing van de Raad van de SUIT RADM

22 maart 2016 is op tragische wijze gekenmerkt door de terreuraanslagen. Onder de last van duizenden oproepen op hetzelfde moment geraakten de mobiele netwerken verzadigd en daardoor onbruikbaar tijdens die uren van zware beproeving. In samenwerking met de netwerkoperatoren, de nood-, politie- en hulpdiensten, alsook de overige betrokken overheden, heeft het BIPT de problemen geanalyseerd die zich tijdens die crisis hebben voorgedaan. Er zijn verschillende acties ondernomen: de capaciteit van de netwerken is opgetrokken, het ASTRID-netwerk, dat door de nooddiensten wordt gebruikt, is voorzien van extra frequentiecapaciteit en de operatoren hebben maatregelen genomen om de impact van een eventuele onverwachte overbelasting te beperken. Bovendien hebben het Brussels Gewest en de operatoren een overeenkomst bereikt over een versoepeling van de zendnormen tijdens crisissituaties en zijn nummers die worden gebruikt door een reeks belangrijke personen en diensten, als prioritair op de netwerken gedefinieerd. Het einde van de anonimiteit van prepaid kaarten is afgekondigd door de regering en het Parlement.

De droevige omstandigheden die hierboven zijn geschetst, hebben herinnerd aan de levensbelangrijke aard van de toegang tot kwaliteitsvolle informatie voor iedereen. In 2016 heeft het BIPT zich sterk ingespannen om de gebruikers van elektronische-communicatiediensten zo goed mogelijk voor te lichten; atlanten die de dekking van de vaste en mobiele operatoren in kaart brengen, alsook een barometer waarmee ze de kwaliteitsindicatoren van verschillende operatoren kunnen vergelijken zijn toegevoegd aan de prijsvergelijker, binnen de waaier aan hulpmiddelen die aan de eindgebruiker wordt geboden. Deze vergelijkingstools zijn ook bestemd om de concurrentie onder operatoren op kwalitatief gebied te stimuleren. Dankzij de kaarten van de atlas kon aldus de 4G-dekking in ons land worden versneld.

De concurrentie ten voordele van de gebruiker is de doelstelling die het BIPT blijft nastreven en dat ondanks de toenemende consolidatie van de markt, met name door de overname van BASE en SFR door Telenet. In die

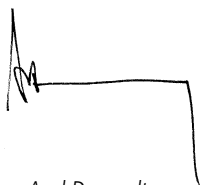
context zijn de marktanalyses het voornaamste middel van de regulator, aan de hand waarvan de concurrentie gestimuleerd kan worden of situaties van sterke machtspositie op de markt (SMP) verholpen kunnen worden. Zo heeft het BIPT in 2016, samen met de andere leden van de CRC (Conferentie van Regulators voor de elektronische-Communicatiesector), gewerkt aan de aanneming van herziene toegangstarieven voor Brutélé, Nethys (VOO) en Telenet, die gefactureerd worden aan de operatoren die via de kabel televisiediensten en breedbandinternet willen verstrekken. Het tariefbesluit is in werking getreden op 1 mei 2016 en heeft Orange in staat gesteld om als nieuwe speler op de vaste markt te starten, met een aanbod van internet en tv. Het BIPT heeft ook een besluit aangenomen dat erop gericht is de wholesaletarieven voor gespreksafgifte op de vaste netwerken te verlagen (een markt waarop elke vaste operator over een monopolie beschikt).

Op de postmarkt heeft het BIPT, overeenkomstig hetgeen aangekondigd was in het werkplan, in detail de naleving van de kostenoriëntering geanalyseerd in de context van het verzoek van bpost om de prijs te verhogen van de producten van de universele dienst die opgenomen zijn in het kleingebruikerspakket. Na een uitvoerige analyse en een debat op tegenspraak heeft het BIPT voor de eerste keer geweigerd om de door bpost gevraagde verhoging goed te keuren gelet op de marges die bpost heeft behouden in dat segment van de universele dienst. Ook de kwaliteitscontrole op de universele dienst is een belangrijke taak van het BIPT. Het jaar 2016 is op dat punt gekenmerkt door het opleggen van verplichtingen om te investeren voor bpost, dat de door de regelgeving geëiste kwaliteitsnormen niet heeft gehaald, en dit voor de eerste keer sedert ettelijke jaren.

De opdrachten van het BIPT bevatten ook een belangrijk aspect met betrekking tot het beheer van de schaarse middelen, waarvan de Belgische Staat eigenaar is en die door het BIPT worden beheerd. Zo is het BIPT begonnen aan de voorbereidingen voor de organisatie van de veiling van de vergunningen voor de 2G- en 3G-frequentiebanden, waarvan de geldigheidsduur in 2021 ten einde loopt. Er is ook voorbereidend werk verricht met het oog op de beschikbaarstelling van de 700 MHz-band, een van de frequentiebanden die gekozen zijn om de mobiele 5G-technologie in te voeren in Europa. Het BIPT heeft aanbevelingen geformuleerd aan de regering over de toewijzingsvoorwaarden en -mechanismen, met name rekening houdende met de behoefte om de investering te stimuleren in een voorspelbaar kader, maar daarnaast ook innovatie en de concurrentie.

Het BIPT heeft zich ook gebogen over de rol die de OTT's¹ in het ecosysteem spelen waarbij het erop aangedrongen heeft dat een OTT het juridische kader dat erop van toepassing is, in acht moet nemen. Zo heeft het BIPT met name aan Skype gevraagd om zich aan te melden als operator wat zijn SkypeOut-dienst betreft, die als een elektronische-communicatiedienst moet worden beschouwd. De rol van de OTT's in de sector van de elektronische communicatie wordt groter en het BIPT wenst een level playing field te doen naleven wat die nieuwe actoren betreft, zonder evenwel de innoverende dynamiek die zij op de markt brengen, te beperken.

Deze activiteiten konden tot een goed einde worden gebracht dankzij de inzet van alle personeelsleden van het BIPT. De leden van de Raad danken ieder van hen, in de technische diensten, in de verschillende teams van analisten en in de ondersteunende diensten.

Axel Desmedt

Jack Hamande

Luc Vanfleteren

Michel Van Bellinghen

¹ "over-the-top" (OTT). In zijn rapport BoR (16) 35 ("Report on OTT services") definieert BEREC (de Body of European Regulators of Electronic Communications) een OTT-dienst als "inhoud, een dienst of een toepassing die via het openbare internet aan de eindgebruiker wordt verstrekt." (vrij vertaald).

1.1. IN EEN NOTENDOP

Het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BIPT) is de federale instelling die de volgende functies vervult:

- **Het is de regulator van de elektronische-communicatiemarkt**

Het BIPT heeft met name als opdracht de concurrentie te bevorderen, bij te dragen tot de ontwikkeling van de interne markt en de belangen van de gebruikers te beschermen.

- **Het is de regulator van de postmarkt**

Het BIPT ziet onder meer toe op de tarieven en de kwaliteit van de diensten van de aanbieder van de universele postdienst; het houdt eveneens een oogje op de overige aanbieders van postdiensten. Het BIPT geeft vergunningen af aan de operatoren die toetreden tot de postmarkt om bepaalde diensten aan te bieden die deel uitmaken van de universele postdienst.

- **Het beheert het elektromagnetische spectrum van de radiofrequenties**

Het BIPT verdeelt de schaarse middelen, namelijk de radiofrequenties en de nummers, om een zo doeltreffend mogelijk gebruik ervan te garanderen. Het vervult ook de rol van "etherpolitie" om een einde te maken aan elke vorm van schadelijke interferentie. Het controleert het elektromagnetische spectrum, de operatoren en de apparatuur.

- **Het is een mediaregulator in Brussel-Hoofdstad** en ziet erop toe dat de operatoren in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad de specifieke regelgeving op het vlak van radio- en televisieomroep in acht nemen, voor zover de activiteiten van de omroepinstantie niet specifiek kunnen worden verbonden aan de Franse of Vlaamse Gemeenschap.

- **Als Belgische federale overheid vervult het diverse opdrachten van algemeen belang.**

1.1.1. Omgeving

Het BIPT staat constant in contact met talrijke Belgische, Europese en buitenlandse instellingen.

- Op Belgisch niveau staat het BIPT geregeld in contact met de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de federale minister die bevoegd is voor post en telecommunicatie. Zo ook werkt het BIPT samen met de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA): artikel 55 van de WEC² bepaalt dat het BIPT aan de BMA advies vraagt³ over de ontwerpbesluiten met betrekking tot de marktanalyses. Het BIPT en de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie en de twee ombudsdiensten⁴ zijn natuurlijke partners op het gebied van de bevordering van de belangen van de gebruikers. Samen met de mediaregulatoren van de Vlaamse (VRM), Franse (CSA) en Duitstalige Gemeenschap (Medienrat) vormt het BIPT de CRC: de Conferentie van Regulators voor de elektronische-Communicatiesector. Het BIPT verzorgt eveneens het secretariaat van twee raadgevende comités (het Raadgevend Comité voor de postdiensten en het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie).

² Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

³ Het Auditoraat (onderzoeksdienst) en het Mededingingscollege vormen samen de BMA. In 2016 heeft het BIPT geen enkel ontwerpbesluit aan de BMA overgezonden.

⁴ De Ombudsdienst voor telecommunicatie en de Ombudsdienst voor de postsector.

1

HET BIPT

- Op Europees niveau werkt het BIPT volop mee met talrijke instanties. Het gaat onder meer om de Europese Commissie⁵, het Europees Comité voor postreglementering (CERP), de Groep van Europese regulatoren voor postdiensten (European Regulators Group for Post – ERGP), de Europese Conferentie van de Administraties van Post en Telecommunicatie (CEPT) en de Body of European Regulators of Electronic Communications (BEREC).
- Op internationaal niveau neemt het BIPT actief deel aan het werk of volgt van nabij het werk binnen de Wereldpostvereniging (UPU) en de Internationale Telecommunicatie Unie (ITU).

Meer informatie over deze Europese en internationale activiteiten vindt men terug op bladzijde 45 en volgende.

1.1.2. Democratische controle

Het BIPT is een onafhankelijke instantie; de wetgever heeft daarvoor gezorgd in de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator. Het BIPT werkt echter in volle transparantie en in overeenstemming met verschillende mechanismen van democratische controle:

- De Raad van het BIPT stelt om de drie jaar een strategisch plan op waarvan de definitieve versie wordt voorgesteld aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Op basis daarvan stelt de Raad dan zijn jaarlijkse werkplannen op. Na elk kalenderjaar wordt een jaarverslag over het verrichte werk en de evolutie van de post- en telecommunicatiemarkt overgezonden aan de regering en door de Raad voorgesteld voor de Kamer.
- De ministers van Begroting en van Financiën oefenen eveneens controle uit op het begrotingsontwerp dat het BIPT opstelt en het Rekenhof controleert de jaarrekening. Sedert zijn oprichting in 1993 wordt het BIPT gefinancierd door middelen die afkomstig zijn van de gereguleerde sectoren, zonder dotaties van overheidswege.
- De besluiten van het BIPT kunnen worden aangevochten bij het Brusselse hof van beroep. Het hof van beroep kan de besluiten van het BIPT opschorten alsook ze vernietigen met terugwerkende kracht. Een vordering tegen een besluit heeft op zich geen schorsende werking.

1.1.3. Beheer van klachten in verband met de werking van het BIPT

Het BIPT hecht veel belang aan de kwaliteit van zijn dienstverlening en beschikt nu over een klachtencoördinator. In 2016 zijn twaalf klachten ontvangen en behandeld. Vier daarvan hadden betrekking op de procedure in verband met het onderzoek van een eventueel recht op een sociaal telefoontarief. De verdere automatisering van het proces heeft, zoals verhoopt, wel degelijk een positieve invloed gehad op de behandeling van de dossiers. Zeven klachten hadden te maken met de pool Toewijzingen; de tijd voor de behandeling van diverse soorten van radiocommunicatievergunningen stond daarbij in het middelpunt. Tot slot was er ook een klacht over de dienst Controles - Apparatuur, die overgezonden was door de federale ombudsman: de procedure inzake vrijwillige afstand vormde de kern van het probleem, maar na onderzoek van de informatie die van de dienst ontvangen was, heeft de federale ombudsman het dossier kunnen afsluiten.

⁵ Onder de groepen die ingesteld zijn door de Commissie vermelden we onder andere het CoCom (Communications Committee), het RSPG (Radio Spectrum Policy Programme) en het RSC (Radio Spectrum Committee).

1.2. MISSIES, VISIE, WAARDEN EN STRATEGISCHE ASSEN

Deze begrippen zijn omschreven in het strategisch plan 2014-2016, waarvan het ontwerp ter raadpleging is voorgelegd in januari 2014. De Ministerraad heeft dit goedgekeurd op 28 maart 2014, overeenkomstig artikel 34 (oud) van de BIPT-statuuwet van 17 januari 2003 en het is gepubliceerd op de website van het BIPT op 25 april 2014. Het strategisch plan 2017-2019 zal aan de Kamer worden voorgesteld door de leden van de Raad.

1.2.1. De missies

De missies van een organisatie definiëren haar bestaansreden via de doelen die ze voor zichzelf heeft vastgelegd. Deze missies scheppen een kader voor zowel de strategie als voor de operationele werking. Dankzij de missies kan worden nagegaan of een specifieke handeling of een ontwikkeling van de organisatie in een of andere richting, de juiste weg opgaat.

De elektronische communicatie, de postdiensten en de media in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn de voornaamste werkgebieden van het BIPT. Voor elk gebied wordt zijn regulerende optreden ingegeven door de volgende principes:

1. de eindgebruikers begrijpen, anticiperen op de gebruiken en de ontwikkeling daarvan en het belang van de consumenten vrijwaren;
2. een gezonde concurrentie efficiënt organiseren en de toegang tot de markt vrijwaren;
3. de postdiensten en de elektronische communicatie gebruiken om de integratie en sociale samenhang van iedereen te bevorderen;
4. schaarse middelen beheren;
5. de veiligheid van de netwerken garanderen, want anders zouden de eerste drie principes tevergeefs zijn wegens het wantrouwen dat zou ontstaan door weinig betrouwbare netwerken.

1.2.2. De toekomstvisie

Aan de hand van haar visie kan een organisatie zich projecteren op wat ze wil zijn of hoe ze de wereld om zich heen wil vormgeven, binnen het kader van haar missie en haar doelstellingen. Het BIPT drukt als volgt uit hoe het zijn rol en zijn impact ziet op het vlak van telecommunicatie, media en postdiensten:

"Wij, het BIPT, dragen bij tot de ontwikkeling van de regelgevende omgeving waarbij enerzijds de consumenten en ondernemingen toegang kunnen krijgen tot kwalitatief hoogstaande diensten tegen concurrerende prijzen en anderzijds de innovatie en de investeringen worden gestimuleerd via een permanente dialoog met alle belanghebbenden".

1.2.3. De waarden

De waarden van een organisatie zijn essentieel opdat iedereen zich kan herkennen in de actie die ze onderneemt om haar missies te vervullen en haar visie te verwezenlijken. Ze zorgen ervoor dat elkeen, haar personeel, haar klanten en haar leveranciers zich ervan kunnen vergewissen dat alle ondernomen acties stroken met de missies en de visie.

Deze waarden zijn: professionalisme, wendbaarheid, onafhankelijkheid en transparantie.

- Het **professionalisme** dat het BIPT verbreidt is multidisciplinair en combineert technische, economische en juridische expertise binnen het domein van de elektronische communicatie, postdiensten en media. Dankzij de technische beheersing van de gereuleerde materies kan het onmogelijke van het mogelijke worden onderscheiden, de realiteit van de utopie, het kaf van het koren.
- Het BIPT wil snel en **wendbaar** reageren op de situaties die zich voordoen en de vaak erg snelle technologische en economische ontwikkelingen op de markt; de flexibiliteit van zijn medewerkers en de interne en externe samenwerking zijn van groot belang. Het BIPT past zijn structuren en zijn werkwijze aan telkens wanneer dat nodig is.
- De **onafhankelijkheid** van de regulator maakt hem geloofwaardig in zijn rol tegenover de marktspelers die hij reguleert en alle belanghebbende partijen. Door deze onafhankelijkheid krijgen de belanghebbende partijen een regulator waarvan het optreden stabiel en in de tijd voorspelbaar is, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat het zich moet aanpassen aan de behoeften van de markten.
- **Transparantie** waarborgt de democratische controle op het optreden van het BIPT. Ze is gebaseerd op openheid, dialoog, eerlijkheid en coherentie. Alle akten en alle besluiten worden naar behoren gemotiveerd.

1.2.4. De strategische assen

Het strategisch plan 2014-2016, de programmaverklaring, heeft zeven strategische assen uitgestippeld die de leidraad vormen voor het werk van het BIPT en zijn medewerkers:

1. **Vernieuwing:** de komst van meer en meer vernieuwende diensten voor de gebruikers bevorderen;
2. **Concurrentie en investeringen:** bevorderen van een duurzaam kader voor de concurrentie en investeringen;
3. **Betrouwbaarheid:** zorgen voor een betrouwbare en kwaliteitsvolle digitale omgeving;
4. **Informatieverstrekking:** bijdragen tot de informatieverstrekking aan de consumenten;
5. **Inspraak:** inspraak en sociale inclusie bevorderen;
6. **Dialoog:** een permanente dialoog organiseren;
7. **Sterk presteren:** een aantrekkelijke werkgever en een sterk presterende regulator zijn.

Voor verdere verduidelijking over dit onderwerp wordt de lezer doorverwezen naar het strategisch plan⁶, alsook naar de jaarlijkse werkplannen⁷ van het BIPT.

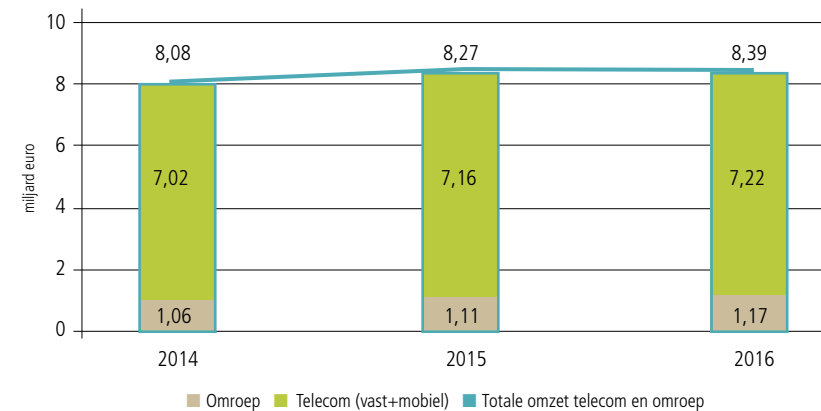
⁶ <http://www.bipt.be/nl/operatoren/bipt/publicaties/strategisch-plan-2014-2016-finale-versie>

⁷ <http://www.bipt.be/nl/operatoren/administratie/16-werkplannen>

1.3. KERNCIJFERS

1.3.1. Elektronische-communicatiesector

OMZET

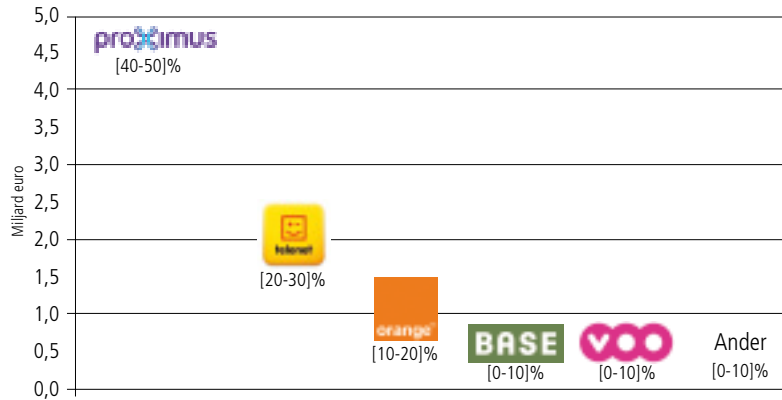
Omzet gegenereerd door elektronische communicatie (vast en mobiel) en tv

De omzet 2016 voor de sector van de vaste en mobiele communicatie bedraagt meer dan € 7,2 miljard: + 1%. Als men tv erbij telt, klimt dat cijfer tot € 8,39 miljard (+ 1,4%). De investeringen (buiten vergunningen) eisen een aandeel op van 19,6% van de omzet die door de elektronische-communicatiemarkt wordt gegenereerd.

Binnen de totale omzet voor elektronische communicatie en tv behoudt Proximus een marktaandeel tussen [40-50]% ondanks een licht verlies van 0,5 procentpunten. Op de particuliere markt voor elektronische communicatie wijzen het hogere marktaandeel van Telenet (+ 0,6% tot [20-30]%) en van Orange, dat een bundel van breedband en tv via de kabel heeft gelanceerd, (+ 0,1% tot [20-30]%) op een lichte toename van de concurrentie.

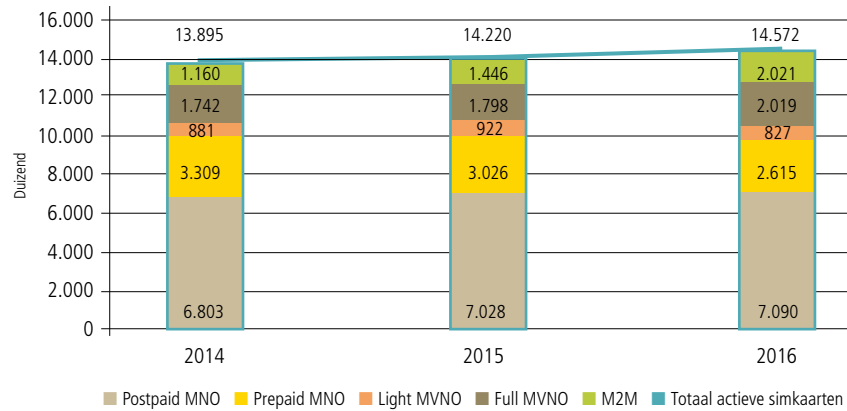
Op de niet-particuliere markt wint challenger Telenet 0,6 procentpunten in marktaandeel. Ondanks een verlies van 1,4 procentpunten blijft Proximus echter de voornaamste operator met [60-70]%

VASTE BREEDBAND

Omzet gegenereerd door elektronische communicatie + tv en marktaandeelen

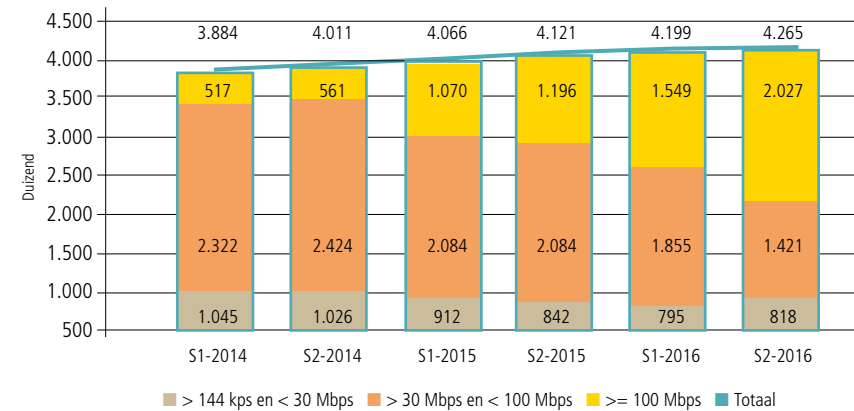
MOBIELE MARKT

Aantal actieve simkaarten

Eind 2016 waren in België 14,572 miljoen simkaarten actief, waaronder 2,021 miljoen machine-to-machine-simkaarten. De 12,551 miljoen resterende simkaarten voor spraak en data zijn verdeeld over de 3 mobilienetwerkkoperatoren (77%) en de MVNO's (23%). Het volume daarvan daalt met 1,7%, terwijl het M2M-segment sterk stijgt: + 39,7% in 2016.

Breedband blijft terrein winnen. Het volume stijgt met 3,5% tot 4,265 miljoen breedbandlijnen. Een aandeel van 46%, identiek met dat van eind 2015, blijft in handen van Proximus, ondanks een toename van de concurrentie. Op de particuliere breedbandmarkt vertoont het marktaandeel van de operatoren die geen eigen netwerk hebben een groei van 0,6 procentpunten tot 2,7% als gevolg van de gereguleerde openstelling van de kabel. Op de markt van de ondernemingen zien de kabeloperatoren hun marktaandeel met 0,9 procentpunten omhooggaan tot 35,3%, terwijl het marktaandeel van Proximus met 0,6% afneemt tot 58,7%.

Evolutie van het aantal vaste breedbandlijnen per snelheids categorie

Meer en meer gezinnen beschikken over een ultrasnelle vaste breedbandlijn; 81% van de vaste breedbandlijnen hebben een snelheid van 30 Mbps of hoger, waardoor we nummer één zijn in de Europese rangschikking en ruim boven het Europese gemiddelde van 37% liggen.

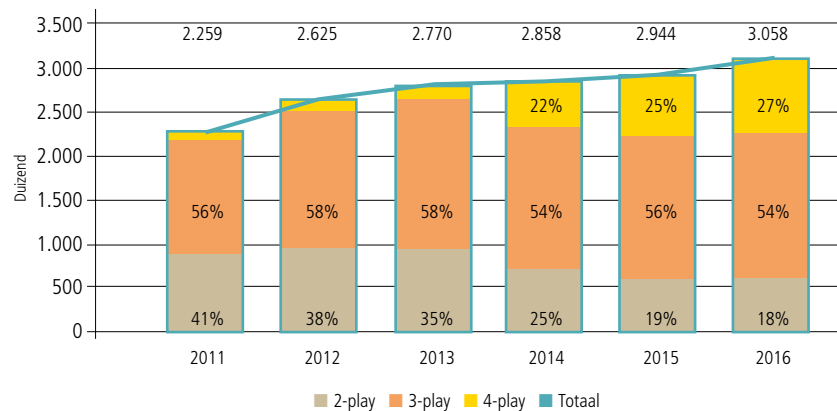
De vaste breedbandlijnen met een snelheid van 100 Mbps of hoger vertegenwoordigen in België 47,5% van het totale aantal lijnen, wat overeenstemt met een penetratie van 43% van de Belgische gezinnen.

GEBUNDELDE AANBIEDINGEN

In tegenstelling tot de groei van vaste breedband zet het gebruik van de klassieke vaste telefonie en van sms'en zijn neerwaartse trend voort. Het volume van het vaste spraaktelefonieverkeer daalt met 7,2% tot 8,9 miljard minuten op jaarbasis. Het gaat ook om de derde opeenvolgende daling voor sms'en: -4,5% tot 23,46 miljard verzonden berichten.

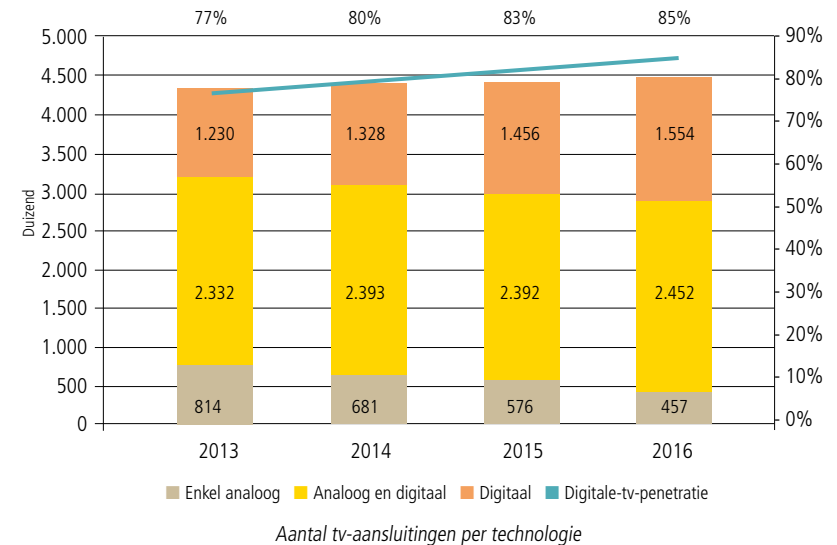
Quadruple play heeft in 2016 aan belang gewonnen dankzij de introductie van nieuwe convergente gebundelde aanbiedingen waarin vast en mobiel worden gecombineerd: *Wigo* van Telenet en *Tuttimus* van Proximus. In totaal tellen we 100.384 nieuwe abonnementen voor *quadruple play*. De concurrentie doet zich echter voornamelijk voor op het niveau van de *triple-playaanbiedingen*, die goed zijn voor 54% van het totale aantal gebundelde aanbiedingen (3.058.175).

Evolutie van het aantal particuliere gebundelde aanbiedingen per x-play

Tv blijft een belangrijke motor voor de groei van het aantal gebundelde aanbiedingen. Eind 2016 maakte digitale televisie deel uit van 2,86 miljoen particuliere gebundelde aanbiedingen: dat zijn 106.260 gebundelde aanbiedingen meer dan in 2015.

Het totale aantal digitale-tv-abonnees loopt op tot 4 miljoen en vertegenwoordigt vandaag 90% van het totale aantal televisieaansluitingen.

Aantal tv-aansluitingen per technologie

1.2.3 Postsector

De Belgische postsector telt aan de aanbodzijde meer dan 700 postondernemingen, waarvan het merendeel van beperkte omvang is. In 2015 eigende bpost, de voornaamste postoperator, die tevens de aanbieder van de universele postdienst is, zich het merendeel (60-70%) van de omzet in de sector toe, terwijl de zeven grootste postoperatoren 97% van de omzet realiseerden. Tegelijk merken we op dat de marktconcentratie in de postsector constant achteruitgaat, wat leidt tot een zeer lichte toename van de mate van concurrentie. Men merkt ook een terugloop van het personeelsbestand bij bpost, en een stijging bij de rest van de marktspelers.

Qua tendensen zijn twee tegengestelde bewegingen te zien:

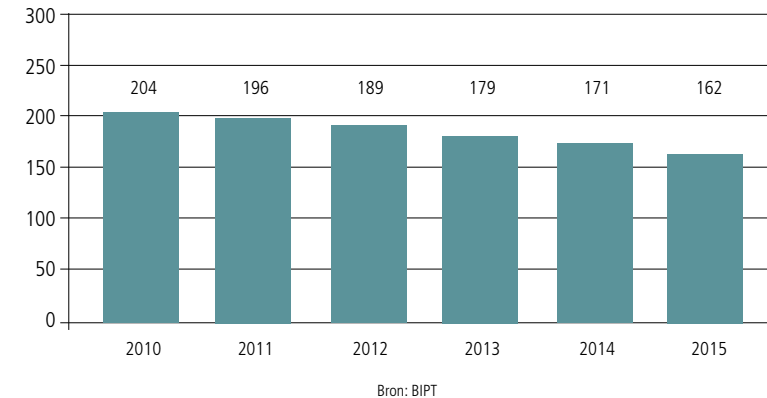
- enerzijds is het aantal pakketten per persoon gestegen, van 8 in 2010 naar 12 in 2015. Deze markt wordt gekenmerkt door een hogere mate van concurrentie: buiten bpost zijn tal van grotere operatoren hier actief. Denk maar aan UPS, DHL, DPD, FedEx, GLS, TNT en PostNL.
- anderzijds stelt men jaar na jaar een volumedaling vast op de markt van de brievenpost wegens de substitutie door verschillende vormen van elektronische post. Vertaald in aantal items brievenpost per inwoner op jaarbasis, zien we een achteruitgang van 204 stuks in 2010 naar 162 in 2015. Bpost blijft de voornaamste speler in dat marktsegment, met een dominant aandeel van de volumes en van de omzet, waarbij maar een miniem aandeel gelaten wordt aan de enige postoperator die een vergunning heeft op de Belgische markt, namelijk TBC Post.

Ondanks de neerwaartse trend van het volume op de markt van de brievenpost, moet worden onderstreept dat de sector relatief goed weerstand biedt aan deze volumedalingen, door innoverende diensten te ontwikkelen en door te reageren op de specifieke behoeften van de gebruikers, met name inzake levering van de postpakketten die afkomstig zijn van de e-commerce. Zo is de totale omzet van de postsector gegaan van € 2,22 miljard in 2010 naar € 2,39 in 2015.

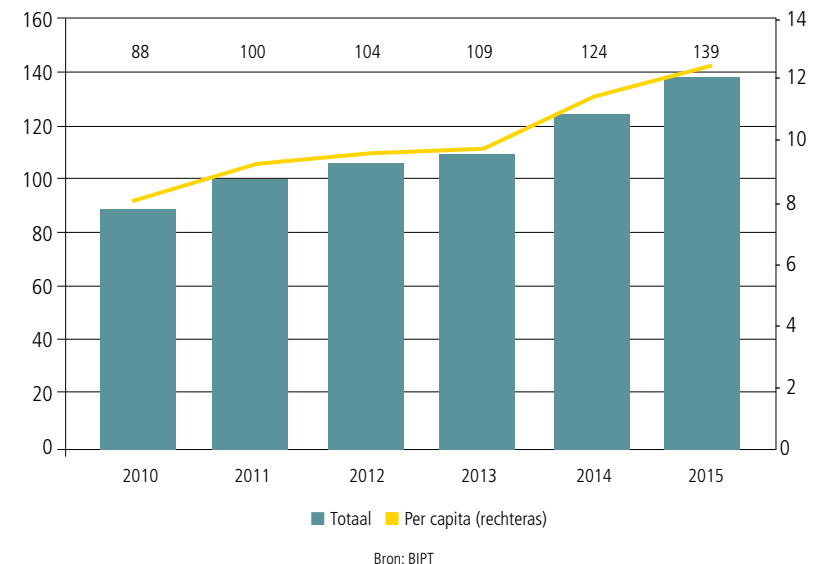
EVOLUTIE VAN DE VOLUMES VAN DE BRIEVENPOST EN PAKJES

Tussen 2010 en 2015 is het volume brievenpost gezakt met 20,8%. In dezelfde periode is het volume van de pakjes met 57,5% gestegen.

Evolutie van het volume brievenpost per capita per jaar

Evolutie van het volume pakjes in totaal (in miljoen eenheden) en per capita (in eenheden) per jaar

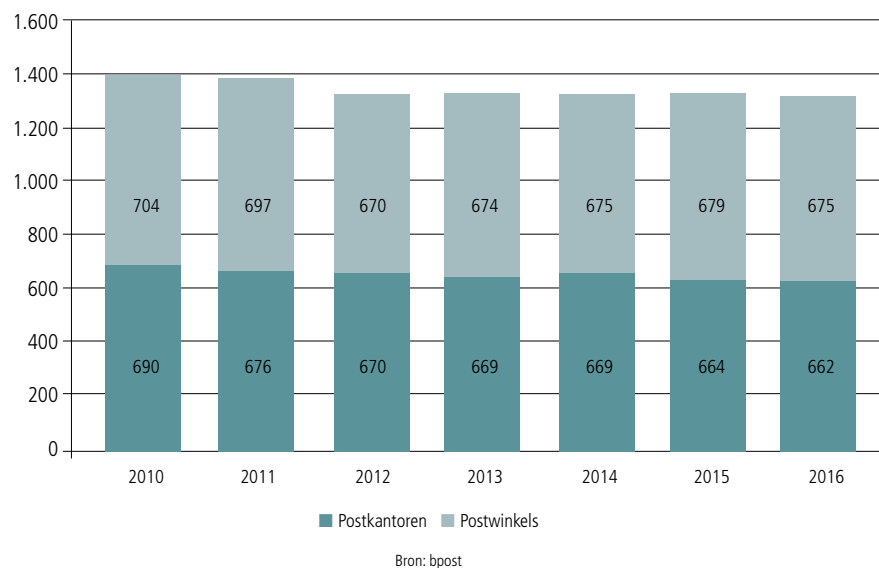
Per inwoner is het volume per jaar van geleverde pakjes gestegen, tot 12 items in 2015. Per persoon wordt gemiddeld elke maand een pakje verstuurd of een snelpostdienst gebruikt.

TOEGANKELIJKHEID VAN DE POSTDIENSTEN

Eind 2016 boden in totaal 1.337 vestigingen van bpost (postkantoren of PostPunten) verdeeld over het gehele grondgebied postdiensten aan. Het totale aantal servicepunten blijft zo goed als stabiel sedert 2012. We zien tussen 2010 en 2012 een vermindering met 54 servicepunten. Dat netwerk omvat nog steeds 13.263 rode brievenbussen verspreid over heel België.

Evolutie van het totale aantal servicepunten van bpost

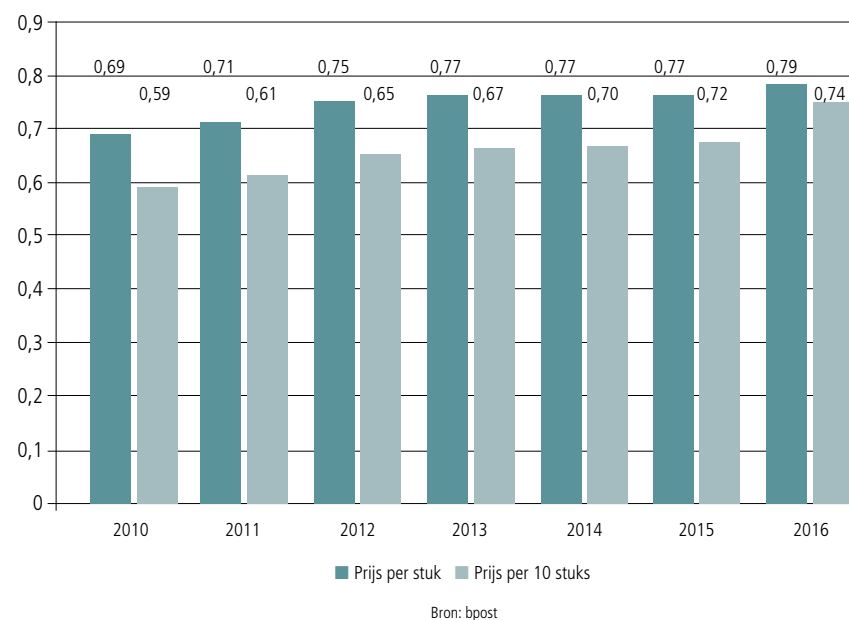

PRIJS VAN DE BINNENLANDSE STANDAARDBRIEF

In 2016 kostte het in België € 0,79 om een brief te verzenden (€ 0,74 bij aankoop van 10 postzegels). De prijs per eenheid is met 2,6% gestegen ten opzichte van 2015. In 2016 is het verzoek van bpost om de prijs van het kleingebruikerspakket voor 2017 te verhogen evenwel niet goedgekeurd door het BIPT.

Sedert 2010 is de eenheidsprijs van een binnenlandse standaardbrief met 14,5% gestegen, terwijl de prijs per 10 stuks met 25% omhoog is gegaan.

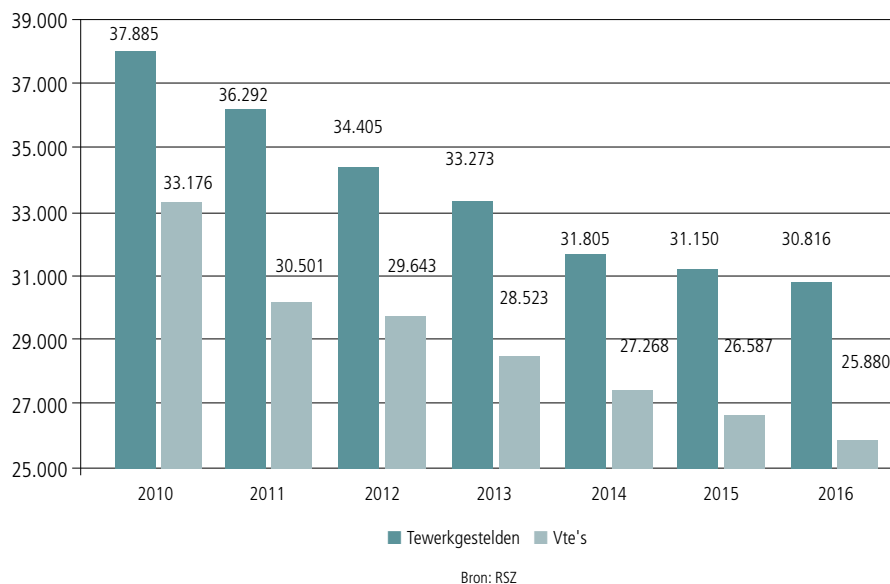
Evolutie van de prijs van een binnenlandse standaardbrief (EUR)

TEWERKSTELLING

In 2016 stelde de postsector 30.816 personen rechtstreeks tewerk. Dat cijfer duidt opnieuw op een vermindering ten opzichte van het jaar ervoor (-1%). Sedert 2010 is het aantal werknemers in de postsector met 18,7% achteruitgegaan. Die terugloop is nog markanter wanneer die uitgedrukt wordt in voltijdequivalenten (vte's): -22% ten opzichte van 2010. Die daling van het aantal jobs in de postsector vloeit voort uit een vermindering van het personeelsbestand van de aanbieder van de universele dienst, terwijl de tewerkstelling bij de alternatieve operatoren in beperkte mate is gestegen.

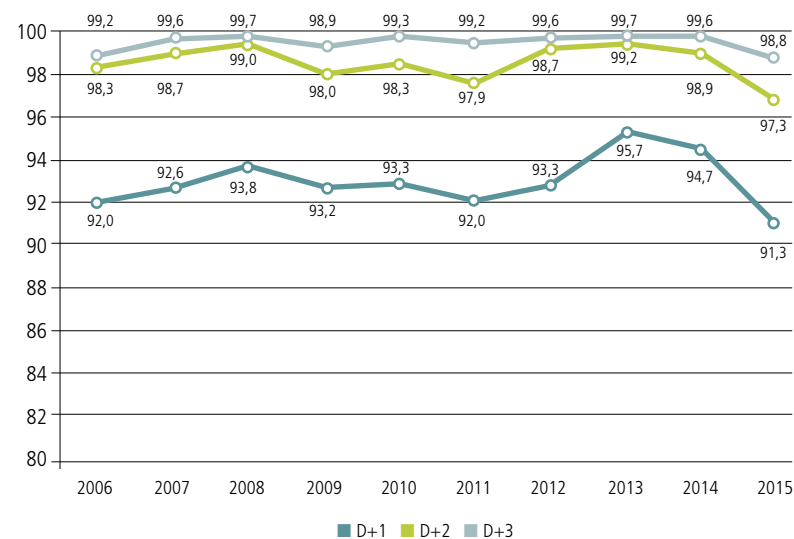
Evolutie van het personeelsbestand (telkens op 30 juni) in de postsector

KWALITEIT

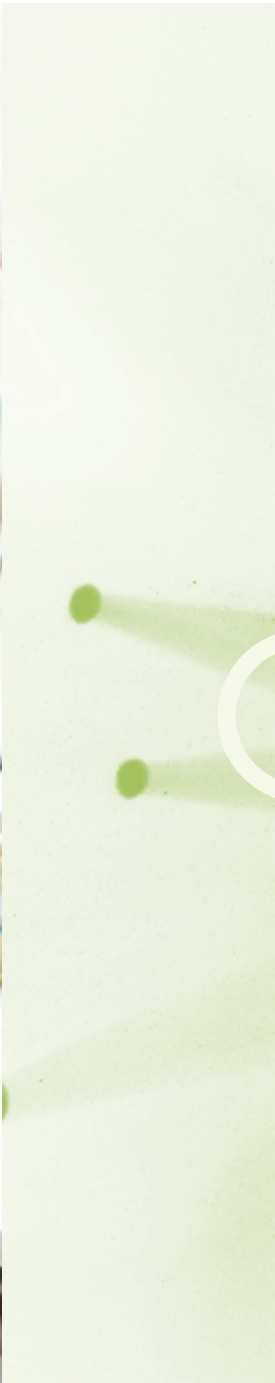
De verzendingstermijnen worden gemeten met het BELEX-evaluatiesysteem door middel van de verzending van testbrieven door een selectie van afzenders. Deze testbrieven zijn representatief voor de echte poststromen van bpost. Dankzij deze testbrieven kan worden berekend hoeveel zendingen op tijd worden besteld, namelijk reeds binnen een dag nadat de brief is gepost voor het laatste lichtingsuur.

Percentage van Prior-stukpost van bpost die op tijd is besteld (tussen 2006 en 2015)

De kwaliteit van de Prior-stukpost is gedaald tot op zijn laagste punt sedert 10 jaar. Het is ook de eerste keer dat bpost onder de kwaliteitsnorm zit, die in 2014 opgetrokken is van 90% naar 93%.

2

VERSLAG OVER DE IN 2016 ONDERNOMEN ACTIES

Voor een synoptische tabel die de resultaten van het werkplan 2016 samenvat, verwijzen we de lezer door naar bijlage A, blz. 54. Hieronder wordt het verloop van de diverse activiteiten beknopt voorgesteld.

Een van de opdrachten van het BIPT bestaat uit het efficiënt organiseren van een gezonde concurrentie en het vrijwaren van de markttoegang; de projecten die hieronder worden besproken zijn daarvan de illustratie.

2.1. REALISATIE VAN HET POSTOBSERVATORIUM 2015

Het BIPT heeft de economische kerncijfers met betrekking tot de postsector voor het jaar 2015 gecompileerd door marktgegevens bijeen te brengen die opgehaald zijn bij 22 postoperatoren, tegenover slechts 17 in de vorige editie. Deze verruiming van de omtrek heeft het mogelijk gemaakt om de meest representatieve statistische gegevens te publiceren voor de Belgische postmarkt in zijn geheel. Deze spelers zijn goed voor 87,5% van de totale omzet in de postsector.

De Belgische postmarkt is in 2015 sterk geconcentreerd gebleven: de vier voornaamste aanbieders hebben een gezamenlijk marktaandeel van 87,4% (in 2010 was dat 91,4%).

In 2015 vertegenwoordigde de brievenpost, inclusief geadresseerde reclamezendingen, 53% van de totale omzet in de postsector. Het segment van de pakketten en snelpostzendingen nam 42% van de inkomsten voor zijn rekening, en het segment van de distributie van de pers bij de abonnees thuis 5%. De inkomsten uit de brievenpostzendingen vertegenwoordigden € 1,244 miljard in 2015 tegenover € 1,281 miljard in 2014 (-2,9%).

Wat het segment van de pakketten en snelpostzendingen betreft, wordt tussen 2010 en 2015 een volumegroei van ongeveer 11% per jaar vastgesteld. Ook in 2015 is er 12,4% groei opgetekend, waarbij 139 miljoen artikelen zijn bereikt. Per capita wordt gemiddeld een pakket per maand verstuurd.

Tot slot zijn na verschillende jaren van stijging de investeringen in de postsector afgenomen in 2015, en bereiken nu € 90 miljoen (€ 106 miljoen in 2014), wat overeenkomt met 3,7% van de behaalde omzet.

2.2. ANALYSE VAN DE OBSTAKELS VOOR DE ONTWIKKELING VAN E-COMMERCE

De jongste jaren heeft de sector van onlineaankopen zich aanzienlijk ontwikkeld in België, net als elders in Europa⁸. Dankzij de groei van e-commerce wordt de markt voor de levering van pakjes en (post)pakketten duidelijk sterker, zowel in Europa als in België. Volgens Eurostat is e-commerce in België evenwel minder ontwikkeld dan in de buurlanden⁹. Daarom wou het BIPT een uitvoerig beeld krijgen van de situatie van de Belgische markt voor de verdeling van pakjes en (post)pakketten in het kader van e-commerceactiviteiten. Op 10 oktober 2016 heeft het BIPT een raadpleging alsook een studie (in samenwerking met KPMG) gelanceerd om een beter inzicht te krijgen in de marktsituatie en om de eventuele obstakels voor de ontwikkeling van e-commerce in België en de aanbevelingen om die te verhelpen, te identificeren.

⁸ Volgens een studie van Copenhagen Economics is er de jongste jaren een gemiddelde jaarlijkse groei van 15% vastgesteld op de Europese markt voor elektronische handel. Het aandeel van e-commerce in de totale Europese bestedingen is tussen 2007 en 2015 met meer dan 50% gestegen.

⁹ In de Eurostat-tabel getiteld "Internet Purchases by Individuals (2016)" bedraagt de score van België 46%, tegenover 64% voor Duitsland, 52% voor Frankrijk, 63% voor Nederland, 69% voor het Groothertogdom Luxemburg en 78% voor het Verenigd Koninkrijk.

2.3. CONTROLE VAN DE KOSTENORIËNTATIE VAN DE PRODUCTEN DIE TOT DE UNIVERSELE POSTDIENST BEHOREN

Volgens de wet van 21 maart 1991 moeten de tarieven voor elk van de diensten die deel uitmaken van de universeledienstverlening door de aanbieder van de universele dienst kostengeoriënteerd zijn. In zijn besluit van 21 september 2015 betreffende de analyse van het tariefvoorstel van bpost voor de volle stuktarieven voor het jaar 2016 had het BIPT laten weten dat het slechts een summier verificatie had kunnen verrichten van het kostenoriënteringsbeginsel. In 2016 heeft het BIPT een diepgaander onderzoek verricht naar de kostenoriëntering van de producten die deel uitmaken van het kleingebruikerspakket, om zeker te zijn dat er geen kruissubsidiëring bestond tussen deze verschillende producten, en om te garanderen dat de belangen van de gebruikers van deze producten wel degelijk deel uitmaakten van de prijszettingstrategie van bpost. Op 7 oktober 2016 heeft het BIPT aan bpost een ontwerpbesluit betreffende de analyse van het tariefvoorstel van bpost voor de volle tarieven per stuk voor het jaar 2017 meegedeeld en dit om tegen 21 oktober 2016 de opmerkingen van bpost over dat ontwerp te ontvangen. Op 22 december 2016 heeft het BIPT aan bpost een tweede ontwerpbesluit voor commentaar overgezonden, dat aangepast is om rekening te houden met de opmerkingen die bpost had gemaakt over het eerste ontwerpbesluit.

2.4. MARKTANALYSE: MARKT 1 VOOR GESPREKSAFGIFTE OP AFZONDERLIJKE VASTE NETWERKEN (FTR)

De markt voor de gespreksafgifte op afzonderlijke vaste netwerken (*Fixed Termination Rates* - FTR) wordt gereguleerd door het marktanalysebesluit van 2 maart 2012, krachtens hetwelk aan alle aanbieders van gespreksafgifte-diensten een reeks verplichtingen zijn opgelegd, waaronder een symmetrisch gespreksafgifte-tarief. Op 25 augustus 2016 heeft het BIPT een besluit aangenomen dat nieuwe tarieven voor gespreksafgifte bepaalt met de hulp van een kostenmodel gebaseerd op de zuiver incrementele "BU-LRIC"-kosten, overeenkomstig de Europese aanbeveling van 7 mei 2009. Op basis van de nieuwe methode zijn de gespreksafgifte-tarieven die vanaf 1 november 2016 gelden, sterk verlaagd (0,092 eurocent/minuut, tegenover gemiddeld ongeveer 0,7 eurocent/minuut voordien).

Op 17 oktober 2016 heeft 3 Starsnet bij het hof van beroep van Brussel een vordering tot schorsing¹⁰ en nietigverklaring ingediend tegen dat besluit.

¹⁰ Op 30 november 2016 heeft het hof van beroep van Brussel een arrest geveld waarin het verzoek om schorsing van 3 Starsnet is verworpen. Op 15 maart 2017 heeft het Marktenhof de vernietiging uitgesproken van het besluit van het BIPT wegens een procedurefout (geen kennisgeving van het besluit tot vaststelling van het tarief voor vast-gespreksafgifte aan de Belgische Mededingingsautoriteit).

2.5. MARKTANALYSE: MARKT 2 VOOR MOBIEL-GESPREKSAFGIFTE (MTR)

Deze markt was het voorwerp geweest van het besluit van het BIPT van 29 juni 2010, dat maximumtarieven had opgelegd voor gespreksafgifte (*Mobile Termination Rates* - MTR) en een systeem van vergoedingen voor gespreksafgifte, die symmetrisch waren en gebaseerd op een zuiver LRIC-kostenmodel vanaf 1 januari 2013. Het besluit was op 24 september 2014 door het hof van beroep van Brussel nietig verklaard wegens het niet vooraf raadplegen van de mediaregulatoren, maar was tot 30 juni 2015 van kracht gebleven, terwijl het BIPT ondertussen op 6 mei 2015 een vernieuwingsbesluit aannam. Op 14 september 2015 is een ontwerpbesluit betreffende de nieuwe analyse van de markt voor gespreksafgifte op de afzonderlijke mobiele netwerken voor raadpleging voorgelegd. In 2016 zijn het ontwerpbesluit en het onderliggende kostenmodel aangepast opdat het ontwerpbesluit kon worden overgezonden naar de Belgische Mededingingsautoriteit, en daarna naar de Belgische mediaregulatoren voordat het uiteindelijk genotificeerd kan worden aan de Commissie in 2017.

2.6. MARKTANALYSE: MARKT 2: GESPREKSOPBOUW OP EEN VASTE LOCATIE

Het gaat hier over de wholesalemarkt voor gespreksopbouw op het openbare telefoonnetwerk, verzorgd op een vaste locatie. Gespreksopbouw bestaat in de verzending van gesprekken vanwege de bellende eindklant naar een ander netwerk. Het BIPT heeft het onderzoek aangevat dat moet bepalen of deze markt al of niet moet worden gereguleerd en dus of de aan de spelers op deze markt opgelegde verplichtingen moeten worden opgeheven, behouden of aangepast. Dankzij dat onderzoekswerk kon worden vastgesteld dat het verstandig was om de analyse van deze markt te combineren met die van de markt voor toegang tot het vaste telefoonnetwerk (dat evenmin nog vermeld is in de lijst van de relevante markten van de aanbeveling van 2014). Een nationale raadpleging zal over dat document worden gelanceerd in de loop van 2017.

2.7. MARKTANALYSE: MARKTEN 3A, 3B EN 18: WHOLESALETOEGANG TOT EN OMROEP OP VASTE NETWERKEN

Deze drie markten betreffen de wholesaletoeegang tot vaste netwerken: de markt voor lokale toegang, de markt voor centrale toegang en de markt voor omroepdiensten. Als voorbereiding op de marktanalyse is onder de consumenten een enquête gehouden en zijn de antwoorden van de operatoren op een kwalitatieve vragenlijst verwerkt. Tot slot heeft het BIPT een vergelijkende studie verricht over de marktdefinities alsook de verplichtingen die in de landen van de Europese Unie worden opgelegd. Bovendien is een consultant aangewezen; eind 2016 heeft die een studie aangevat over diverse economische aspecten, zoals de substitueerbaarheid op wholesaleniveau van de kabel en van

DSL, de impact van de diensten die worden verstrekt door de OTT's. In 2016 is een groot deel van de beschrijving van de retailmarkt opgesteld. De complexiteit van de economische en technische aspecten verklaart waarom de redactie van het ontwerpbesluit in 2017 moet worden voortgezet.

2.8. ONTWIKKELEN VAN EEN INSTRUMENT VOOR HET AANTONEN VAN PRICE SQUEEZES

In 2007 had het BIPT richtsnoeren aangenomen in verband met de beoordeling van price squeeze. In het licht van de vastgestelde ontwikkelingen is het nodig gebleken om deze richtsnoeren te herzien en een hulpmiddel te vinden voor het opsporen van eventuele price-squeezepraktijken bij de operatoren met een sterke machtspositie op de markt. In 2016 konden de rekenmodules worden afgewerkt voor de opsporing van price squeeze betreffende producten aangeboden via het DSL-netwerk van Proximus op de particuliere markt en de markt voor kleine ondernemingen, alsook de modules betreffende de tariefplannen die de kabeloperatoren op de markt brengen. De ontwikkeling van de rekenmodule voor de professionele markt heeft meer tijd gevegd dan verwacht, tevens gelet op de ingewikkelde aard van die markt en de aanbiedingen in dat segment. Dat model zal worden afgewerkt in 2017 en zodra het project afgerond is zal het BIPT ook de richtsnoeren voltooiën.

2.9. BIJWERKEN VAN DE REFERENTIEOFFERTES VAN DE KABELAARS IN VERBAND MET DE COMPATIBILITEIT VAN MODEMS

De marktanalysebeslissing van 1 juli 2011 betreffende de omroepmarkt bevatte voor de kabeloperatoren de verplichting om een referentieaanbod te publiceren waarin de technische en operationele aspecten voor de toegang tot hun netwerk werden gedetailleerd. Er is een audit verricht over de procedures die de alternatieve operatoren moeten volgen alvorens ze hun modems en decoders mogen gebruiken op het netwerk van de kabeloperatoren. De belangstellende partijen hebben de gelegenheid gehad om kennis te nemen van het resultaat van dat onderzoek.

2.10. BEPALING VAN DE "ONE-TIME FEES"

De "One-Time Fees" duiden op enige heffingen voor verrichtingen door Proximus op zijn netwerk voor rekening van de alternatieve operatoren in het kader van de referentieaanbiedingen BRUO, BROBA en WBA VDSL2 (bijvoorbeeld de installatie van lijnen of migraties). Omdat deze heffingen gebaseerd waren op verschillende kostenmodellen en omdat ze bepaald waren via diverse besluiten van het BIPT, moesten ze wegens de constante evolutie van de markt worden herzien.

In de loop van het jaar 2016 hebben Proximus en het BIPT samengewerkt om die heffingen te herzien, hetgeen Proximus ertoe gebracht heeft om een herzien kostenmodel voor te stellen. Na afloop van een eerste, verkennende analyse van de door Proximus voorgestelde kostenmodellen is wegens de complexiteit die groter was dan verwacht, beslist om het OTF-project ("One-Time Fees") in twee te splitsen: een deelproject in verband met de technische gegevens en een deelproject in verband met de boekhoudkundige en financiële gegevens. In het deelproject "Technische gegevens" heeft het BIPT geopteerd voor de aanwijzing van een externe consultant die werd belast met de bijstand bij de uitvoering van deze taak. In september 2016 is een offerteaanvraag met Europese bekendmaking gepubliceerd. Het deelproject "Boekhoudkundige en financiële gegevens" zal eveneens in handen worden genomen door een consultant. Wanneer deze twee deelprojecten afgerond zullen zijn zal het BIPT ervoor zorgen dat alle resultaten daarvan in één en hetzelfde kostenmodel worden opgenomen.

2.11. TOEPASSING VAN DE BERECA-ANALYSE¹¹ BETREFFENDE DE OVER-THE-TOP-SPELERS (OTT)

Met name via zijn verschillende marktanalyses heeft het BIPT in overleg met de sector en in diens belang rekening gehouden met het potentiële disruptieve effect die de OTT-spelers kunnen hebben op de mededingingsvoorwaarden. Bovendien heeft het BIPT van nabij de werkzaamheden van BEREC in verband met de OTT-spelers gevolgd, in het bijzonder wanneer ze betrekking hebben op OTT-spelers die operator zijn. Het BIPT heeft aan de telecomsector de conclusies voorgesteld waartoe BEREC gekomen is en die geformaliseerd zijn in een rapport van 29 januari 2016.

2.12. "ZERO RATING" : HET BIPT HEEFT DE AANBIEDINGEN ONDERZocht DIE SOMMIGE APPS "ONBEPERKT" TOESTAAN

Op 17 oktober 2016 heeft Proximus een nieuw productengamma gelanceerd dat het heeft ontwikkeld in samenwerking met zijn klanten en andere bevragede personen en dat gestoeld is op hun verwachtingen. De volgende dag heeft de minister van Digitale Agenda, Telecom en Post een reeks vragen gesteld uit vrees dat de "zero rating" van bepaalde apps in de nieuwe producten van de operator zou kunnen leiden tot een scheeftrekking van de markt. "Zero rating" wordt gewoonlijk gedefinieerd als een praktijk waarbij een aanbieder van een internettoegangsdiens een nultarief toepast op het dataverkeer dat verband houdt met een specifieke toepassing of met een specifieke categorie van toepassingen (en waarbij de data niet worden afgetrokken van een datagebruikslimiet in het kader van de internettoegangsdiens). Het BIPT heeft de aanbiedingen van de operator

¹¹ Het Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie wordt meestal aangeduid met zijn Engelse acroniem BEREC (Body of European Regulators for Electronic Communications).

geanalyseerd en is tot de conclusie gekomen dat:

1. Proximus geen discriminatie (in de zin van de Europese verordening betreffende open internet) toepast tussen de gekozen favoriete toepassing en het dataverkeer dat overblijft wanneer het in het forfait begrepen surfvolume opgebruikt is;
2. dat er momenteel geen elementen zijn die erop wijzen dat de "zero rating" van toepassingen bij Proximus de rechten van de internetgebruikers schaadt om vrij informatie en content te raadplegen, die te verspreiden en te gebruiken en toepassingen en diensten van hun keuze te verstrekken. Het BIPT heeft echter beslist om de cijfers in verband met de aanbiedingen van Proximus en het gebruik van de toepassingen te blijven controleren en zal toezicht blijven houden op de houding van de operatoren op het vlak van open internettoegang.

2.13. UITWERKEN VAN DE KENNISGEVINGSPROCEDURE VOOR DE DIENST MEDIA VAN HET TWEETALIG GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD

Sedert enige tijd wordt de wet van 20 maart 1995 betreffende de elektronische-communicatienetwerken en -diensten en de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad herwerkt. In de toekomst wordt met name een stelsel van eenvoudige aangifte gepland voor de aanbieders van audiovisuele mediadiensten, dat in de plaats komt van de huidige vergunning. Het voorontwerp van wet is na onderzoek te zijn in het Overlegcomité, voorgelegd aan de Raad van State, dat op 28 september 2016 zijn advies verstrekt heeft. Na aanpassing aan de ontvangen opmerkingen is het wetsontwerp ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers¹².

Het BIPT beheert ook de schaarse middelen, zoals de nummeringsruimte. Het BIPT voert daarvan het beheer uit (zie infra) maar onderzoekt het gebruik vanuit een prospectieve en strategische invalshoek.

2.14. AANPASSING VAN HET NUMMERPLAN AAN DE LANGETERMIJNONTWIKKELINGEN OP DE MARKT

In 2016 heeft het BIPT het proces van modernisering van het huidige koninklijk besluit betreffende de nummeringsruimte voortgezet. Er is in 2016 aanzienlijke vooruitgang geboekt in verband met het nieuwe ontwerp van koninklijk besluit betreffende nummering. Het doel is om de modernisering van het regelgevingskader voort te zetten in vijf werkthema's (M2M-communicatie (*Machine to Machine*), routeringsnummers, nummerblokken met "weesstatus"¹³, nomadische VolP-diensten, procedure voor de toewijzing van korte sms-nummers) en in drie

¹² Het onderzoek van het ontwerp door het Parlement heeft plaatsgehadt in 2017: de aanneming in de commissie en de stemming in de plenaire vergadering hebben plaatsgevonden op 20 april 2017 en de afkondiging door de Koning dateert van 5 mei 2017.

¹³ Het begrip "weesstatus" slaat op de vaststelling dat een nummerblok niet meer toegewezen is aan een gegeven partij wegens de omstandigheden, maar toch nog geëxporteerde nummers bevat die actief door eindgebruikers worden gebruikt.

strategische thema's (de invoering van meer flexibiliteit voor de toewijzing van E.212-mobiel-netwerkcodes, het soepeler gebruik van *Calling Line Identity* (CLI¹⁴), het extraterritoriaal gebruik van nummeringsresources).

Er hebben verschillende schriftelijke en mondelinge raadplegingen plaatsgevonden zonder dat over die thema's een consensus kon worden bereikt. Daarom is besloten, voor een reeks principedossiers die in 2016 zijn opgedoken, om een ad-hocplossing te zoeken binnen het bestaande regelgevingskader. Door de publicatie van een ontwerp van nieuw wetboek inzake elektronische communicatie in september 2016, waarover het BIPT op het gebied van nummering een uitvoerig standpunt heeft aangenomen, is het logisch dat, gelet op de eventuele directe impact op de reglementering inzake nummering, gewacht wordt tot de Europese reglementering stabiel is, voordat een volledig nieuw regelgevingskader voor nummering wordt gepubliceerd. Bovendien zijn de aanvraagdossiers die niet onder de normale exploitatie vallen afgesloten. De raadpleging van de sector is tot een latere datum uitgesteld, om eerst een voorafgaande raadpleging te houden.

2.15. PLAATS VAN DE DIENST ECALL IN HET NUMMERPLAN

Vanaf 31 maart 2018 moeten alle nieuwe modellen van voertuigen standaard uitgerust zijn met eCall¹⁵. Behalve de Europese reglementering zijn daartoe een reeks normen ontwikkeld. Een aspect dat daarbij nog niet aan bod was gekomen, was de eventuele impact binnen het gebied van de nummering, reden waarom het BIPT een raadpleging heeft voorbereid, geëvalueerd in samenwerking met de FOD Mobiliteit en Vervoer, de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, de FOD Binnenlandse Zaken en de federale politie. Het doel van de toekomstige raadpleging is om gunstige omstandigheden te scheppen zodat de eCall-dienst via de meest geschikte nummeringsmiddelen, op coherente wijze op de Belgische markt kan worden uitgerold.

2.16. FRAUDULEUS GEBRUIK VAN NUMMERS

In het kader van de actieve strijd tegen het frauduleuze gebruik van internationale E.164-middelen, zoals "ping calls"¹⁶, heeft het BIPT in samenwerking met de sector een werkgroep opgericht om de fraude op te sporen, informatie uit te wisselen en maatregelen te nemen, zoals het blokkeren van sommige internationale E.164-nummers. Dankzij deze samenwerking is het aantal klachten van gebruikers aanzienlijk verminderd. Rekening houdende met de internationale aard van deze fraude heeft het BIPT bovendien stappen ondernomen om het

¹⁴ Identificatie van de oproeper.

¹⁵ eCall is een Europees initiatief, vervat in Richtlijn 2010/40/EU inzake "intelligente vervoerssystemen", via welke uw voertuig wordt uitgerust met een automatisch veiligheidssysteem (via detectoren onder andere) dat de nooddiensten verwittigt bij een ongeval. Zodra de sensoren een botsing vaststellen, wordt het noodnummer 112 automatisch gebeld, worden bepaalde gegevens verzonden (de minimumreeks van gegevens of "Minimum Set of Data") en wordt een spraakkanaal geopend met de meldkamer (of PSAP: "Public Safety Answering Point"). Er kan ook een manuele verbinding met een PSAP worden gelegd op initiatief van een persoon in het voertuig met behulp van een speciale eCall-knop.

¹⁶ Het gaat om zeer korte oproepen, die enkel tot doel hebben de opgebeld persoon ertoe aan te zetten om de beller terug te bellen, die een (internationaal) nummer met een hoog tarief gebruikt.

probleem transnationaal aan te pakken. Het BIPT is aldus de projectleider geworden van de studie "The role of E.164- numbers in international fraud and or misuse of electronic communications services" van de werkgroep "Numbering and Networks" van het ECC¹⁷. Het doel van deze studie is een reeks aanbevelingen te maken zodat er in Europa een gemeenschappelijk beleid wordt gevoerd om de fraude te bestrijden.

2.17. NUMMERING: INTERNATIONALE COÖRDINATIE

Binnen de CEPT (de Europese Conferentie van de Administraties van Post en Telecommunicatie) heeft het BIPT de activiteiten van de werkgroep Numbering and Networks van het Comité voor elektronische communicatie ijverig blijven volgen (ECC). In 2016 heeft de ECC Aanbeveling 16(01) over het gebruik door derden van de gegevens inzake nummeroverdraagbaarheid, Aanbeveling 16(02) over het extraterritoriale gebruik van E.164-nummers en een rapport gewijd aan de evolutie van het gebruik van *Calling Line Identity* (CLI) aangenomen. Er is aanzienlijke vooruitgang geboekt wat betreft de principes van toewijzing en beheer van de E.212-mobiel-netwerkcodes. Er is onderzoek gestart naar de technologie "Soft SIM"¹⁸.

Het radiospectrum en de radiofrequenties in het bijzonder behoren tot de belangrijke schaarse middelen die door het BIPT worden beheerd. Het grote publiek maakt dagelijks gebruik van de radiogolven, zonder daarbij na te denken en zonder te beseffen dat een strikte planning en een coördinatie met zeer veel belanghebbende partijen de fundamentele vormen voor een harmonieus en efficiënt gebruik.

2.18. VALORISATIE VAN DE OPENBARE MOBIELE BANDEN

Het BIPT heeft een beroep gedaan op een onafhankelijke consultant om de problematiek van de enige heffingen en de reglementering van de openbare mobiele systemen te bestuderen, met als bedoeling aanbevelingen op te stellen in verband met de vaststelling van de parameters en regels voor de toewijzingsprocedure die op nationaal niveau ingesteld moeten worden. Analysys Mason heeft deze studie uitgevoerd en het BIPT heeft die op 25 januari 2016 openbaar gemaakt. Volgens dat rapport¹⁹ bedraagt de valorisatie van de mobiele banden ongeveer € 700 miljoen over twintig jaar (periode 2021-2041). Dat is een belangrijk element voor de aanpassingen van artikel 30 van de WEC, dat de minimumprijs voor een eventuele veiling vaststelt.

¹⁷ Het Electronic Communications Committee (ECC) is een van de drie groepen, samen met het CERP (Europees Comité voor postreglementering) en met het Com-ITU (Committee for ITU Policy) die samen de Europese Conferentie van de Administraties van Post en Telecommunicatie (CEPT) vormen.

¹⁸ Dematerialisatie van de simkaart, die vervangen wordt door een reeks programma's en gegevens die de functies van een echte simkaart vervullen, zonder dat er in het toestel fysiek een fysieke kaart moet steken.

¹⁹ Study regarding the value of spectrum for public mobile systems

2.19. TOEWIJZING VAN DE 700 MHz-BAND

Een deel van de 700 MHz-band, 30 MHz duplex om precies te zijn, is geïdentificeerd voor openbare mobiele communicatie. Het BIPT heeft een ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de voorwaarden voor het verkrijgen en uitoefenen van de vergunningen voor die 30 MHz duplex voorbereid. In 2016 is een eerste versie van het ontwerp overgezonden aan de minister die bevoegd is voor telecommunicatie. Er zou een openbare raadpleging over dat ontwerp moeten plaatsvinden in 2017. Het doel is om in 2018 of 2019 een veilingprocedure te organiseren voor de 30 MHz duplex.

Het BIPT heeft daarnaast ook een ontwerp van wijziging van de wet betreffende de elektronische communicatie voorbereid om het bedrag van de enige heffing voor de 700 MHz-band vast te stellen. De enige heffing is het aanvangsbedrag bij de veilingprocedure.

Het gebruik van de rest van de 700 MHz-band moet nog worden besproken. De potentiële toepassingen zijn de volgende: PPDR (*Public Protection and Disaster Relief*), SDL (*Supplemental Downlink for Mobile*), M2M (*Machine-to-machine*) of PMSE (*Programme Making and Special Events*).

2.20. RAADPLEGING OVER HET GEBRUIK VAN DE FREQUENTIEBANDEN 870-876 MHz EN 915-921 MHz

De frequentiebanden 870-876 en 915-921 MHz worden momenteel niet gebruikt in België. In de toekomst zouden twee soorten van toepassing in die frequentiebanden toegestaan kunnen worden: GSM-R²⁰ en kortafstandsapparatuur, onder andere voor het internet der dingen. De raadpleging had tot doel te peilen naar de belangstelling voor deze twee types van toepassingen in België. Enkele Europese landen zoals Duitsland, Luxemburg en Zwitserland hebben vergunningen uitgereikt aan de spoorweguitbaters in de gepaarde frequentiebanden 873-876 MHz en 918-921 MHz, die ook wel eens "de uitgebreide GSM-R-band" worden genoemd. In België heeft Infrabel reeds zijn interesse voor die banden kenbaar gemaakt aan het BIPT. Sinds 2010 heeft de Europese industrie verschillende malen bijkomend spectrum aangevraagd in de UHF-band om het hoofd te bieden aan de evolutie van het gebruik van de kortafstandsapparatuur. De 902-928 MHz-frequentieband werd door het Radioreglement van de ITU geïdentificeerd voor een gebruik door industriële, wetenschappelijke en medische toepassingen (ISM) in Regio 2²¹ in de betekenis van de ITU. Deze band wordt in die context reeds intensief gebruikt door de kortafstandsapparatuur over het hele Amerikaanse continent. Deze band wordt eveneens gebruikt door de kortafstandsapparatuur in bepaalde landen van het gebied Azië-Stille Oceaan.

De toegang tot de frequentieband 915-921 MHz in Europa zou dus een aanzienlijke aanwinst betekenen inzake harmonisering op wereldschaal.

²⁰ GSM-R is een variant op de gsm-norm die specifiek werd ontwikkeld voor de spoorwegtoepassingen. GSM-R valt binnen een breder kader, dat het ERTMS (European Rail Traffic Management System) wordt genoemd. Het ERTMS is het pan-Europese systeem voor signalisatie van het spoorwegverkeer dat de technische obstakels voor de interoperabiliteit van de spoorwegnetten wil wegnemen.

²¹ Regio 2 bestrijkt Noord- en Zuid-Amerika, Groenland en enkele eilanden in de oostelijke Stille Oceaan.

2.21. RAADPLEGING OVER HET NAAST ELKAAR BESTAAN VAN DE 4G-OPERATOREN IN DE 2500-2690 MHz-BAND EN DE RADARS IN DE 2700-2900 MHz-BAND

In 2011 had het BIPT een besluit aangenomen om het naast elkaar bestaan van de luchtvaartradars van Belgocontrol en van het ministerie van Landsverdediging in de 2700-2900 MHz-frequentieband enerzijds en anderzijds het gebruik door de 4G-operatoren van de 2500-2690 MHz-band te garanderen. Dat besluit van 2011 bevatte een aantal overgangsmaatregelen die verlopen zijn, waardoor een actualisering absoluut nodig was.

2.22. 3,4-3,8 GHz-BAND

Op 1 augustus 2016 heeft het BIPT een raadpleging gelanceerd over zijn ontwerpbesluit betreffende de verlenging van de gebruiksrechten van Broadband Belgium. Op 31 maart 2016 werden de gebruiksrechten van b.lite BVBA en Mac Telecom NV in de 3,5 GHz- en de 10,5 GHz-frequentieband overgedragen aan Broadband Belgium BVBA. Omdat de overgedragen gebruiksrechten geldig zijn tot 25 april 2019 en per periode van 5 jaar door het BIPT kunnen worden verlengd, had Broadband Belgium aan het BIPT gevraagd om zijn gebruiksrechten te verlengen tot 25 april 2024. De RSPG²² heeft evenwel geoordeeld dat de 3400-3800 MHz-band een primordiale band is om 5G in Europa te introduceren, zelfs vóór 2020. Voor de RSPG heeft deze band het potentieel om van Europa de voorhoede te maken van de 5G-uitrol. Deze band is echter niet de enige waarin 5G kan worden ingevoerd. Het BIPT moet zeker het gepaste kader beschikbaar stellen om de bestaande spelers in België, in dit geval Broadband Belgium, de kans te geven de verwezenlijkte aanzienlijke investeringen te vrijwaren. Het BIPT moet tevens de introductie van 5G in België bevorderen. Er moet dus een evenwicht worden gevonden tussen de vrijwaring van de investeringen van Broadband Belgium en de ondersteuning van de introductie van 5G. Eind 2016 was er nog geen beslissing getroffen over de aanvraag voor verlenging.

2.23. 2G- EN 3G-VERGUNNINGEN NA MAART 2021

Vier jaar voor het verstrijken van de vergunningen was het nuttig en noodzakelijk om de situatie van na 2021 op te helderen en de hernieuwing van de 2G- en 3G-vergunningen te overwegen. Het BIPT heeft zijn aanbevelingen aan de regering geformuleerd wat betreft de mechanismen voor toewijzing via een ontwerp van koninklijk besluit. De voorwaarden in termen van dekking, capaciteit en andere reglementaire parameters zoals de "spectrum cap" (om de concurrentie te vrijwaren) zijn daarin geactualiseerd. Het was van fundamenteel belang dat de enige en

jaarlijkse heffingen werden aangepast aan de markttrends, aan de toenemende behoefte aan frequenties en aan het stijgende investeringsniveau. In 2016 heeft het BIPT dus ook een ontwerp van herziening van artikel 30 van de WEC aan de minister voorgesteld, dat gaat over de gebruiksrechten voor de radiofrequenties met het oog op de exploitatie van een netwerk en de levering van algemeen beschikbare mobiele elektronische-communicatiediensten.

2.24. WETGEVENDE WIJZIGINGEN

Het koninklijk besluit van 28 oktober 2016 tot wijziging van de bijlagen bij het koninklijk besluit van 18 december 2009 is in werking getreden op 1 januari 2017 (voor bijlage 1 betreffende de rechten), en op 12 december 2016 (voor bijlage 2 betreffende de vrijstellingen van vergunning). Het heeft een vermindering met 20% van de rechten voor punt-tot-puntverbindingen ingevoerd, alsook nieuwe vrijstellingen van vergunning voor sommige categorieën van microfoons.

2.25. INDOORDEKKING

De dekkingsverplichtingen die aan de mobiele operatoren worden opgelegd, slaan enkel op de dekking in de openlucht. Tot nu toe is er nooit een verplichting opgelegd wat de indoordekking betreft. Het BIPT is geregeld geconfronteerd met klachten vanwege ondernemingen of lokale overheden over de effecten van "lock-in"²³. Anderzijds hebben architecten en bouwheren meer en meer vragen gesteld over de maatregelen die genomen moeten worden om de indoordekking te verbeteren. In maart 2016 heeft het BIPT daarover een mededeling gepubliceerd en daarna een overleg georganiseerd met de mobiele operatoren, Beltug, Agoria en de bouwsector. Een van de doelstellingen is om technische aanbevelingen op te stellen voor multi-operator-DAS-systemen²⁴, die bij voorkeur in elk nieuw gebouw geïnstalleerd zouden moeten worden.

Het is absoluut noodzakelijk om toezicht te houden op het gebruik van het radiospectrum om de veiligheid van de verschillende categorieën van gebruikers te vrijwaren. Het BIPT oefent een permanente controle uit om de eventuele storingen op te sporen en op te heffen. De knowhow van deze gespecialiseerde technici blijkt even onvervangbaar te zijn bij andere gelegenheden.

²² Adviesgroep inzake radiospectrumbeleid opgericht bij Besluit 2002/622/EG van de Commissie van 26 juli 2002 tot oprichting van een Beleids-groep Radiospectrum.

²³ Er is sprake van een "lock-in"-effect wanneer de gebruikers oplossingen willen herbekijken die specifiek zijn voor de operatoren. In veel gevallen krijgt de gebruiker te maken met de infrastructuur die geïnstalleerd is door de operator en met de kosten voor overstap naar een andere operator.

²⁴ Distributed Antenna System; een indoor- of DAS-systeem is een netwerk van antennes die in een gebouw geplaatst zijn en met behulp van kabels verbonden zijn met een centrale "hub".

2.26. MONITORING VAN STORING OP GNSS-SIGNALLEN

In de loop van de laatste jaren is het gebruik van *Global Navigation Satellite Systems* (GNSS) zoals gps, Galileo, Glonass, Compass steeds blijven toenemen. GNSS-ontvangers worden niet langer enkel gebruikt voor positioneringsdoelinden, maar ook voor tijdmeting en synchronisatie. Bijgevolg zijn talrijke andere systemen voor hun correcte werking afhankelijk geworden van de beschikbaarheid van de GNSS-signalen. Tegelijk wordt meer en meer gevreesd voor de impact van jammers op de GNSS-signalen. Gebruikersgroepen zoals Belgocontrol of de *Competent PRS²⁵ Authority* (CPA) hebben hun bezorgdheid geuit over eventuele storingen op de GNSS-frequenties. Het BIPT heeft een project gelanceerd dat focust op het toezicht op de signalen die de GNSS-frequenties verstoren. De programmering is begonnen en het deel waarin de verzameling van de gegevens wordt beheerd, is uitgevoerd. Rest nog de code te implementeren om deze gegevens te analyseren. Op termijn zal het BIPT realtime toegang hebben tot de meting van de degradatie van de signalen, zoals die wordt geregistreerd door de vaste referentiestationen in Vlaanderen en Wallonië. Anderzijds zullen de meetvoertuigen van de NCS (nationale dienst voor de controle op het spectrum) worden uitgerust met een mobiele sensor om de storingen op te sporen en te doen ophouden.

2.27. VERBETEREN VAN DE KWALITEIT VAN DE DEKKING VAN DE MOBIELE NETWERKEN AAN DE GRENZEN IN BELGISCH LUXEMBURG

Om meer transparantie te garanderen wat betreft de dekking van de netwerken voor mobiele toegang, de identificatie van de witte zones in de grensgebieden en de verbetering van de breedbandinternettoegang, heeft het BIPT samengewerkt met de Luxemburgse regulator, het ILR (Institut Luxembourgeois de Régulation). In de loop van 2016 zijn twee meetcampagnes gevoerd in de provincie Luxemburg; daardoor kon een meetmethode worden verfijnd die toegepast is tijdens een derde operatie, die gelanceerd is in oktober en november 2016. Nadat de analyses zijn uitgevoerd zullen een rapport en gezamenlijke aanbevelingen worden opgesteld in verband met het probleem van de dekking van de mobiele netwerken in grensgebieden en de manier waarop die kan worden verbeterd. Twee fenomenen verklaren waarom de kwaliteit van de dekking niet zo goed is als elders: het feit dat de Belgische operatoren hun spectrum niet op volle capaciteit gebruiken, gelet op de frequentiebanden die worden gedeeld met hun tegenhangers in het groothertogdom, en de lagere dichtheid van de pylonen in deze minder bevolkte gebieden.

²⁵ PRS: *Public Regulated Service* (openbare gereguleerde dienst). In het Galileo-project is de openbare gereguleerde dienst een versleutelde navigatiedienst voor de gemachtigde overheidsdiensten en voor de gevoelige toepassingen die een grote continuïteit vereisen. De Nationale Veiligheids-overheid is de Belgische CPA.

Het BIPT neemt het ook ter harte de eindgebruikers te begrijpen, te anticiperen op de gebruiken en op de ontwikkeling daarvan, en het belang van de consumenten te vrijwaren. Daartoe verricht het BIPT studies, ontwikkelt het specifieke informatietools, informeert het de gebruikers en voert het controles uit, met als doel na te gaan of de bepalingen die hun rechten beschermen, worden nageleefd.

2.28. NATIONALE TARIEFVERGELIJKING

Er is een vergelijkende studie gemaakt van de prijzen van de telecomproducten op de Belgische particuliere markt waarbij de tariefplannen die op 1 maart 2016 actief waren in de prijsvergelijker van het BIPT, www.bestetarief.be, werden geanalyseerd. Voor de verschillende marktsegmenten (*postpaid* en *prepaid* mobiele diensten, vaste telefonie, vast internet en bundels van het type *triple play*) is het goedkoopste tariefplan van elke operator vergeleken voor gedefinieerde standaardgebruikspatronen, rekening houdende met de promoties.

- Voor een laag tot gemiddeld gebruik van **triple play** (vaste telefonie + internet van minstens 30 Mbps + televisie), rekening houdende met promoties, is een maandelijks prijsverschil genoteerd van bijna € 20 tussen de goedkoopste tariefplannen (van € 48 tot € 70). Voor **triple-play**consumenten die een iets intensiever internetgebruik wensen (minimaal 50 Mbps), rekening houdende met promoties, is het maandelijks prijsverschil tussen de goedkoopste tariefplannen opgelopen tot meer dan € 10 (van € 59 tot € 70).
- Een prijsverschil van € 17/maand (van € 8 tot € 25/maand) kon worden vastgesteld tussen de 15 goedkoopste tariefplannen in de vergelijking voor een gemiddeld gebruik van **postpaid** mobiele telefonie (120 belminuten, 100 sms'en en 50 MB). Voor een gemiddeld **prepaid** gebruik (100 belminuten en 150 sms'en) is het prijsverschil groter dan € 20 per maand (van € 8 tot € 29/maand).
- Bij vaste telefonie kon men via de juiste keuze van de aanbieder ook veel besparen aangezien, rekening houdende met de promoties, het maandelijks prijsverschil tussen de goedkoopste tariefplannen voor een gemiddeld verbruik tijdens de daluren en in het weekend opliep tot bij de € 10 (van € 29 tot € 39/maand).

2.29. ENQUÊTE OVER DE PERCEPTIE VAN DE WERKING VAN DE ELEKTRONISCHE-COMMUNICATIEMARKT

De studie van het BIPT is een momentopname van de perceptie van de consumenten op de Belgische telecommunicatiemarkt in 2016 en is opgebouwd op de resultaten van een schriftelijke online-enquête onder gebruikers van 15 tot 74 jaar. Meer dan drie kwart van de respondenten zijn eerder tevreden over de dienstverlening van de operator en iets minder tevreden over de gevraagde prijzen; ze hebben over het algemeen vertrouwen in de kwaliteit van de facturering, de informatie die ze ontvangen van hun operator alsook de inachtneming

van hun rechten. 6 van de 10 respondenten vinden echter dat ze slecht ingelicht zijn over hun rechten inzake telecommunicatie. De prijs van het aanbod blijft het belangrijkste criterium²⁶ (44%) om een aanbod te kiezen maar de gebruikers doen niet vaak een beroep op de tariefvergelijkingprogramma's om een operator te kiezen en nog te weinigen onder hen kennen de prijsvergelijker van het BIPT www.bestetarief.be.

2.30. VERGELIJKENDE INTERNATIONALE PRIJZENSTUDIE BETREFFENDE HET PRIJSNIVEAU VAN DE TELECOMMUNICATIEDIENSTEN IN DE PARTICULIERE MARKT

Op 13 december 2016 heeft het BIPT zijn vijfde vergelijkende studie gepubliceerd van de particuliere prijzen van de telecommunicatieproducten in België en in de buurlanden op basis van twintig gebruikspatronen. In totaal zijn er 715 tariefplannen van in de maand augustus 2016 in zes landen (België, Nederland, Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk) onderzocht.

- Wat de **postpaid mobiele telefonie** betreft zijn de prijzen van de Belgische tariefplannen stabiel gebleven sinds 2015 maar België is in het klassement achteruitgegaan omdat het niveau van de prijzen in de buurlanden is blijven zakken, behalve in Frankrijk. De prijsverschillen tussen de landen zijn steeds minder afgetekend en België heeft een gemiddelde score behaald voor alle profielen.
- Voor **prepaid mobiele telefonie** (40% van de mobiele bellers in België) is België op zijn gemiddelde positie gebleven. De voorafbetaalde bundels waarin data vervat zijn, waren goedkoper in vergelijking met het jaar ervoor. De voorafbetaalde bundels zonder data maar met belminuten, zijn daarentegen nog gestegen. Zoals in de afgelopen jaren is het Verenigd Koninkrijk vaak het goedkoopste land gebleven en Frankrijk in het algemeen het duurste land.
- Het niveau van de prijzen voor **mobiel internet (standalone)** is sedert 2015 gestabiliseerd en België is betrekkelijk duur gebleven in vergelijking met de bestudeerde landen.
- Voor **vaste breedband (standalone)** heeft België goede resultaten behaald, hoewel slechts met twee andere buurlanden kan worden vergeleken.
- Het gemiddelde prijsniveau van **triple play** (vaste telefonie + internet + televisie) is gemiddeld nogal duur, zelfs duur gebleven in België in vergelijking met de buurlanden, waarbij Frankrijk opnieuw als duurste land uit de bus komt.
- Wat de **quadruple-play**aanbiedingen betreft (vaste telefonie + internet + televisie + mobiele telefonie) is België in vergelijking met zijn buurlanden een plaats achteruitgegaan in de rangschikking voor de snelheidscategorie van 30-100 Mbps.
- Ten slotte is in verband met de **vaste telefonie (standalone)** de landenrangschikking nogal stabiel gebleven in vergelijking met het afgelopen jaar. In België is er minder concurrentie geweest in vergelijking met het

²⁶ De inhoud van het aanbod is het tweede criterium voor de keuze van een aanbod.

voorgaande jaar voor het "lichtste" profiel, waarvoor ons land het op een na duurste land is geworden. België is aan de dure kant voor de profielen van gemiddeld verbruik en goedkoop voor de profielen die gekenmerkt worden door een intensiever verbruik.

2.31. VERGELIJKENDE INTERNATIONALE PRIJZENSTUDIE BETREFFENDE HET PRIJSNIVEAU VAN DE TELECOMDIENSTEN IN DE ZAKELIJKE MARKT

Op 14 juli 2016 heeft het BIPT voor de derde keer een vergelijkende studie gepubliceerd betreffende het prijsniveau van telecomproducten voor zakelijke gebruikers in België ten opzichte van de prijzen in Duitsland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Nederland. Zoals gebruikelijk heeft het BIPT de prijzen vergeleken van vaste en mobiele telefonie, alsook van vast en mobiel internet voor een reeks gebruikspatronen (individuele professionals en kmo's) die representatief zijn voor het verbruik van telecommunicatiediensten door Belgische ondernemingen.

- Ondernemingen die meer **mobiele communicatie** gebruiken hebben doorgaans een minder voordelige positie ingenomen in het klassement van de landen, in het bijzonder omdat de Belgische prijzen voor mobiele data relatief hoog zijn gebleven in vergelijking met de prijzen die in de buurlanden worden gehanteerd. Vooral in het klassement van de mobiele professionals (d.w.z. die hoofdzakelijk op verplaatsing aan het werk zijn) is dat het duidelijkst tot uiting gekomen.
- Op het stuk van **vaste telefonie**, dat nog een belangrijk deel van het gamma van talrijke professionele diensten vormt, heeft België betrekkelijk goede resultaten behaald bij hogere verbruiksniveaus. De beschikbaarheid van bundels met aantrekkelijke prijzen voor internationale communicatie die sommige operatoren in België aanbieden, heeft in het voordeel gespeeld van het soort van ondernemingen die een hoog verbruik hebben qua internationale communicatie.
- Wat **vaste breedband** betreft heeft België een eerder voordelige positie ingenomen voor individuele professionals, terwijl voor de kmo's, de prijzen van de diensten voor vaste breedband minder concurrerend zijn gebleken in België dan in de andere landen.
- **Multiplay**²⁷ is niet de goedkoopste manier geweest om diensten te kopen voor individuele professionals in België, behalve voor eenmanszaken op een vaste locatie. In de andere landen van de studie levert multiplay vaak besparingen op in vergelijking met de aankoop van afzonderlijke diensten. Deze studie heeft tevens de kosten geanalyseerd van twee soorten van zuivere bundels²⁸. Voor deze diensten waren de Belgische operatoren duurder dan in de andere landen waar dergelijke aanbiedingen beschikbaar waren.

²⁷ Multiplay omvat een combinatie van twee of meer communicatiediensten waaraan extra afzonderlijke diensten toegevoegd kunnen worden wanneer de bundel niet alle behoeften van de onderneming dekt.

²⁸ Een double-playaanbod (vaste breedband + vaste telefonie) enerzijds en een triple-playaanbod (vaste breedband + vaste telefonie + mobiele telefonie) anderzijds.

2.32. PRIJSVERGELIJKER

De prijsvergelijker, die sedert 2009 operationeel is, draagt bij tot een grotere transparantie van de markt, door ettelijke honderden actieve tariefplannen voor te stellen via zijn vier modules (vast, mobiel, internet, bundels). De vergelijker wordt permanent geverifieerd en er wordt steeds naar verbeteringen gezocht. In 2015, na de nauwkeurige studie van de vragenlijst die in 2014 gepubliceerd was om over de ontwikkelingen van het programma standpunten in te winnen, is het BIPT een bestek beginnen opstellen om de toekomstige wijzigingen van dit grote project te kunnen uitvoeren. In de loop van 2016 is het bestek gepubliceerd (met Europese bekendmaking), wat slechts één kandidatuur heeft opgeleverd.

2.33. DE TRANSPARANTIE IN VERBAND MET DE DEKKING VAN DE NETWERKEN VERBETEREN (ATLAS)

Het "Atlas"-project is een project dat uit twee delen bestaat: enerzijds de weergave van de mobiele dekking en anderzijds de weergave van de vaste dekking op basis van informatie verstrekt door de operatoren.

De kaarten inzake dekking van de mobiele netwerken zijn operationeel en beschikbaar voor het publiek sinds 15 juli 2015; sedertdien worden ze elk kwartaal bijgewerkt. Op 25 april 2016 heeft het BIPT de dekking van de vaste breedbandnetwerken in België openbaar gemaakt. De gepubliceerde kaarten geven het aantal woningen aan die op de dienst voor breedbandtoegang aangesloten kunnen worden in elke deelgemeente, volgens de verschillende downloadsnelheden. Volgens deze kaarten hebben vandaag 99,9% van de woningen in België toegang tot een vaste aansluiting die 1 Mbps biedt. Voor breedband (30 Mbps) heeft België een dekkingsgraad die geraamd wordt op 93,5% van de woningen en voor snelle breedband (100 Mbps) wordt de dekkingsgraad geschat op 91,1% van de woningen.

2.34. KWALITEITSBAROMETER

In 2008, en daarna in 2015, had het BIPT besluiten aangenomen waarbij aan de operatoren die vaste- en mobiele-telecommunicatiediensten aanbieden, de verplichting werd opgelegd om op hun eigen website bepaalde kwaliteitsindicatoren te publiceren. In zijn besluit van 15 juli 2015 had het BIPT negen indicatoren geselecteerd die als bijzonder nuttig en relevant werden beschouwd. In 2016 hebben het BIPT en de operatoren samengewerkt om het eens te worden over een gemeenschappelijke definitie van de indicatoren, opdat de metingen objectief kunnen worden verricht. Op basis van de inlichtingen van de operatoren heeft het BIPT hun meetsystemen geaudit, om zich ervan te vergewissen dat de meegedeelde resultaten daadwerkelijk oprecht en objectief waren en voldeden aan de definitie van de indicatoren. Op 13 oktober 2016 heeft het BIPT zijn kwaliteitsbarometer online gezet, waarmee de operatoren makkelijk vergeleken kunnen worden op acht aspecten: de inachtneming van de

aangekondigde datum, de klachten over de initiële werking, het percentage defecten en storingen, de termijn voor herstelling van een defect of storing, de antwoordtijd door de klantendiensten, het percentage problemen die na één contact opgelost zijn, de klachten over facturen en de dekkingsgraad van de mobiele netwerken.

2.35. DE KWALITEIT VAN DE MOBIELE NETWERKEN METEN

Het BIPT heeft zich vragen gesteld over de manier waarop de kwaliteit van de ervaring van de gebruikers van de mobiele netwerken kan worden gemeten. Het "Atlas"-project geeft immers informatie over de beschikbaarheid van een mobiel netwerk, maar met alleen de dekking weet de gebruiker niets over de kwalitatieve kenmerken van de mobiele netwerken. Er zijn drie methoden denkbaar om de dienstkwaliteit te meten:

1. de kaarten in verband met de voorspelde dekking (in dat geval is het minder de kwaliteit dan de beschikbaarheid van de dienst die gemeten wordt),
2. de *drive tests* (die de kwaliteit van de ervaring meten in de omgeving van de gebruiker) en
3. metingen verricht via *crowdsourcing*, die participatief worden verricht door de gebruikers zelf. Het BIPT heeft een ontmoeting gehad met de operatoren om een gemeenschappelijke aanpak te bepalen over de manier om de metingen uit te voeren.

Het BIPT heeft vervolgens beslist om zich toe te leggen op de publicatie van aparte kaarten per dienst (spraak en sms'en of data) met eventueel verschillende niveaus van dekking (zeer goed, goed of beperkt), een project van *drive tests* te lanceren op nationale schaal met een gemeenschappelijke meetmethode en een *crowdsourcing*-toepassing te lanceren om de dekking in de witte zones te meten.

2.36. DE VERANDERING VAN OPERATOR OF AANBIEDER VAN VASTE DIENSTEN: TELEFOON, INTERNET EN/OF TELEVISIE VERGEMAKKELIJKEN (PROJECT "EASY SWITCH")

Begin 2016 heeft het BIPT een werkgroep onder operatoren onthaald om onder hen processen en communicatie tot stand te brengen en af te spreken die absoluut noodzakelijk zijn voor een eenvoudig, voorspelbaar, snel en gesynchroniseerd proces in geval van verandering van vaste operator of van operator die een bundel aanbiedt. Dat was aanbevolen in het syntheseverslag van de uitgevoerde werken in het kader van het "Easy Switch"-project van 10 maart 2015. Op 9 maart 2016 heeft de werkgroep een document geleverd dat in wisselende mate de steun genoot van een reeks operatoren. Na overleg met het kabinet van de minister van Telecommunicatie is het BIPT vervolgens begonnen schrijven aan het ontwerp van definitieve reglementering, waarin enkele elementen van het document van de werkgroep zijn opgenomen. Dit is geëvolueerd in een ontwerp van koninklijk besluit en een ontwerp van ministerieel besluit die het BIPT half mei 2016 overgezonden heeft aan het kabinet van de minister

van Telecommunicatie. Het koninklijk besluit is afgekondigd op 6 september 2016 en bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 22 september 2016. De operatoren hebben het document geanalyseerd om hun teams (IT, verkoop, enz.) voor te bereiden met het oog op de inwerkingtreding ervan die vastgesteld is op 1 juli 2017.

2.37. HERVORMING VAN DE GEOGRAFISCHE COMPONENT²⁹ VAN DE UNIVERSELE TELECOMDIENST

In 2015 had het BIPT gepleit voor de invoering van een systeem van trapsgewijze aanwijzing van de aanbieder van het geografische element inzake elektronische communicatie voor het gehele grondgebied. Er zou pas een aanwijzing plaatsvinden indien, in een of meer bepaalde geografische gebieden, het vaste geografische element van de universele dienst niet naar behoren zou worden verstrekt aan al wie daarom redelijk verzoekt of als er een risico bestond dat dit het geval zou zijn. In dat systeem zou de aanwijzing beperkt worden tot die gegeven gebieden. Parallel daarmee was een hervorming van de technische eisen geboden. Het BIPT heeft deze voorstellen in een wetsontwerp gegoten, dat bezorgd is aan de strategische cel van het kabinet van minister De Croo.

2.38. VERBETERING VAN DE GEBRUIKSVRIENDELIJKHEID VAN HET DEEL "RADIO-INTERFACES" VAN DE WEBSITE

Eind april 2016 heeft het BIPT op zijn website een presentatie van de radio-interfaces toegepast die de toegankelijkheid van de informatie verbetert, door de vele informatie die geboden wordt, efficiënter in te delen en te categoriseren. De stijl van de pagina's is herzien om de bestaande documenten overzichtelijker voor te stellen, zodat de bezoeker makkelijker zijn weg vindt naar het opgezochte document.

2.39. KWALITATIEVE AANPASSINGEN VAN DE WEBSITE VAN HET BIPT

Het BIPT heeft aan zijn website gewerkt om de kwaliteit van de gebruikerservaring te verbeteren. Er zijn verschillende elementen in beschouwing genomen:

²⁹ Artikel 70, § 1, van de WEC bepaalt: "Het vaste geografische element van de universele dienst bestaat uit de levering op het gehele grondgebied aan elke persoon die daartoe een redelijk verzoek indient, ongeacht diens geografische locatie 1° van de basisdienst inzake openbare telefoon-dienst op een vaste locatie, zoals gedefinieerd in de bijlage; 2° van een aansluiting op een openbaar communicatienetwerk op een vaste locatie waarmee de eindgebruikers in staat zijn om a) lokale, nationale en internationale telefonische oproepen te versturen en te ontvangen; b) berichten uit te wisselen via fax en datatransmissie; c) over een functionele internettoegang te beschikken; d) bij niet-betaling van de telefoonrekening, door een andere abonnee te worden opgebeld, met uitsluiting van oproepen met betaling van de gesprekskosten door de opgeroepene, en zelf de nooddiensten op te bellen; e) te beschikken over een technische helpdesk die voldoet aan de specificaties van artikel 116, tweede lid."

- De prestaties konden lichtjes worden verbeterd door de webserver een grotere hoeveelheid geheugen te geven; tegelijk is er een impactstudie verricht over de prestaties van de update van de softwarematige elementen van de webserver.
- De vervanging van de zoekmachine door een andere oplossing is onmogelijk gebleken gelet op het niveau van integratie ervan in de site.
- Er is een begin gemaakt aan het in overeenstemming brengen van de website met de eisen van het Anysurfer-label. Eerst is er (door Anysurfer) een diagnose gesteld van de tekortkomingen en daarna zijn de mogelijkheden beoordeeld om aan de normen te voldoen. Daarbij is gebleken dat het BIPT intern niet over de nodige middelen beschikte om de transformatie van zijn website op zijn eentje te realiseren. Bovendien vormt de optie van het maken van een nieuwe website een zekerder manier om het label te krijgen. Eind 2016 is de cel "Usability" van Smals in de arm genomen om een lijst van nuttige aanbevelingen voor de toekomstige site op te stellen.

2.40. INVOERING VAN ELEKTRONISCHE FORMULIEREN VOOR DE AANVRAGEN VAN EEN VERGUNNING VOOR PRIVATE RADIOCOMMUNICATIE

In 2016 heeft het BIPT de aanvraagformulieren vernieuwd voor vergunningen voor private radiocommunicatie. Tot dan toe moesten tal van formulieren worden ingevuld door de klanten, dan teruggestuurd naar het BIPT voor manuele registratie van de informatie; dat proces, dat weinig efficiënt was qua tijd en middelen, kon fouten laten staan en er zelfs doen ontstaan. In de loop van 2016 zijn de aanvraagformulieren vervangen door elektronische formulieren die bestemd zijn om elektronisch te worden ingevuld en ondertekend.

2.41. BEVEILIGING VAN DE TOEGANG TOT DE GEAUTOMATISEERDE VERSIE VAN DE SOCIALE TARIEVEN

De meest geautomatiseerde versie van de computerapplicatie van de sociale tarieven (STTS), die in productie is gesteld in 2015, raadpleegt via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) verschillende authentieke gegevensbronnen in verband met handicap en inkomens, waardoor directer aan de operator die de aanvraag van een klant registreert, kan worden meegedeeld of deze laatste al dan niet voldoet aan de voorwaarden om een korting te krijgen. Om te voldoen aan de eisen van de KSZ inzake identificatie van de personen die deze opvragingen doen, moest de beveiliging van de toegang worden versterkt. In 2016 heeft het BIPT de activiteiten van de KSZ en Smals die in dat opzicht zijn verricht, gecoördineerd, maar de afronding van het project is uitgesteld naar 2017.

2.42. PUBLICATIE VAN PRAKTISCHE EN VOLLEDIGE INFORMATIE OVER DE FREQUENTIES DIE ZONDER VERGUNNING MOGEN WORDEN GEBRUIKT

Op basis van hun specifieke gebruik zijn sommige frequentiebanden vrijgesteld van een vergunning. Sommige banden lenen zich echter voor uiteenlopende toepassingen: de 2,4 GHz-band bijvoorbeeld dient onder andere voor wifi maar ook voor de afstandsbediening van schaalmodellen. Doorgaans is de informatie die in de nationale frequentietabel of in de diverse interfaces opgenomen is, niet duidelijk genoeg voor het grote publiek. Het BIPT stelt zich dus tot doel volledige informatie te verstrekken over de gebruikte frequenties alsook over de apparatuur die al dan niet is toegestaan. In 2016 is een databank opgericht en is de toegangsinterface afgewerkt.

2.43. POSTSECTOR: CONTROLE VAN DE INACHTNEMING VAN HET REGLEMENTAIRE KADER

Overeenkomstig het postale regelgevingskader moet het BIPT elk jaar een aantal opdrachten uitvoeren:

- certificatie van de analytische boekhouding van bpost;
- controle van de inachtneming van hun verplichtingen door de houders van een vergunning die brievenpostzendingen toestaat;
- rapport over de inachtneming van hun verplichtingen door de aanbieders van postdiensten.

De verzendingstermijnen hebben het voorwerp uitgemaakt van het besluit van 10 oktober 2016: omdat de wettelijke kwaliteitsnorm voor de verdeling van de binnenlandse prioritaire stukpostbriefwisseling niet is nageleefd in 2015, heeft het BIPT voor de eerste keer aan bpost een correctiemaatregel opgelegd in de vorm van een verplichte investering teneinde de kwaliteit te verbeteren. In antwoord daarop heeft de operator een plan voorgelegd, dat het BIPT bestudeerd heeft alvorens het goed te keuren, via zijn advies van 13 december 2016.

Besprekingen met bpost over de classificatie van bepaalde producten (als commerciële dienst, als openbare dienst of als universele dienst) hebben de aanneming van het besluit betreffende de boekhoudkundige scheiding van de analytische boekhouding van bpost vertraagd.

Op 21 oktober 2016 heeft het BIPT een mededeling aangenomen over de controle op de aanbieders van postdiensten. Het BIPT heeft op 5 december zijn verslag gepubliceerd dat gewijd is aan het onderzoek van de naleving door TBC-Post van de voorwaarden van zijn vergunning na drie jaar activiteit.

2.44. POSTSECTOR: STUDIE VAN DE KLANTENTEVREDENHEID EN CONTROLE VAN DE ENQUÊTE OVER DE KLANTENTEVREDENHEID

Om de drie jaar (2006, 2009, 2013) verricht het BIPT een enquête over de perceptie, het gedrag en de wensen van de postale consumenten. Het verslag over de enquête kon niet worden gepubliceerd voor het einde van 2016 en zal begin 2017 het voorwerp uitmaken van een mededeling.

Op 30 november 2016 was het advies van het BIPT met betrekking tot het verbeteringsplan 2015 en het actieplan 2016 van bpost naar aanleiding van het klantentevredenheidsonderzoek 2015 gepubliceerd. Het BIPT stelt daarin vast dat bpost metingen heeft verricht om het niveau van tevredenheid van zijn klanten te beoordelen.

Het verbeteringsprogramma waartoe bpost zich verbonden heeft, levert bemoedigende resultaten op en voor sommige indicatoren worden zeer hoge scores gemeten. Er resteren evenwel nog verbeterpunten en in het algemeen stelt het BIPT aan bpost voor om bij voorrang de indexcijfers te verbeteren die minder dan 80% scoren (het gaat met name over de toegankelijkheid van de postkantoren en het gemak om een aangetekende zending in ontvangst te nemen).

2.45. CONTROLE VAN DE AFSCHRIJVINGSTABELLEN (BIJ KOPPELVERKOOP)

Artikel 108, § 1, van de WEC schrijft voor dat de operatoren bij de overeenkomst een afschrijvingstabel moeten voegen wanneer ze een gekoppeld aanbod verkopen dat bestaat uit een abonnement en een in prijs verlaagd toestel (smartphone, tablet, tv, ...), dit opdat de consument bij voortijdige opzeg van de overeenkomst, precies kan weten wat het restbedrag is dat hij aan de operator moet terugbetalen. In 2016 heeft het BIPT controles uitgevoerd: bestaan die tabellen? vormen ze een bijlage bij de overeenkomst? voldoet de inhoud ervan (duur, lineaire aard) aan de wet? stemt de vooraf bepaalde waarde van het toestel overeen met de handelswaarde? Alle operatoren die dergelijke aanbiedingen doen zijn gecontroleerd. In de bezochte verkooppunten is vastgesteld dat de afschrijvingstabellen in de meeste gevallen aanwezig waren. De wettelijke duur van 24 maanden was niet overschreden en de lineaire aard (elke maand wordt eenzelfde bedrag in mindering gebracht) werd in acht genomen. Wat de vooraf bepaalde waarde van het toestel betreft is die in een aantal gevallen nogal hoog gebleken. Er mocht evenwel niet worden geconcludeerd dat deze betrekkelijk hoge prijzen en afschrijvingsbedragen de klant konden verhinderen om van operator te veranderen. Bijgevolg heeft het BIPT na afloop van de controle geconcludeerd dat de wetgeving wordt nageleefd.

2.46. CONTROLE VAN PUBLICATIE VAN DE INFOFICHES EN VAN DE INHOUD ERVAN

In 2016 heeft het BIPT de naleving gecontroleerd van het koninklijk besluit van 15 december 2013 tot vaststelling van de inhoud van de informatiefiches bedoeld in de artikelen 111, § 2, van de WEC en 5, § 2, van de wet van 15 mei 2007. De operatoren zijn verplicht om de consumenten per tariefplan een vergelijkbare fiche beschikbaar te stellen, die volledig en geactualiseerd is, overal waar de operatoren hun diensten aanbieden, bijvoorbeeld in hun winkelruimte of op hun onlinebestelplatform. Van 31 operatoren zijn de fiches gecontroleerd in januari en februari; de enkele vastgestelde onvolkomenheden bestonden uit nalatigheden, die snel zijn rechtgezet. In april en mei is ook de beschikbaarheid van de fiches in de verkooppunten van de vijf voornaamste operatoren gecontroleerd. Drie van de vijf gecontroleerde operatoren voldeden niet voldoende aan de verplichting en ze zijn schriftelijk van die bevinding op de hoogte gebracht; in 2017 zal het BIPT nagaan of ze zich werkelijk naar de wet hebben gevoegd.

2.47. PUBLICATIE VAN HET WERKELIJKE VERBRUIK VAN DE CONSUMENT

Ondanks zijn besluit van 14 oktober 2009 betreffende de beschikbaarstelling van informatie waarmee de consumenten een onafhankelijk oordeel kunnen vormen over de kosten van alternatieve gebruiksplannen heeft het BIPT vastgesteld dat de consumenten te zelden correct werden ingelicht over hun werkelijke verbruik qua vaste telefonie, mobiele telefonie en internet. De wetgevende ontwikkelingen van de WEC en de uitbreiding van de mogelijkheden van de prijsvergelijker pleitten voor een volledige vervanging van het besluit van 2009. Het nieuwe besluit, dat aangenomen is op 16 augustus 2016, heeft de operatoren de verplichting opgelegd om aan de eindgebruikers de nodige inlichtingen te bezorgen over hun werkelijke verbruik. De consumenten kunnen die inlichtingen over hun gebruikspatroon dan gebruiken om de prijsvergelijker te raadplegen. Daartoe moeten de operatoren de informatie over een doorlopende referentieperiode van drie maanden beschikbaar stellen op een toegankelijke en duidelijke, alsook direct bruikbare wijze (om te vermijden dat de consumenten berekeningen moeten overdoen).

2.48. STUDIE NAAR DE IMPACT VAN DE REGELS VOOR BESCHERMING VAN DE CONSUMENT

In 2016 heeft het BIPT een studie aangestuurd waarin een inventaris werd opgemaakt van de bepalingen met betrekking tot consumentenbescherming in de wetgeving en de regelgeving inzake elektronische communicatie. De concrete impact van deze maatregelen op de consumenten is onderzocht, zowel op de kosten die door de sector worden gedragen als op het werk van de regulator. Het BIPT heeft vervolgens een lijst van aanbevelingen kunnen opstellen bestemd voor de betrokken partijen: de wetgever, de operatoren en de consumenten. Dat document zal begin 2017 afgewerkt worden en bekend worden gemaakt.

2.49. HERVORMING SOCIALE TARIEVEN

Zich baserend op het arrest van 11 juni 2015 van het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft het Grondwettelijk Hof in zijn arrest van 3 februari 2016 (arrest nr. 15/2016) bevestigd dat de speciale tarieven en de financieringsregels die in de Universeledienstrichtlijn zijn vastgesteld, enkel toepasselijk waren op de universele diensten die opgesomd zijn in de richtlijn. Dit heeft als direct gevolg dat de mobiele-communicatiediensten buiten het toepassingsgebied van de universele dienst vallen, waardoor de sociale kortingen op mobiele telefonie en mobiel internet niet in aanmerking komen voor financiering via een compensatiefonds dat gestijfd wordt door de operatoren. Het wetgevende werk voor de aanpassing van de WEC is voortgezet in 2016.

2.50. AANPASSING VAN HET BESLUIT VAN HET BIPT VAN 28 MAART 2013 BETREFFENDE DE PUBLICATIE DOOR DE OPERATOREN VAN INFORMATIE OVER DE PRODUCTEN EN DIENSTEN BESTEMD VOOR DE GEBRUIKERS MET EEN HANDICAP

De enquête van 2014 over de toegankelijkheid van de websites van operatoren voor personen met een handicap alsook een rondetafelgesprek met de organisaties van personen met een handicap in 2015 hadden erop gewezen dat de toegankelijkheid van de websites zoals bedoeld door het besluit van het BIPT, te wensen overliet, maar ook dat de organisaties die personen met een handicap vertegenwoordigen erop aandrongen dat de websites van operatoren (ten minste wat betreft informatie die belangrijk is voor de consumenten (tarieven, promoties, algemene voorwaarden, enz.)) toegankelijk zouden worden gemaakt voor personen met een handicap. Gelet op de conclusie van de analyses die verricht zijn in het kader van het project inzake kwalitatieve aanpassingen van zijn eigen website (zie hieronder) heeft het BIPT logischerwijze beslist om dat project voorlopig te laten rusten.

2.51. CONTROLES VAN DE 070-NUMMERS

Sedert 1 juli 2015 hebben de operatoren de verplichting om bij oproepen naar 070-nummers een waarschuwingsbericht te verspreiden over het tarief. In 2016 heeft het BIPT een controle van deze verplichting uitgevoerd bij acht operatoren die op hun netwerk actieve 070-nummers hebben. Op twee uitzonderingen na kon worden vastgesteld dat alle gecontroleerde 070-nummers voorzien waren van de voorafgaande tariefmelding. Inhoudelijk voldoen niet alle berichten volledig aan de voorschriften, bijvoorbeeld geen aankondiging dat de oproep na de biepton niet meer kosteloos is, geen waarschuwing voor het feit dat er meerkosten aangerekend kunnen worden in geval van een oproep die vanuit een vreemd land tot stand wordt gebracht... Het BIPT heeft de operatoren op de hoogte gesteld van de vastgestelde tekortkomingen en zal erop toezien dat vanaf 2017 de berichten correct worden verstuurd.

2.52. CONTROLE VAN DE PRIJZEN VAN DE PRODUCTEN DIE TOT DE UNIVERSELE POSTDIENST BEHOREN

Het BIPT heeft een controle verricht op de naleving van de tariefbeginselen die van toepassing zijn op de universele dienst via een controle ex ante van het "kleingebruikerspakket"³⁰ voor de tarieven van het jaar 2017 (via een mechanisme van prijsreglementering (price cap system)) en een controle van de algemene tariefbeginselen (betaalbaarheid van de tarieven, transparantie, uniformiteit, non-discriminatie, kostenoriëntering). Omdat de uitwisseling met bpost langer heeft geduurd dan voorzien kon het ontwerpbesluit betreffende de toepassing van een "price cap" en de wettelijke voorschriften voor de tarieven van de kleine gebruikers niet worden voltooid voor het einde van 2016. In afwachting van het afsluiten van deze procedure heeft bpost geen toestemming gekregen om de tarieven in kwestie in 2017 te verhogen.

De veiligheid van de netwerken garanderen en de kritieke infrastructuren beschermen is nooit eerder zo noodzakelijk gebleken, gelet op de gebeurtenissen die zich in 2016 hebben voorgedaan. Het BIPT levert zijn bijdrage aan het oplossen van de vragen die op dat gebied rijzen, in nauwe samenwerking met de operatoren van de sectoren en alle overheidsdiensten die voor deze materies bevoegd zijn.

2.53. MELDING VAN DE VEILIGHEIDSINCIDENTEN

De WEC eist van de ondernemingen die openbare elektronische-communicatienetwerken of openbare elektronische-communicatiediensten aanbieden, dat ze het BIPT onverwijld in kennis te stellen van elke inbreuk op de veiligheid of elk verlies van integriteit die een belangrijke impact heeft op de exploitatie van netwerken of diensten. Het besluit van de Raad van het BIPT van 1 april 2014, dat de hypothesen vastlegt waarin een dergelijke melding moest gebeuren alsook de nadere bepalingen voor deze melding, werd toen net herzien. Er was een ontwerpbesluit voorbereid dat het besluit van 1 april 2014 verving; na de gebeurtenissen van 22 maart 2016 en gelet op de daaruit volgende opdrachten die het BIPT heeft moeten uitvoeren, is het document aangepast. Het BIPT heeft deelgenomen aan de vergadering van de werkgroep "Artikel 13bis" (van Richtlijn 2009/140/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009) met als doel goede praktijken uit te wisselen tussen de regulerende instanties op het stuk van netwerkveiligheid. De jaarlijkse mededeling van de veiligheidsincidenten aan de Commissie (via ENISA³¹) is gebeurd.

³⁰ Het kleingebruikerspakket bestaat uit de volgende diensten: de binnenlandse prioritaire stukpostbriefwisseling, de binnenlandse niet-prioritaire stukpostbriefwisseling, de binnenlandse aangetekende stukpostzendingen, de binnenlandse stukpost-postpakketten en de binnenkomende prioritaire grensoverschrijdende stukpostbrievenpost.

2.54. VASTLEGGEN EN BESCHRIJVEN VAN DE MINIMALE MAATREGELEN DIE NODIG ZIJN OM DE VEILIGHEID VAN DE NETWERKEN EN DIENSTEN TE GARANDEREN ALSOOK DE PERSOONSGEGEVENS DIE WORDEN BEHANDELD IN HET KADER VAN DEZE DIENSTEN EN NETWERKEN

De ondernemingen die openbare elektronische-communicatienetwerken en -diensten aanbieden, zijn verplicht om technische en organisatorische maatregelen te nemen om de veiligheid van deze netwerken en diensten te garanderen, alsook van de persoonsgegevens die worden behandeld in het kader van deze diensten en netwerken. Voor de gebeurtenissen van 22 maart 2016 had het BIPT het voornemen om een minimumaantal maatregelen te specificeren om een geharmoniseerde uitvoering van deze verplichtingen door de betrokken ondernemingen te garanderen. Vervolgens hebben de problematische punten die door de aanslagen aan het licht zijn gebracht de lopende analyse in de richting doen gaan van de mogelijke remediëringen van de blootgelegde zwakke punten. In de loop van het tweede semester van 2016 hebben de besprekingen over de omzetting van de Europese "NIS"-richtlijn³² vervolgens aangetoond dat er overleg moest worden gepleegd met de andere economische sectoren gelet op de uiteenlopende visies en benaderingen die waren vastgesteld.

2.55. STROOMAFSCHAKELING - CONTINUÏTEIT VAN DE DIENSTVERLENING INZAKE TELECOMMUNICATIE

Het Nationaal Noodplan "Elektriciteitspanne van Grote Omvang" van de FOD Binnenlandse Zaken bepaalt met name dat stroomafschakelingen worden uitgevoerd door fragmentatie in elkaar afwisselende geografische gebieden. Dergelijke maatregelen kunnen grote gevolgen hebben voor de continuïteit van de elektronische-communicatiediensten. Er is dus een werkgroep samengesteld met het BIPT, de sector en de andere betrokken overheden. Hun inspanningen hebben zich gericht op de mobiele netwerken en diensten (waarvan de eindapparatuur het minst afhankelijk is van de stroomonderbrekingen) en, in het bijzonder, op de toegankelijkheid van de nooddiensten voor de eerste zones die moeten worden afgeschakeld. Aangezien de situatie relatief weinig kritisch werd bevonden door de beheerder van het hoogspanningsnet, werden in de loop van het jaar de analyses in verband met de afschakeling van verschillende gebieden uitgesteld, terwijl er tegelijk informatie werd gevraagd aan de operatoren. Het eindrapport zal waarschijnlijk in 2017 worden afgerond.

³¹ Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging (ENISA, volgens het Engelse acroniem).

³² Richtlijn (EU) 2016/1148 van het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2016 houdende maatregelen voor een hoog gemeenschappelijk niveau van beveiliging van netwerk- en informatiesystemen in de Unie.

In 2016 heeft het BIPT niet nagelaten om acties te ondernemen voor een betere interne werking teneinde meer doeltreffend en efficiënter te worden. Sedert zijn oprichting koestert het BIPT ook de ambitie om een aantrekkelijke en motiverende werkgever te zijn en te blijven. Het werkt aan deze doelstellingen op verschillende manieren, zoals mag blijken uit de volgende paragrafen.

2.56. INTERN WERKPLAN

Het BIPT spant zich voortdurend in om als een doeltreffende en efficiënte organisatie op te treden en een aantrekkelijke werkgever te blijven. Verschillende projecten³³ voor de verbetering van de werking van zijn eigen organisatie zijn verzameld in een intern werkplan. Eind 2016 zijn 69% van de KPI's³⁴ gehaald.

2.57. DOELTREFFENDE COMMUNICATIE MET ALLE STAKEHOLDERS

Gedurende het hele jaar heeft de dienst Communicatie van het BIPT gewerkt aan een goede communicatie rond de activiteiten van het BIPT met de belanghebbende partijen via het strategisch plan, het werkplan en het jaarverslag.

2.58. FOLLOW-UP VAN DE UITVOERING VAN HET WERKPLAN 2016

Na afloop van elk kwartaal is de uitvoering van de verschillende doelstellingen die opgenomen zijn in het werkplan door de betrokken diensten geëvalueerd en is daarover een rapport opgesteld, dat elk trimester aan de Raad wordt voorgelegd. Na het eerste en het derde kwartaal is er een presentatie gegeven aan het volledige personeel van het Instituut over de evaluatie van het werkplan. Het Raadgevend Comité voor de telecomunicatie heeft elk kwartaal informatie gekregen. Er is met name een ontmoeting georganiseerd met de stakeholders om de evaluatie van de projectfiches die samen het werkplan 2016 vormen, te presenteren.

³³ Deze laatste dragen ertoe bij de efficiëntie van de organisatie te verbeteren. Het gaat enerzijds om de invoering van Business Planning Management and Notification (BPMN), de verbetering van de processen via een interne controle en beheersing, IT-werkzaamheden en anderzijds ook om de bevordering van het welzijn en de ontwikkeling van de medewerkers, alsook de bijdrage tot de duurzaamheid van de onderneming.

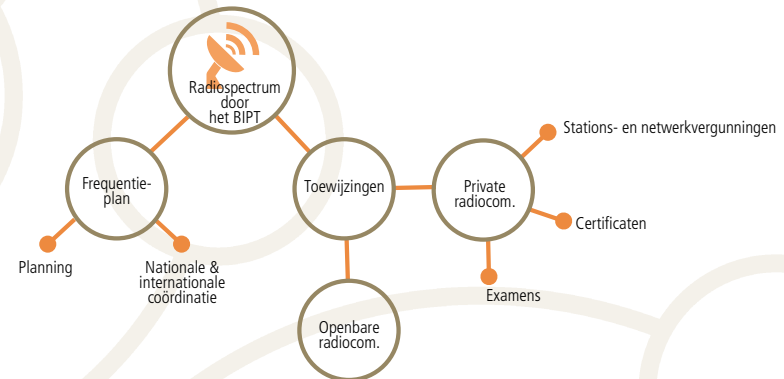
³⁴ De "key performance indicators" (KPI) zijn in het Nederlands de kritieke prestatie-indicatoren op basis waarvan men de nagestreefde resultaten kan beoordelen.

3.1. BEHEER VAN HET ELEKTROMAGNETISCH SPECTRUM, VERGUNNINGEN EN FREQUENTIES

Het beheer van en de controle op het radiospectrum in België vallen onder de bevoegdheid van het Instituut. Zo wijst het BIPT de frequenties toe en geeft de vergunningen af voor de "radiogebruikers"; dat kunnen vergunningen zijn voor private radiocommunicatie of gebruiksrechten voor openbare radiocommunicatie (d.w.z. voor de operatoren).

De toewijzingen met betrekking tot de vergunningen voor de private radiocommunicatie bestaan uit drie soorten van activiteit, die verband houden met respectievelijk vergunningen voor stations en netwerken, certificaten om bepaalde stations te gebruiken en geschiktheidsexamens voor het gebruik van bepaalde stations.

3.1.1. Frequentiebeheer

Dit omvat zowel het dagelijkse beheer van de frequentietoewijzingen en -coördinaties als het langetermijnbeleid inzake frequentieplannen en herschikkingen.

Hierna volgen de belangrijkste verwezenlijkingen van de cel Frequentiebeheer binnen de dienst Toewijzingen in 2016:

Aantal dossiers behandeld voor de mobiele diensten - (HCM-akkoord) Aantal coördinaties	2016
Coördinaties gevraagd door België	118
Binnenkomende coördinaties van Frankrijk	332
Binnenkomende coördinaties van Nederland	28
Binnenkomende coördinaties van Duitsland	45
Binnenkomende coördinaties van Luxemburg	0
Binnenkomende coördinaties van het Verenigd Koninkrijk	48
Totaal	571

Het BIPT is niet verantwoordelijk voor de frequentieplanning van de omroepstations, maar de cel Frequentiebeheer van het BIPT behandelt wel de dagelijkse coördinatieaanvragen en belast zich met de toepassing van de internationale akkoorden (akkoorden van Genève 1975, Genève 1984, Stockholm 1961, Wiesbaden 1995, Chester 1997, Maastricht 2002) en de toepassing van het LEGBAC-akkoord (compatibiliteit tussen de FM-omroep en de luchtvaart).

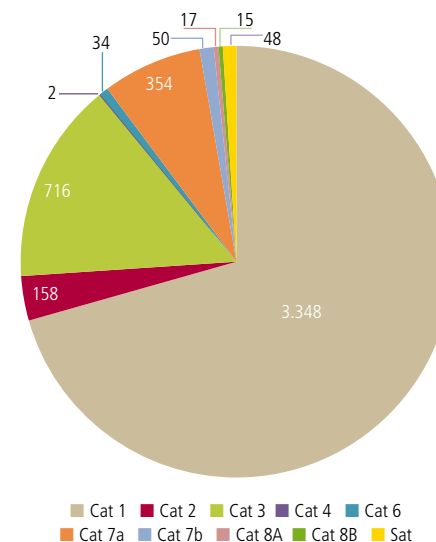
Ook voert deze cel de frequentiecoördinaties uit voor de satellietverbindingen (grondstations, satellietcommunicatienetwerken...) en de straalverbindingen en verzorgt de dienst de briefwisseling met het Radiocommunicatiebureau van de ITU.

3.1.2. Vergunningen voor private radiocommunicatienetten en individuele stations

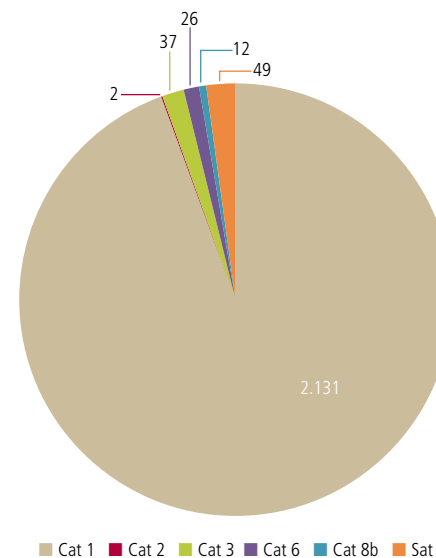
De volgende tabel vermeldt het totale aantal op 31 december 2016 verleende vergunningen in de verschillende categorieën van individuele stations of private netten voor radioverbindingen, zoals opgesomd in het koninklijk besluit van 18 december 2009 betreffende de private radiocommunicatie en de gebruiksrechten voor vaste netten en netten met gedeelde middelen, alsook de vergunningen afgegeven overeenkomstig het koninklijk besluit van 16 april 1998 betreffende de satellietgrondstations.

Aantal vergunningen voor private netten voor radioverbindingen en individuele stations			
		Permanente	Tijdelijke
1e categorie	Private mobiele netten	3.348	2.131
2e categorie	Vaste netwerken (straalverbindingen)	158	2
3e categorie	Mobiele radionetten aangelegd door openbare instellingen voor medische of sociale hulp	716	37
4e categorie	Stoorzenders geïnstalleerd in strafinstellingen	2	0
6e categorie	Andere radiocommunicatienetten (radars, demonstraties, tests, ...)	34	26
7e categorie A	Algemene houdersvergunningen	354	0
7e categorie B	Individuele houdersvergunningen	50	0
8e categorie A	Vaste netwerken ingesteld door operatoren	17	0
8e categorie B	Netten met gedeelde middelen	17	0
Satellieten	Satellietnetwerken	48	49

Professionele vaste vergunningen

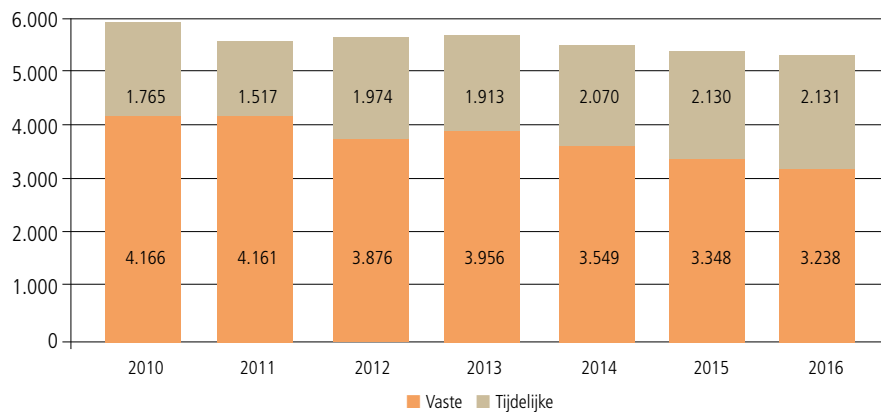
Professionele tijdelijke vergunningen

De volgende figuren tonen de evolutie van het aantal professionele vergunningen van de 1e en 3e categorie.

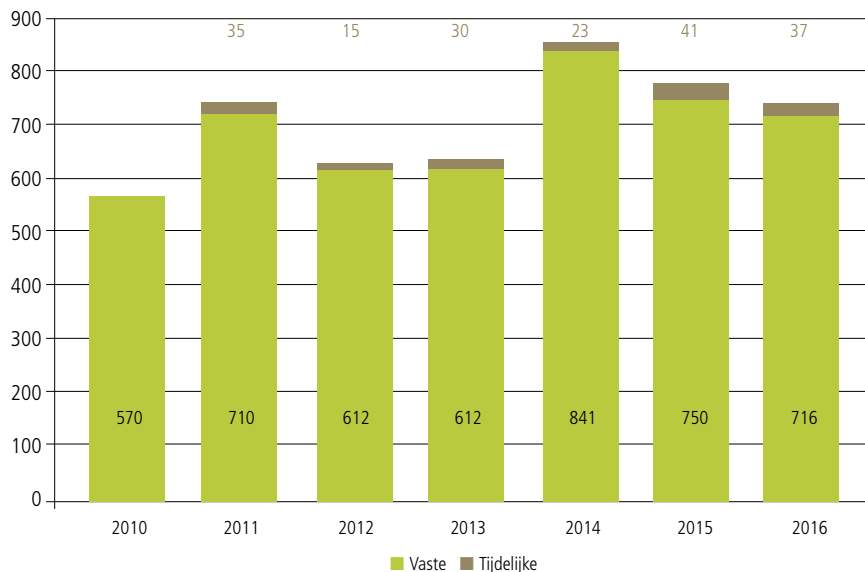

Vergunningen van de 1e categorie

Het gebruik van gsm's in plaats van radio's in geval van kleine netwerken en de vervanging van private personzoeksystemen door DECT-systemen, waarvoor geen vergunning nodig is, vormen de verklaring voor de verdere erosie van het aantal permanente vergunningen van de eerste categorie.

Vergunningen van de 3e categorie

Het aantal tijdelijke vergunningen blijft dan weer stijgen; steeds meer personen die hun gsm gebruikten tijdens evenementen ontdekken dat het makkelijker is om directe verbinding te hebben via oplossingen van het type "walkietalkie".

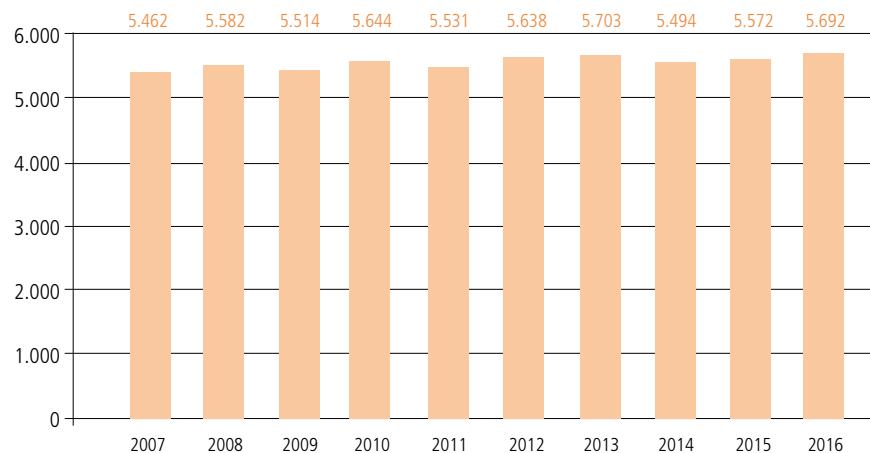
3.1.3. Radioamateurs (5e categorie)

Bij de radioamateurs zijn de 5.692 vergunningen verdeeld tussen 5.556 vergunningen voor particulieren alsook radioclubs, en 136 vergunningen voor onbemande automatische stations.

Het BIPT heeft 23 tijdelijke vergunningen voor speciale roepnamen afgegeven waarmee radioamateurverenigingen diverse evenementen kunnen vieren. Ter herinnering: in 2014 hadden de radioamateurs de toestemming gekregen om alle novembermaanden tot in 2018 de prefix ON van hun roepnaam te vervangen door de prefix OP, om de Eerste Wereldoorlog te herdenken.

Het aantal radioamateurs blijft nogal stabiel, omdat radioamateurs die hun activiteit stopzetten, vervangen worden door wie net geslaagd is voor de examens.

Vergunningen van de 5e categorie

3.1.4. Testvergunningen

Er zijn testvergunningen afgegeven aan 3Starsnet, Orange Belgium, Proximus en Telenet Group voor LTE- en 4G-tests.

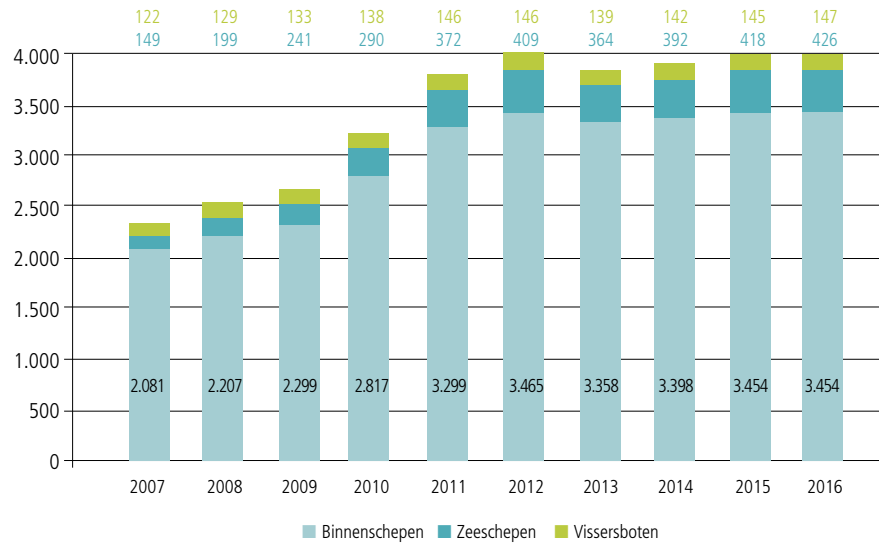
Wat 5G betreft, zijn er vergunningen gegeven aan Ericsson en Proximus.

De operatoren mogen ook tests uitvoeren in de aan hen toegewezen frequentiebanden zonder aan het BIPT een specifieke vergunning te moeten vragen.

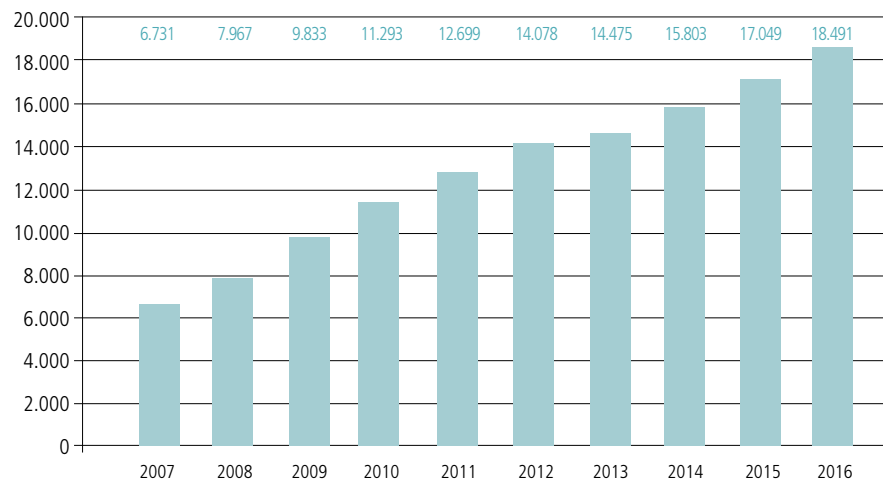
3.1.5. Maritieme vergunningen

In 2016 bedroeg het totale aantal vergunningen voor scheepsstations 22.518, verspreid over 18.491 plezierboten, 3.454 commerciële binnenscheepen, 426 zeescheepen en 147 vissersboten.

Professionele maritieme vergunningen

Pleziervaart

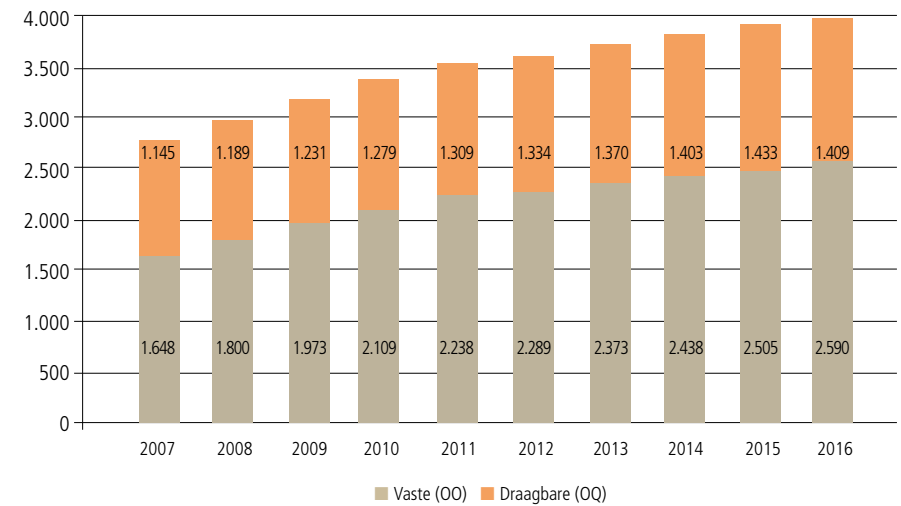

De continue stijging van het aantal vaartuigen is voornamelijk toe te schrijven aan het toenemende aantal buitenlanders die ervoor kiezen met hun pleziervaartuig onder Belgische vlag te varen.

3.1.6. Luchtvaartvergunningen

Momenteel worden 3.999 vergunningen voor luchtvaartstations door het BIPT beheerd, waarvan 2.590 voor installaties aan boord van luchtvaartuigen en 1.409 voor draagbare stations. De daling van het aantal "draagbare" vergunningen wordt verklaard door de nieuwe regels die in samenwerking met het Directoraat-Generaal Luchtvaart uitgevaardigd zijn in verband met het gebruik van roepnamen door piloten van ULM-vliegtuigen.

Luchtvaartvergunningen

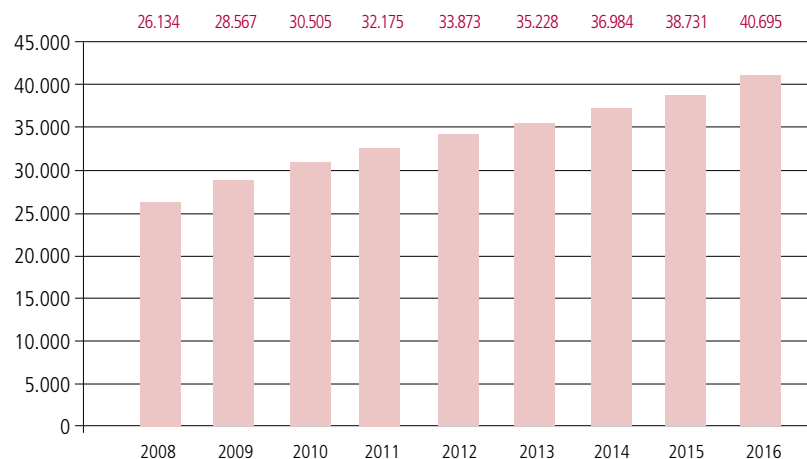

3.1.7. Maritieme certificaten

In 2016 heeft het BIPT een totaal van 8.078 certificaten voor de bediening van een radiomaritiem station afgegeven en verlengd. De verdeling is 6.632 verlengingen en 1.964 nieuwe certificaten.

40.695 personen zijn in het bezit van een certificaat voor het gebruik van een scheepsstation.

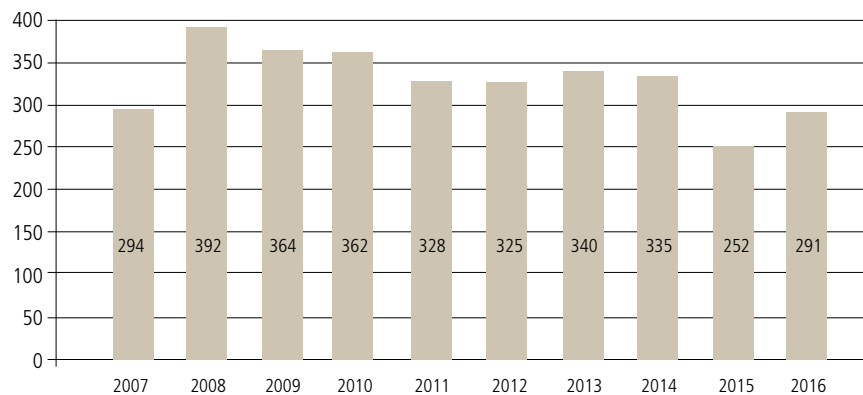
Evolutie van het aantal bedieningscertificaten

3.1.8. Luchtvaart

In 2016 heeft het BIPT 292 certificaten voor de bediening van een luchtvaartstation afgegeven op basis van examens die afgenomen zijn door de FOD Mobiliteit en Vervoer of de Belgische luchtmacht.

Luchtvaartcertificaten

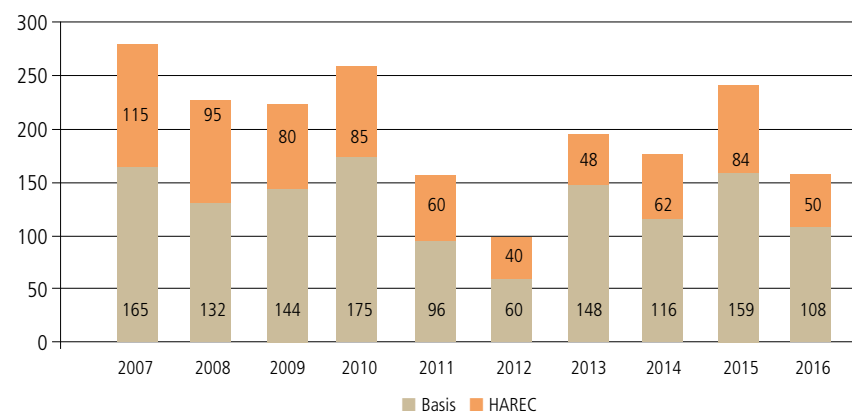
In 2016 waren 7.812 personen in het bezit van een certificaat voor de bediening van een luchtvaartstation.

3.1.9. Examens voor radioamateurs

In 2016 bedroeg het aantal inschrijvingen voor het examen om een basiscertificaat te krijgen 108 en het slaagpercentage was 77,78%. 50 kandidaten hebben het HAREC-examen afgelegd, voluit: "Harmonised Amateur Radio Examination Certificate". Het slaagpercentage bedroeg 58%.

Om het HAREC-certificaat te halen is een gevorderde kennis van de radiotechniek vereist. Aangezien de examenstof op Europees niveau geüniformiseerd is, wordt het HAREC-certificaat erkend in 47 landen, wat de houder ervan (na een aantal formaliteiten) de mogelijkheid biedt om zijn hobby uit te oefenen in de landen die dit akkoord ondertekend hebben.

Radioamateurexamens

Het basiscertificaat is betrekkelijk beperkt in vergelijking met het HAREC-certificaat zowel wat betreft de frequenties als de toegestane vermogens, maar het examen is toegankelijker.

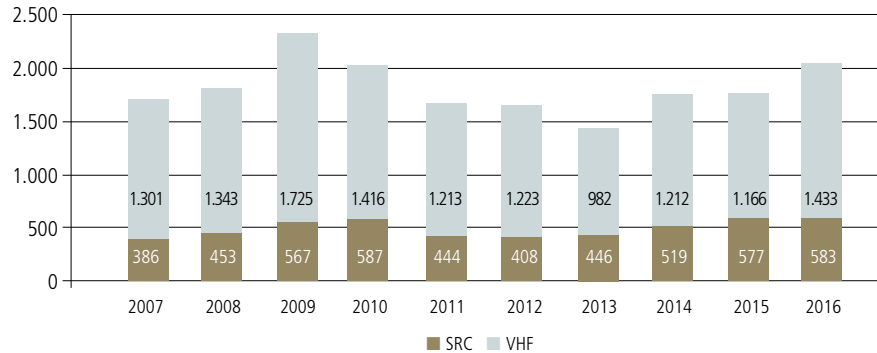
3.1.10. Examens voor maritieme radiocommunicatie

VHF- en SRC-examens (Short Range Certificate)

In 2016 hebben zich voor het VHF-examen 1.433 kandidaten aangemeld, waarvan er 1.310 zijn geslaagd. 583 kandidaten hebben het SRC-examen afgelegd; het slaagpercentage bedroeg 88,85%.

Het VHF-examen is bedoeld voor de binnenvaart (commerciële vaart of pleziervaart), in tegenstelling tot het SRC-examen (beperkt GMDSS), dat van een hoger niveau is en bestemd voor de pleziervaart in volle zee, en tot het ROC- of het GOC-examen, die hoofdzakelijk bestemd zijn voor beroepszeelui.

VHF- en SRC-examens

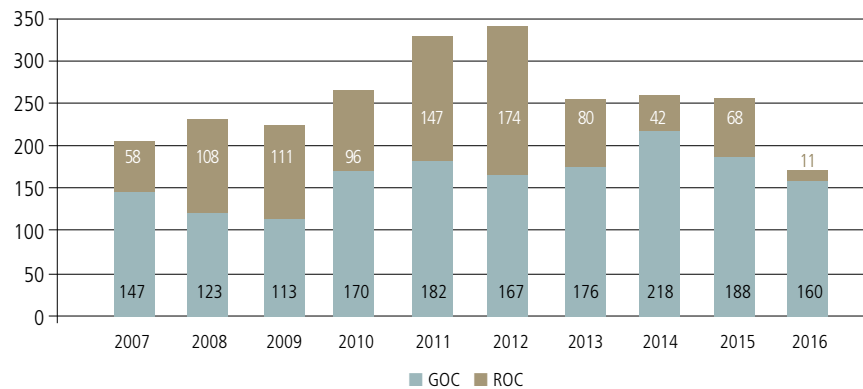

De vermindering van het aantal kandidaten voor het VHF-examen en de stijging van die voor het SRC-examen wordt verklaard door de wens van steeds meer watersporters op zee om zich te voorzien van reddingsmiddelen die met het GMDSS-systeem verbonden zijn (VHF-DSC, EPIRB, enz.).

GOC- (General Operator's Certificate) en ROC-examens (Restricted Operator's Certificate)

Voor de GOC- en ROC-examens bedroeg het aantal kandidaten in 2016 respectievelijk 160 met 132 geslaagden en 11 met 4 geslaagden.

GOC- en ROC-examens

De constante daling van het aantal kandidaten voor het ROC-examen vindt haar verklaring in het kleine verschil in moeilijkheidsgraad tussen het GOC- en het ROC-examen, wat kandidaten voor de zeevaart ertoe aanzet om het GOC-examen af te leggen.

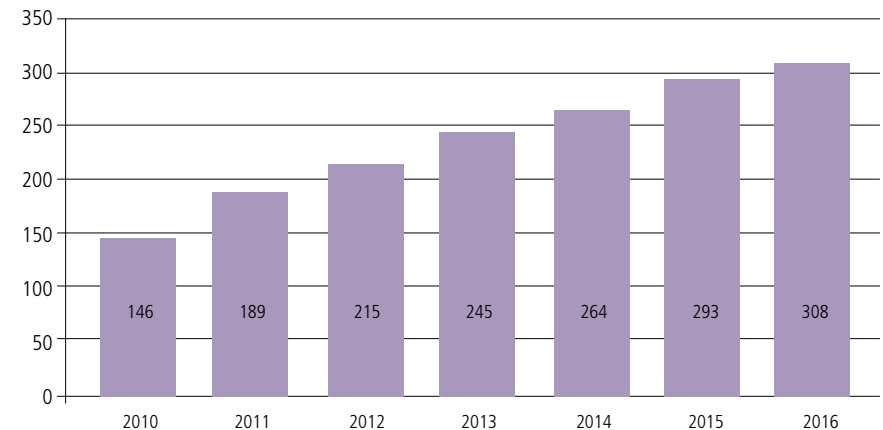
3.2. BEHEER MET BETREKKING TOT DE AANBIEDERS VAN ELEKTRONISCHE-COMMUNICATIEDIENSTEN

Het BIPT telt verschillende operationele diensten die uitsluitend toegespitst zijn op operatoren en die zich met name bezighouden met (1) de kennisgeving en de hoedanigheid van operator, (2) het delen van de radiosites en (3) de adressering, in essentie wat nummering betreft.

Kennisgevingen en hoedanigheid van operator

Sedert de inwerkingtreding op 1 januari 2014 van het besluit van 25 april 2013 tot wijziging van het besluit van 7 maart 2007 betreffende de kennisgeving van elektronische-communicatiediensten en -netwerken, is er geen onderscheid meer tussen een operator die een openbare telefoniedienst aanbiedt of een spraakdienst; beide begrippen zijn vervangen door het concept van "elektronische-communicatiedienst". De tarieven zijn aangepast en in schijven verdeeld, op basis van de omzet die in de elektronische communicatie wordt behaald. Er is een gegroepeerde kennisgeving betreffende verscheidene diensten of netwerken ingevoerd.

Evolutie van het aantal elektronische-communicatieoperatoren

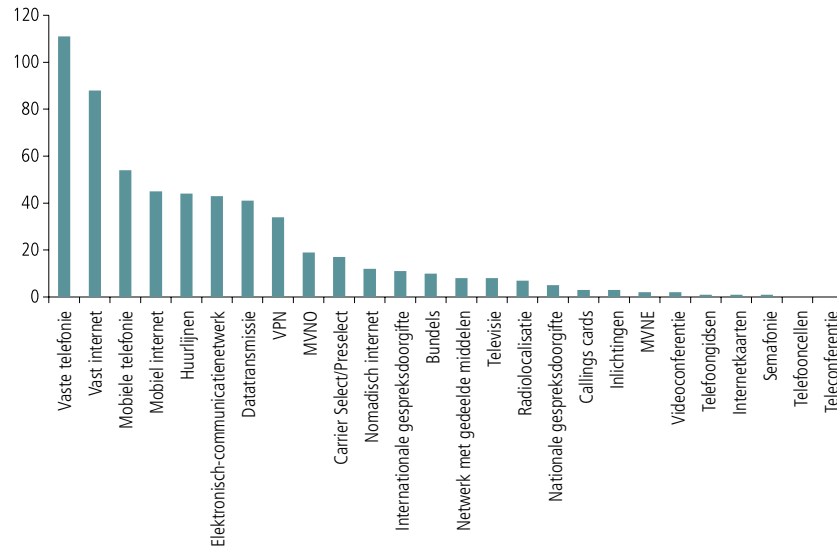

In 2016 waren er 43 nieuwe operatoren, 192 wijzigingen en schrappingen.

3.3. GEDEELD GEBRUIK VAN ANTENNESITES

Aangeboden diensten en aantal operatoren die deze diensten aanbieden

De grafiek toont dat de diensten voor telefonie en internettoegang de diensten blijven waar de voorkeur van de Belgische operatoren naar uitgaat. Dit weerspiegelt waarschijnlijk de interesse van de gebruikers voor gecombineerde aanbiedingen zoals *triple play*, waarvoor dit soort van toegang nodig is.

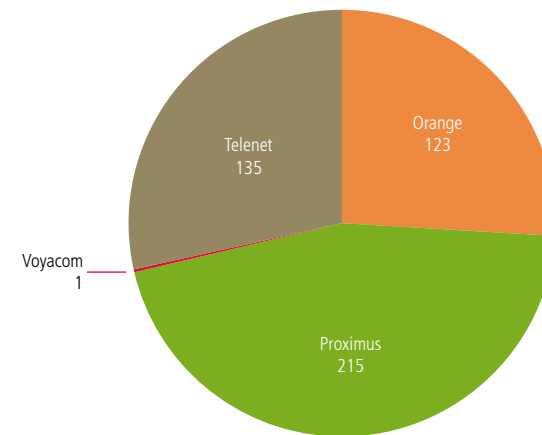
Op de derde plaats komt mobiele telefonie, die meer en meer de vaste telefonie nadert.

Zowel mobiele als vaste datatransmissie staan niet stil; alle online-inhoud is tegenwoordig immers zowel van op een vaste toegang als onderweg toegankelijk. De opkomst van nieuwe dynamiek in de productie en hosting van inhoud, de uitrol van de netwerken van de nieuwe generatie (3G, 4G) bevorderen dergelijke diensten sterk.

Tot slot stellen we ook de hoge vlucht van de MVNO's vast (virtuele operatoren).

Er zijn maatregelen genomen om te voorkomen dat er meer antennesites worden gebouwd dan nodig is. Zo voorziet artikel 26 van de WEC in een verplichte raadpleging via een intentieverklaring (Letter of Intention - LOI). Alvorens een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning in te dienen moet elke operator bij de andere operatoren inlichtingen inwinnen over hun eventuele belangstelling voor een gemeenschappelijk gebruik van een gegeven site. Het staat de bevroegde operatoren dan vrij om zich al dan niet aan te sluiten bij het project. Een verslag van deze raadpleging wordt maximaal een maand later elektronisch opgestuurd aan de deelnemende operatoren. De vzw RISS³⁵ (www.riss.be) volgt vervolgens de praktische uitvoering en de coördinatie van de uitwisseling van informatie tussen de betrokken operatoren. In het onderstaande overzicht wordt het aantal in 2016 ingediende raadplegingen voorgesteld. In geval van een positief antwoord wordt een antennesite gedeeld gebruikt door twee of meer operatoren.

Aantal LOI's ingediend per operator

De uitrol van de antennesites kan worden bekeken op de website van het BIPT (www.sites.bipt.be). De status van elke site (bouwaanvraag/operationeel) wordt maandelijks bijgewerkt.

³⁵ RISS = Radio Infrastructure Site Sharing.

3.4. CONTROLES OM EEN STORINGSVRIJ SPECTRUM TE GARANDEREN

De preventieve controle van de gebruikers van het spectrum is een belangrijke taak voor het BIPT. Daardoor kan niet alleen worden nagegaan of de administratieve regels inzake rechten worden nageleefd maar ook of het materiaal is geïnstalleerd overeenkomstig de technische voorschriften van de vergunning. Deze verificatie heeft tot gevolg dat storingen met andere spectrumgebruikers vermeden worden.

Binnen het BIPT is de nationale dienst voor de controle op het spectrum (NCS) belast met het "toezicht op de radiogolven" in de ruime zin van het woord. Deze diverse controleverrichtingen worden hieronder in cijfers uitgedrukt:

Interventies van de NCS - dossiers aangelegd tussen 1 januari en 31 december 2016	
Dossiers "storingen"	392
Preventieve controles bij professionele gebruikers	1.080
Aantal gecontroleerde grote evenementen (concerten, sportevenementen, ...)	53
Controle van de omroepuitzendingen (lokale radio's)	10

3.4.1. Toezicht op de markt voor radio- en telecommunicatie-eindapparatuur

 Radio- en telecommunicatie-eindapparatuur mag maar op de markt worden gebracht als ze voldoet aan Richtlijn 1999/5/EG van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 1999 betreffende radioapparatuur en telecommunicatie-eindapparatuur en de wederzijdse erkenning van hun conformiteit (R&TTE-richtlijn). Volgens deze richtlijn moet de gepaste CE-markering worden aangebracht op alle radio- en telecommunicatie-eindapparatuur, op de verpakking ervan en ook op de begeleidende documenten.

De CE-markering omvat steeds ten minste het CE-kenteken.

 Indien voor het gebruik van de radioapparatuur een vergunning vereist is of indien deze apparatuur werkt op frequenties waarvan het gebruik in Europa niet geharmoniseerd is, dan moet de CE-markering een "alert sign" (informatieteken) bevatten. Het informatieteken vestigt de aandacht van de gebruiker op het feit dat er restricties zijn op het gebruik van dat toestel.

3.4.2. Markttoezicht

In 2016 zijn er 497 controles uitgevoerd, meestal in winkels, maar ook op verschillende openbare markten. Er is ook geprospecteerd op een tiental beurzen, met de bedoeling nieuwe trends te zien en daarbij de exposanten voldoende op voorhand in te lichten. Soms is het nodig gebleken om strafmaatregelen te nemen, zoals blijkt uit de inbeslagnemingen die in de onderstaande tabel worden beschreven.

Apparatuur die tijdens controles in 2016 in beslag genomen of geweigerd is	
Bluetooth-toepassingen	8.197
Smartwatches	2.020
Afstandsbedieningen	1.613
Professionele zendontvangers	480
Speelgoed met radiobesturing	471
Gsm-toepassingen (smartphones / trackers / tablets)	427
Drones	99
Repeaters	25
Radardetectors	18
Stoorzenders (jammers) ³⁶	14
Overige	1.643
TOTAAL	15.007

10.370 niet-conforme radiotoestellen werden geweigerd voor import in Europa. Ook postzendingen die radioapparatuur bevatten worden regelmatig gecontroleerd: daarbij zijn er in 2016 ongeveer 151 bezoeken afgelegd bij de douanediensten. Veel van de gecontroleerde zendingen bevatten toestellen die via het internet werden aangekocht – rechtstreeks bij de fabrikant of via veilingssites. In veel gevallen voldoen de toestellen niet aan de wettelijke eisen en worden ze in beslag genomen. Het feit dat talrijke toestellen zonder CE-markering (zoals gsm's en tablets) via deze veilingssites worden aangeboden, blijft verontrustend.

Bij vaststelling van een overtreding wordt steeds een proces-verbaal opgesteld. In 2016 werden aanvankelijk 473 processen-verbaal opgemaakt. Sedert 13 juni 2016 kunnen producten ook in de handel worden gebracht onder het stelsel van de RED-richtlijn³⁷ (*Radio Equipment Directive*), die de R&TTE-richtlijn, 1999/5/EG, vervangt. Tot 12 juni 2017 is er voor de radioapparatuur een overgangperiode vastgelegd. Tijdens het jaar 2016 hebben de ambtenaren die zich met het markttoezicht bezighouden, geen producten gezien die volgens deze richtlijn worden verkocht.

³⁶ Jammers voldoen niet aan de Europese reglementering en mogen dus nooit het CE-merk dragen. In België is het verboden ze in te voeren, in de handel te brengen, te houden of te gebruiken.

³⁷ Richtlijn 2014/53/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende de harmonisatie van de wetgeving van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van radioapparatuur en tot intrekking van Richtlijn 1999/5/EG

3.5. OPERATIONEEL BEHEER VAN HET NUMMERPLAN

Onder het beheer van de nummeringsruimte vallen taken zoals het toekennen, reserveren, intrekken, de transfer en het toezicht op het gebruik van de nummeringscapaciteit. Het BIPT grijpt in bij elke ongepast gebruik.

In 2016 zijn 4.096 nummerblokken toegewezen. Er waren 35 toekenningen, 16 wijzigingen, 205 reserveringen en 8 schrappingen.

Toezicht op DNS Belgium

Het BIPT heeft toegezien op DNS Belgium, het registreerbureau van de domeinnamen van niveau ".be". DNS Belgium heeft aanvaard om de aanbevelingen van het BIPT van 2016 in verband met de verhoging van de tarieven te volgen. In 2017 zullen de wholesaletarieven hetzelfde blijven als in 2016. Het BIPT heeft een studie verricht over zijn mogelijke rol als sectorverantwoordelijke voor de sector van de digitale infrastructuur³⁸ in het kader van Richtlijn 2016/1148 van 6 juli 2016 houdende maatregelen voor een hoog gemeenschappelijk niveau van beveiliging van netwerk- en informatiesystemen in de Unie.

³⁸ Registers, registratiemedewerkers en Internet exchange points (internetknooppunten).

4

VERSLAG OVER DE HORIZONTELE DIENTS ONTOEKENING

Deze rubriek stelt de meer regelmatige activiteiten van het BIPT voor (transversale ondersteunende activiteiten, internationale activiteiten, verzoeningen, regelgevend werk) die bijdragen tot de vlotte werking van de organisatie en tot de vervulling van de vastgestelde doelstellingen.

4.1. DE DIENST GRIFFIE

De dienst Griffie omvat het secretariaat van de Raad, dat de Raad als college steun verleent, de dienst Factage, die de binnenkomende en uitgaande post behandelt, en de dienst "Organisatiebeheersing/Interne controle", die verantwoordelijk is voor de organisatiebeheersing, de coördinatie van de uitvoering van de interne controle en het processenbeheer. In 2016 heeft de dienst zijn inspanning voortgezet voor een vereenvoudiging en een automatisering onder de strategische as "administratieve efficiëntie" van het strategisch plan.

In verband met de vereenvoudiging heeft de Griffie deelgenomen aan de LEAN-oefening³⁹ en verscheidene van haar procedures vereenvoudigd.

Wat de automatisering betreft, heeft de Griffie in samenwerking met onder andere de IT-dienst, blijven meewerken aan de uitbreiding en optimalisatie van het systeem van elektronisch documentenbeheer. In dat kader heeft de dienst tot taak de aanpassingen voor te stellen, te begeleiden, te testen en door te voeren. De dienst heeft ook verschillende informatieve workshops geleid voor de gebruikers van het systeem.

Sedert de afkondiging van het koninklijk besluit van 19 april 2014 betreffende het huishoudelijk reglement van de Raad van het BIPT onderzoekt de Griffie de correcte toepassing ervan, zowel op het vlak van de werkingsregels als op het stuk van de termijnen betreffende de publicatie van de besluiten en adviezen.

Naast de reeds geciteerde taken zorgt de Griffie voor de verdeling van de parlementaire vragen, de behandeling van de verzoeken om inzage in de administratieve dossiers (krachtens de wetgeving betreffende de openbaarheid van bestuur), de voorbereiding en follow-up van de Raadszittingen (agenda, nota's, verbintenissen en communicatie), de organisatie van de besluitvorming via elektronische weg en het opstellen van diverse synoptische lijsten (onder andere de besluiten, de adviezen en de mededelingen van de Raad, de delegaties die worden gegeven op basis van artikel 16, tweede en derde lid, van de wet betreffende het statuut van het BIPT).

De ambitie van de Griffie blijft nog altijd dezelfde: een waardevol beheersinstrument vormen ten dienste van de Raadsleden en van de hele organisatie.

Organisatiebeheersing/Interne controle

Wat de interne beheersing betreft, heeft de dienst voortgewerkt aan de strategische, trapsgewijze aanpak die zoveel mogelijk is ingevoerd tot op het niveau van de individuele doelstellingen. Via de kwartaalrapportering worden de operationele doelstellingen doeltreffend

³⁹ De theorie van "Lean management" heeft tot doel het niveau van de dienstverrichtingen op te krikken, terwijl de kosten worden teruggedrongen dankzij een efficiënt beheer van de processen.

gevolgd. Het resultaat wordt intern voorgesteld aan het personeel alsook aan de (groepen van) stakeholders, zoals - onder andere - het Parlement, het Raadgevend Comité voor de telecommunicatie, het platform van de telecomoperatoren en de postsector. Voor het overige verspreidt de dienst richtlijnen, tips en kneepjes via interne nota's over onderwerpen met een transversaal belang.

Op het vlak van de interne controle is er een analyse verricht van de maturiteit; op basis daarvan zijn er actiepunten inzake interne controle en communicatie geïdentificeerd. Ze zullen geleidelijk aan tot een goed einde worden gebracht.

Voor de kwaliteitsaspecten zijn verschillende diensten van het BIPT betrokken bij het eerste LEAN-project, een filosofie waarover ook intern gecommuniceerd is. De nieuwe actieplannen (net als diegene die voordien waren uitgewerkt) worden per kwartaal of halfjaarlijks gevolgd. De werkzaamheden over het integriteitsbeleid en de verspreiding ervan via het intranet zijn voortgezet. In samenwerking met de verschillende actoren inzake integriteit zijn de voornaamste risico's voor de integriteit voor de organisatie beschouwd en in de mate van het nodige zijn er actiepunten op korte en middellange termijn vastgelegd. Dit zal in 2017 worden voortgezet. In dat kader zijn enkele diensten geanalyseerd en zijn er aanbevelingen gegeven.

In 2016 is wat de organisatiebeheersing betreft, de aandacht uitgegaan naar drie belangrijke processen van het BIPT: het aankoopproces, het beheer van de besluiten, adviezen en mededelingen en ten slotte het proces van klantenbeheer en beheer van de vergunningsaanvragen van radioamateurs. Dat laatste proces vormde de prioritaire as van 2016: het doel bestaat erin om de behandeling van deze klanten bij het BIPT te uniformiseren, het klantenbeheer te koppelen aan de authentieke bronnen (Rijksregister en Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid), alsook de aanvraagprocessen te veralgemenen en te integreren in een nieuw computerprogramma. Dat werk zal worden voortgezet in 2017.

4.2. DE DIENST COMMUNICATIE

Onder de strategische as "Dialogo en communicatie" heeft de dienst verdere inspanningen geleverd om te zorgen voor een kwalitatief hoogstaande communicatie met de belanghebbende partijen en de media. Er zijn achttien persberichten uitgestuurd en gepubliceerd op de website van het BIPT; er zijn drie persconferenties georganiseerd om informatie te geven en de acties van het BIPT uit te leggen. Elk verzoek om informatie dat uitging van een journalist is gekanaliseerd naar de woordvoerder en is snel en uitvoerig behandeld. Alle behoeften inzake informatie die via mail of telefoon gemeld zijn, zijn beantwoord of verder geleid naar de geschikte gesprekspartners, hetzij binnen het BIPT, hetzij naar een andere instelling. Nog steeds met het voornemen de stakeholders informatie te verstrekken heeft het BIPT zijn LinkedIn- en zijn Twitter-pagina bijgewerkt en aangevuld; net als de website van het BIPT worden die pagina's beheerd door de dienst Communicatie.

Hoewel het dagelijkse onderhoud van de intranetsite en het maken van twee nummers van de interne newsletter

de concrete uiting zijn van een deel van de inspanningen van de dienst op het stuk van interne communicatie, werkt de dienst in werkelijkheid het hele jaar door daaraan mee door de berichten van de organisatie aan zijn ambtenaren na te lezen, aan te passen en te verspreiden.

4.3. DE VERTAALDIENST

Dankzij zijn jarenlang opgebouwde kennis kan de vertaaldienst kwaliteitswerk leveren voor de gehele organisatie. Daarvoor gebruikt de dienst met name een specifieke module van het systeem van elektronisch documentenbeheer om de vertaalaanvragen te behandelen.

De taken van de dienst bestaan uit

- de vertaling van de multidisciplinaire (namelijk algemene, economische, juridische en technische) teksten in vier talen (Frans, Nederlands, Engels en Duits);
- kwaliteitscontrole: revisie van de interne en externe websites en van tal van publicaties (briefwisseling, e-mails of interne nota's, persberichten, adviezen, besluiten (marktanalyses), raadplegingen, ...);
- advies van taalkundige aard.

Hierbij wordt geregeld samengewerkt met de dienst Communicatie, onder andere wat betreft de dynamisering van de aanwezigheid van het BIPT op de sociale netwerken.

4.4. DE IT-DIENST

De basisopdracht van de IT-dienst bestaat in de verstrekking van bijstand via computer van "end-to-end" om te voorzien in de verschillende behoeften van het BIPT. De voornaamste taken houden verband met IT-apparatuur, software, netwerkbeheer, ontwikkeling en tenuitvoerbrenging van softwarematige oplossingen alsook het beheer van de IT-projecten.

De IT-helpdesk helpt de gebruikers verschillende software- of hardwareproblemen op te lossen; hij zorgt ook voor het netwerkbeheer, wat betreft de servers, het intranet, de aansluitingen, de beveiliging en de databanken. Hij zorgt ook voor het onderhoud van de bestaande toepassingen.

Tijdens het afgelopen jaar heeft de IT-dienst de volgende projecten ondersteund:

1. het elektronisch documentenbeheer: de lancering van een studie met het oog op de technische en functionele evolutie van de tool, zoals de vereenvoudiging van het beheer, de elektronische handtekening of de archivering;
2. de prijsvergelijker: de lancering van een nieuwe overheidsopdracht om het programma te laten evolueren;

3. een CRM-project⁴⁰, dat tot doel heeft de klanten die aanwezig zijn in de verschillende toepassingen van het BIPT te centraliseren, heeft de radioamateurspecten onder handen genomen; een studie alsook een groot deel van de ontwikkelingen hebben in 2016 plaatsgevonden;
4. de radiocommunicatievergunningen: de lancering van de elektronische facturering binnen het BIPT, de lancering van een stickersysteem om het materiaal dat door onze klanten wordt gebruikt te identificeren.

4.5. DE DIENST HUMAN RESOURCES, PERSONEEL EN OPLEIDINGEN

Het personeelsbeleid bij het BIPT dient op de eerste plaats de strategische as "Een aantrekkelijke werkgever en een sterk presterende regulator zijn". Dat heeft zich concreet geuit in de volgende dossiers.

Aanwervingen in de niveaus A en C

In 2016 zijn nieuwe medewerkers aangeworven; ze hebben ofwel administratieve ervaring of een technisch profiel. Drie techniciens zijn de controlecentra komen versterken en twee ingenieurs zijn erbij gekomen op de dienst Netsec (netwerkveiligheid). Er zijn ook examens georganiseerd om de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie te verlenen aan de BIPT-ambtenaren die controles moeten uitvoeren. Veertien technische medewerkers zijn geslaagd voor de proeven; dat resultaat is meegedeeld in een koninklijk besluit dat op 1 september 2016 is afgekondigd.

Opdrachten in niveau A

In november 2016 heeft de Raad drie coördinatieopdrachten toegewezen voor een periode van vier jaar. Deze opdrachten komen niet alleen tegemoet aan een functionele behoefte binnen de pools en diensten Toewijzingen, Controles en Postale Markt, maar geven de ambtenaren van niveau A ook de gelegenheid om hun loopbaan te laten evolueren.

Bevordering naar niveau A en naar niveau B

De personen die waren geslaagd voor het bevorderingsexamen naar niveau A zijn bekendgemaakt in januari 2016 en drie ambtenaren zijn bevorderd op 1 april 2016. Er is ook een examen georganiseerd voor bevordering tot de graad van administratief sectiechef en de laatste proef daarvan vond plaats in december. De persoon die als eerste is geëindigd zal binnen afzienbare tijd bevorderd kunnen worden, terwijl de volgende geslaagden in een reserve zullen terechtkomen.

Kaderaanpassing

Op 17 mei 2016 is het koninklijk besluit van 27 april 2016 tot vaststelling van het administratief statuut van het personeel van het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. Deze aanpassing heeft in essentie de bedoeling om betrekkingen in de niveaus C en D om te zetten in functies van een hoger niveau. Op die manier wil het BIPT beter kunnen anticiperen op de steeds meer technische competenties die nodig zijn voor de uitoefening van de diverse opdrachten van het BIPT, en dit zoveel mogelijk binnen dezelfde budgettaire kostprijs.

Welzijn

In 2016 zijn verschillende actiepunten gerealiseerd die in 2014 waren vastgelegd na afloop van de tevredenheidsenquête. Er is bijzondere aandacht besteed aan de communicatie in verband met het beleid en het algemene optreden, onder andere via twee infosessies waarop de Raad aan het personeel de verwezenlijkingen van het werkplan heeft uiteengezet. Elk kwartaal is een workshop of een debat georganiseerd met de kaderleden om ze te ondersteunen in de uitoefening van hun functie. Bovendien zijn diverse teambuilding-activiteiten georganiseerd om de waarden van het BIPT te doen leven en de interpersoonlijke relaties te versterken. Tot slot is een polyvalente zaal ingericht waar men zich even kan gaan ontspannen, rusten, een krant of een boek lezen of gewoon een babbeltje slaan met de collega's.

Opleiding

De meest relevante acties inzake opleiding voor 2016 waren:

- een grote opleiding om het personeel ertoe te brengen zich te vervolmaken in het gebruik van het Excelprogramma (de laatste opleidingen op dat gebied dateerden van begin de jaren 2000);
- een actie ter attentie van sommige economen en juristen om hun kennis op het gebied van het mededingingsrecht te ontwikkelen;
- sommige acties die passen in het kader van de ontwikkeling van de bevoegdheden van de diensthoofden, zoals de organisatie van de opleiding "Feedback geven en krijgen";
- ten slotte zijn diverse workshops georganiseerd, zowel met interne als externe sprekers om de algemene ontwikkeling van het personeel te verruimen.

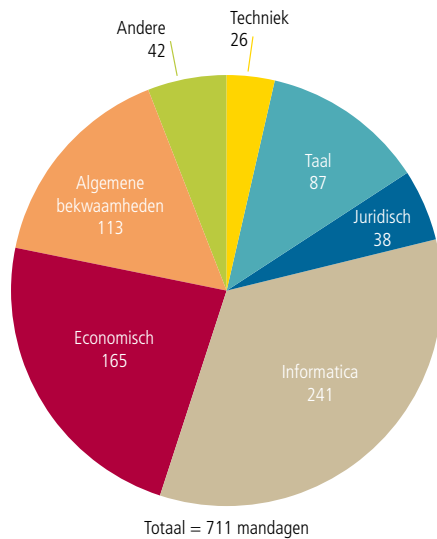
Buiten deze activiteiten heeft de dienst Opleidingen voortdurend ervoor gezorgd dat het meest gepaste antwoord werd geboden op elke opleidingsbehoefte die werd geïdentificeerd, ongeacht of het ging om een behoefte van één persoon, een dienst of een functie bij het BIPT. Daarenboven is er qua vorm een ruime waaier van opleidingsacties ingesteld om aan die behoeften te voldoen. In totaal zijn 711 mandagen opleiding georganiseerd in 2016, wat neerkomt op 3,2 mandagen per voltijds equivalent.

De volgende twee grafieken illustreren de spreiding van de mandagen, de ene op basis van het opleidingsgebied, de andere op basis van het soort van opleidingsactie.

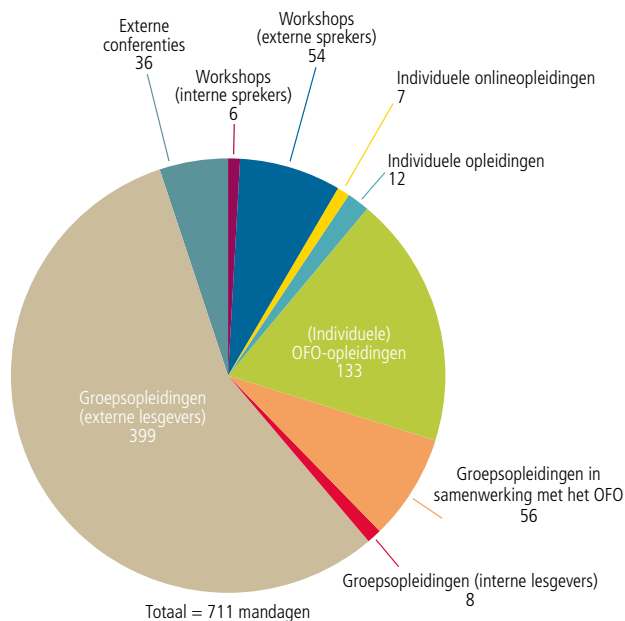
⁴⁰ CRM: Customer Relationship Management; computerprogramma dat gericht is op het beheer van de klantenrelatie.

4.6. DE DIENST INTERNATIONALE BETREKKINGEN

Totaal aantal equivalente mandagen op basis van het opleidingsgebied

Aantal equivalente mandagen op basis van het soort van opleidingsactie

Het algemene regelingskader van de elektronische communicatie en, in toenemende mate, de regulering van de postdiensten, wordt vastgelegd op Europees niveau via besluiten, richtlijnen, aanbevelingen, enz. De IRG (*Independent Regulators Group*), BEREC (*Body of European Regulators of Electronic Communications*) en de ERGP (*European Regulators Group for Postal Services*) eisen een grote betrokkenheid van het BIPT als regelingsinstantie, gelet op de grote impact die het werk van deze verschillende regelingsorganisaties heeft op de strategische voorbereidingen op Europees niveau. De deelname van het BIPT dient dus om de specifieke nationale omstandigheden naar voren te brengen. Hieronder vindt u een herhaling van de doelstellingen nagestreefd door de organisaties waarmee het BIPT samenwerkt als regulator enerzijds en als vertegenwoordiger van de Belgische Staat anderzijds.

Het BIPT als regulator

IRG, BEREC en ERGP

De doelstellingen van de **IRG** zijn de bevordering van:

1. de samenwerking, de wederzijdse bijstand en de uitwisseling van informatie onder de nationale regelgevende instanties (NRI's);
2. de uitvoering en coherente toepassing van het Europese regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten;
3. de uitwerking van "best practices" inzake regulering in de elektronische-communicatiesector;
4. een duurzame en daadwerkelijke mededinging op het vlak van het aanbod van elektronische-communicatienetwerken en -diensten in Europa;
5. de ontwikkeling van de Europese interne markt van elektronische-communicatienetwerken en -diensten, de belangen van de burgers van de Europese lidstaten.

Om zijn doelstellingen te bereiken onderneemt de IRG de volgende stappen:

1. een forum voor discussie en uitwisseling van ideeën en expertise tussen zijn leden en andere deskundigen van de sector voorstellen;
2. de coherente toepassing van het Europese regelgevingskader van de elektronische-communicatienetwerken en -diensten aanmoedigen in alle lidstaten, alsook de ontwikkeling en consolidering van de interne markt voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten in Europa;
3. documenten, rapporten, presentaties, analyses en andere studies met betrekking tot de ontwikkelingen in de sector, de reglementering en de strategieën voorbereiden en publiceren;
4. toezien op de toepassing van de gemeenschappelijke standpunten door de NRI's om de transparantie te bevorderen en te zorgen voor de doeltreffendheid van de omkadering en de permanente ontwikkeling van de "best practices" inzake regulering;

5. documenten, rapporten, analyses en studies ontwikkelen, voorbereiden en/of ertoe bijdragen;
6. een open dialoog organiseren tussen de leden, de actoren op de markt en de consumenten.

BEREC heeft tot doel:

- bij de NRI's de beste reglementaire praktijken te ontwikkelen en te verspreiden, zoals gemeenschappelijke benaderingen, methodes of richtsnoeren met betrekking tot de toepassing van het regelgevingskader van de Europese Unie;
- de NRI's helpen op het gebied van de reglementering;
- adviezen uitbrengen over de ontwerpen van beslissing, aanbeveling en richtsnoer;
- rapporten opstellen en advies verstrekken over de elektronische-communicatiesector;
- het Europees Parlement, de Raad en de Commissie, alsook de NRI's, bijstaan bij de verspreiding van goede praktijken.

BEREC heeft talrijke werkgroepen opgericht, waaraan het BIPT actief deelneemt:

- *Regulatory Framework*;
- *Market and Economic Analysis*;
- *Roaming/Mobile*;
- *NGN*;
- *Net Neutrality*;
- *End User*;
- *Remedies*;
- *Benchmarking*;
- *Regulatory Accounting*.

Het BIPT neemt deel aan de vier gewone vergaderingen die per jaar gepland zijn (een per kwartaal). De deliverables worden beschreven in het jaarlijkse werkplan van de IRG/BEREC en de "project requirement documents" zijn opgesteld per werkgroep.

In 2016 heeft BEREC van nabij de voorstellen gevolgd van de Commissie in verband met de uitvoering van "Roam Like at Home" (RLAH⁴¹) vanaf juni 2017 wanneer er geen toeslagen meer aangerekend mogen worden voor spraak- of dataverkeer, waar de gebruiker zich ook bevindt binnen de Europese Unie.

Op 31 augustus 2016 heeft BEREC zijn richtsnoeren gepubliceerd met betrekking tot netwerkneutraliteit, die als leidraad zullen dienen bij de evaluatie van het concept door de NRI's.

BEREC heeft ook aandachtig de vorderingen blijven volgen van het project "Digital Single Market (DSM)⁴²", dat een van de tien politieke prioriteiten van de Europese Commissie vormt. Voor BEREC bestaat het voornaamste punt van de DSM uit de herziening van de reglementering met betrekking tot de elektronische communicatie.

Op 14 september 2016 heeft de Europese Commissie haar voorstellen gepubliceerd met het oog op een "wetboek voor elektronische communicatie", dat een nieuw kader biedt onder andere voor de regulering van de toegang, de bescherming van de consument, het spectrum, de universeledienstverlening en ten slotte het institutionele kader. In december 2016 heeft BEREC daarover een gemeenschappelijke "high-level opinion" geformuleerd opdat rekening wordt gehouden met de standpunten en ideeën van de Europese nationale regulatoren in de verdere Europese besluitvorming in de Raad en het Parlement.

ERGP

De ERGP moet het overleg, de coördinatie en de samenwerking tussen de onafhankelijke NRI's in de lidstaten organiseren, alsook tussen deze instanties en de Europese Commissie, om de interne markt van de postdiensten te consolideren en toe te zien op een coherente toepassing van Richtlijn 97/67/EG in alle lidstaten. De ERGP is aldus een overleg- en discussieorgaan tussen de postregulators en geeft in deze aangelegenheden adviezen aan de Europese Commissie op het gebied van postdiensten.

De hoofdtaken van de ERGP zijn:

1. bijdragen tot de consolidering van de interne markt voor postdiensten;
2. de Commissie adviseren en bijstaan in alle aangelegenheden die met de postdiensten te maken hebben;
3. de Commissie adviseren en bijstaan in verband met de ontwikkeling van de interne markt van de postdiensten en de coherente toepassing van het regelgevingskader betreffende de postdiensten in alle lidstaten;
4. in overleg met de Commissie de marktspelers, de consumenten en de eindgebruikers uitvoerig en in een vroeg stadium raadplegen.

Het BIPT neemt deel aan vijf werkgroepen en een "task force" die zich hebben gebogen over de volgende onderwerpen:

1. "Regulatory Accounting/Price Regulation";
2. "Implementation and evolution of the USO⁴³";
3. "End-user satisfaction and monitoring of market outcomes";
4. "Cross-border parcel delivery for e-commerce purposes";
5. "End-to-end competition and Access Regulation";
6. "ERGP Medium Term Strategy" (Task Force).

⁴¹ Dankzij het RLAH-mechanisme kan de klant zonder roamingkosten zijn mobiele telefoon op dezelfde manier gebruiken wanneer hij in een land van de EER vertoeft, als wanneer hij zich in zijn eigen land bevindt, maar de operatoren beschikken wel over middelen om eventuele misbruiken te bestrijden.

⁴² Digitale eengemaakte markt.

⁴³ Universal Service Obligation.

Het BIPT en ANACOM, de Portugese regulator, leiden samen de werkzaamheden van de groep "*End-user satisfaction and monitoring of market outcomes*". In 2016 heeft deze groep twee externe ERGP-rapporten gepubliceerd, namelijk "*ERGP Report on quality of service, consumer protection and complaints*" en "*ERGP Report on core indicators for monitoring the European postal market*". Daarnaast heeft deze groep ook twee "flash reports" geschreven en gepubliceerd.

Bovendien is het BIPT een van de drijfkrachten geweest van de allereerste "*medium term strategy*" van de ERGP voor de periode 2017-2019. Deze tussentijdse strategie is aangenomen rekening houdende met de bijdragen vanwege de stakeholders. In dat kader heeft de ERGP op 30 juni 2016 in Bulgarije een "*stakeholder workshop*" georganiseerd om met alle belangstellende partijen te debatteren over het document. Die "*stakeholder forum workshop*" van de ERGP is geleid door de voorzitter van de Raad van het BIPT. Ook schriftelijke bijdragen waren mogelijk.

De tussentijdse strategie van de ERGP bestaat uit drie verticale strategische pijlers, namelijk:

1. bevordering van een duurzame universele dienst;
2. begunstiging van een concurrerende Europese interne postmarkt;
3. betrokkenheid en bescherming van de eindgebruikers.

De strategische pijlers weerspiegelen de concepten van de Postrichtlijn: zorgen voor een duurzame universele dienst, bijdragen tot de ontwikkeling van een interne postmarkt, waaronder ook de bevordering van de concurrentie en de bescherming van de eindgebruikers.

Bovendien omvat de tussentijdse strategie van de ERGP ook een horizontale as om de doeltreffendheid en efficiëntie van de ERGP te verbeteren.

Op basis van het strategische plan van de ERGP is in december 2016 een werkplan 2017 voor raadpleging voorgelegd. De definitieve versie van het werkplan 2017 zal worden gepubliceerd in 2017.

Internationale activiteiten van het BIPT als vertegenwoordiger van de Belgische Staat

Wereldpostvereniging (UPU)

Het BIPT heeft België vertegenwoordigd als waarnemer in de Administratieve Raad van de Wereldpostvereniging. In 2016 heeft het BIPT zich blijven richten op de ontwikkeling van de postregulering binnen de UPU.

In 2016 heeft het BIPT het werk van de werkgroep "*UPU reform*" afgesloten, door enerzijds een concreet voorstel te formuleren voor de aanpassing van de werkmethoden van de UPU teneinde de efficiëntie, doelmatigheid en transparantie van de werking van de Vereniging te verbeteren en anderzijds een concreet voorstel voor de wijziging van de structuren van de UPU via een methode in twee stappen.

In 2016 heeft het Wereldpostcongres plaatsgehad, dat om de vier jaar wordt georganiseerd. Het Wereldpostcongres is het hoogste orgaan van de UPU. Het heeft de gevolmachtigden van de 192 lidstaten van de Vereniging bijeengebracht, om te beslissen over de hervorming van de UPU, een nieuwe wereldpoststrategie aan te nemen en de toekomstige regels vast te stellen voor het internationale postverkeer. Tussen twee congressen in voeren de Administratieve Raad (CA), die 41 lidstaten omvat, en de Raad voor postexploitatie (POC), die 40 lidstaten telt, het werk van de Vereniging uit.

Het BIPT heeft het Wereldpostcongres, dat van 20 september tot 7 oktober 2016 gehouden is in Istanbul, zorgvuldig voorbereid. Dat congres heeft meer dan 2.000 deelnemers bijeengebracht, waaronder een vijftigtal ministers tijdens de ministerconferentie.

Gedurende het hele evenement heeft het BIPT een zeer actieve rol gespeeld. De Belgische regulator was vicevoorzitter van Commissie 3 (kwesties van algemeen beleid en beheer van de werkzaamheden van de UPU) en moest Zuid-Afrika, dat deze commissie voorzat, assisteren en ondersteunen bij het beheer van de besprekingen die onder andere betrekking hadden op de hervormingen van de UPU, het "*Integrated Product Plan*" (dat erop gericht is de regels met betrekking tot brieven en pakjes te doen convergeren) en de voortzetting van de openstelling van de UPU voor andere postoperatoren. Bovendien was het BIPT ook rapporteur voor de voorstellen met betrekking tot de hervormingen van de UPU en maakte daarnaast deel uit van het bureau van het congres, het centrale orgaan dat belast is met de algemene dagelijkse coördinatie van het congres.

Het BIPT is tussenbeide moeten komen om een consensus te bereiken tussen de diverse regio's van de wereld over de hervormingen van de UPU. Na bijna een week van onderhandelingen hebben Turkije, Zuid-Afrika en België een uiteindelijke consensus kunnen voorstellen. Het compromis over de institutionele hervormingen van de UPU op het vlak van werkmethodes is met algemene goedkeuring aangenomen tijdens de plenaire vergadering van 3 oktober 2016.

Het BIPT is met een grote meerderheid verkozen tot lid van de Administratieve Raad en de Raad voor postexploitatie. Het zal zich aldus kunnen vergewissen van de doorvoering van de nodige hervormingen van de UPU, zoals ze door het congres zijn goedgekeurd en verder zal het toezien op de bescherming van de belangen van België en van Europa in het algemeen.

Tot slot melden we nog dat België en Kenia door de nieuwe verkozen leden van de Administratieve Raad aangewezen zijn om het gemeenschappelijke vicevoorzitterschap uit te oefenen van de nieuwe Commissie 2 van de Administratieve Raad, die gewijd is aan "*USO, Regulatory Affairs and Postal Regulation*".

CERP, het Europees Comité voor postregulering

Het BIPT heeft ook deelgenomen aan de activiteiten van het CERP. Het CERP spant zich in om voor een goede coördinatie te zorgen tussen zijn leden en tracht de inachtneming van het "communautaire acquis" te bevorderen. Het BIPT heeft de plenaire vergadering in Tbilisi (Georgië) bijgewoond, waarop de leden van het CERP het congres van de UPU hebben voorbereid volgens een Europees perspectief. Tijdens deze plenaire vergadering heeft het BIPT gefungeerd als moderator van het forum dat gewijd was aan "Regulatory Challenges concerning the 26th UPU Congress". De Georgische viceminister van Economie en de adjunct-directeur-generaal van de UPU maakten deel uit van de panelleden van dat forum.

Postal Directive Committee en andere activiteiten van de Europese Commissie⁴⁴

Het BIPT is de ontwikkelingen blijven volgen in het kader van de toepassing van de Postrichtlijn en heeft twee vergaderingen bijgewoond die georganiseerd zijn door het comité van die richtlijn. Bij die twee gelegenheden heeft het BIPT presentaties gegeven over de activiteiten van de UPU en van de ERGP.

CEN, het Europees Comité voor normalisatie

Het BIPT heeft de plenaire vergadering bijgewoond van het technische comité CEN/TC 331 - Postal services van het CEN, het Europees Comité voor normalisatie. Het comité CEN/TC 331 harmoniseert de kwaliteitsnormen op Europees niveau. Deze normalisatie is onontbeerlijk om de interoperabiliteit tussen de diverse nationale netwerken en een efficiënte universeledienstverlening in de Europese Unie te waarborgen.

COCOM

Het BIPT heeft als expert deelgenomen aan de werkzaamheden van het COCOM (*Communications Committee*). De regulator heeft voornamelijk technische gegevens verstrekt over het ontwerp van uitvoeringsverordening tot vaststelling van gedetailleerde voorschriften betreffende de toepassing van het beleid inzake redelijk gebruik, betreffende de methodologie voor de beoordeling van de houdbaarheid van de afschaffing van retailroamingtoeslagen en betreffende de ten behoeve van die beoordeling door een roamingaanbieder in te dienen aanvraag.

Werkgroepen van de Raad

Het BIPT antwoordt op de specifieke technische vragen van de permanente vertegenwoordigers bij de Europese Unie in het kader van de elektronische communicatie en de postdiensten.

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)

Het BIPT heeft deelgenomen aan de werkgroep over het beleid inzake infrastructuur en communicatiediensten (WPCISP⁴⁵), via dewelke de OESO-leden (hoofdzakelijk regulatoren) nadenken over de tendensen van de digitale economie in de wereld. De resultaten van de ministerconferentie getiteld "The Digital Economy: Innovation, Growth and Social Prosperity" die plaatsvond in 2016, stonden in het middelpunt van de beschouwingen en hebben als basis gediend voor het werkplan 2017-2018.

4.7. DE JURIDISCHE DIENST

De juridische dienst speelt een belangrijke rol bij de voorbereiding van de reglementering, bij de coördinatie van de geschillen en voor de juridische ondersteuning bij de akten van het BIPT. Deze functie bij het opstellen van de akten van de Raad versterkt de rechtszekerheid ervan.

Vorbereiding van de reglementering van de elektronische communicatie

In de loop van het jaar 2016 heeft het BIPT gewerkt aan de verbetering van wetgevende en reglementaire teksten zowel inzake elektronische communicatie als op postaal gebied. Er zijn verschillende reglementaire teksten aangenomen ter uitvoering van de WEC en van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector.

Op wetgevend vlak werden gepubliceerd:

- de wet van 4 maart 2016 tot wijziging van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector wat de administratieve boetes betreft (BS 29 maart 2016);
- de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie (BS 18 juli 2016);
- de wet van 1 september 2016 tot wijziging van artikel 127 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie en van artikel 16/2 van de wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst (BS 7 december 2016);
- de wet van 7 december 2016 tot invoeging van een artikel 106/1 in de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (BS 19 december 2016);
- de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen⁴⁶ inzake justitie (BS 30 december 2016).

⁴⁴ DG Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf

⁴⁵ Communication Infrastructure and Services Policy (CISP).

⁴⁶ Waaronder de formele wijziging waarbij "hof van beroep" vervangen werd door "Marktenhof".

Op regelgevingsniveau zijn ter uitvoering van de WEC en van de voormelde statuutwet gepubliceerd:

- het koninklijk besluit van 25 maart 2016 betreffende het op de markt aanbieden van radioapparatuur (BS 11 mei 2016);
- het koninklijk besluit van 27 april 2016 tot vaststelling van de personeelsformatie bij het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie (BS 17 mei 2016);
- het ministerieel besluit van 31 augustus 2016 tot wijziging van het ministerieel besluit van 12 november 2009 tot vaststelling van het niveau van specificatie van de basisfactuur betreffende elektronische communicatie (BS 22 september 2016);
- het koninklijk besluit van 6 september 2016 betreffende de migratie van de vastelijnendiensten en bundels van diensten in de elektronische-communicatiesector (BS 22 september 2016);
- het koninklijk besluit van 28 oktober 2016 tot wijziging van de bijlagen bij het koninklijk besluit van 18 december 2009 betreffende de private radiocommunicatie en de gebruiksrechten voor vaste netten en netten met gedeelde middelen (BS 2 december 2016);
- het koninklijk besluit van 8 november 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 januari 2003 houdende modaliteiten voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie, betreffende de tarieven voor de vergoeding van de medewerking (BS 22 december 2016);
- het koninklijk besluit van 27 november 2016 betreffende de identificatie van de eindgebruiker van mobiele openbare elektronische-communicatiediensten die worden geleverd op basis van een voorafbetaalde kaart (BS 7 december 2016);
- het ministerieel besluit van 19 december 2016 waarbij de identificatiemethode voorgesteld door Telenet Group overeenkomstig artikel 19, § 1, tweede lid, 2°, van het koninklijk besluit van 27 november 2016 betreffende de identificatie van de eindgebruiker van mobiele openbare elektronische-communicatiediensten die worden geleverd op basis van een voorafbetaalde kaart wordt toegestaan (BS 12 januari 2017);
- het ministerieel besluit van 19 december 2016 waarbij de identificatiemethode voorgesteld door Scarlet Belgium overeenkomstig artikel 19, § 1, tweede lid, 2°, van het koninklijk besluit van 27 november 2016 betreffende de identificatie van de eindgebruiker van mobiele openbare elektronische-communicatiediensten die worden geleverd op basis van een voorafbetaalde kaart wordt toegestaan (BS 12 januari 2017).

Vorbereiding van de postale reglementering

De dienst Postmarkt van het BIPT heeft onder andere als opdracht de opportuniteit te beoordelen om het postale wettelijke en regelgevende kader aan te passen aan de marktontwikkelingen.

Uitgaande van de vaststelling dat (1) sedert de aanneming ervan, meer dan 25 jaar geleden, de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven talrijke wijzigingen heeft ondergaan (2) na deze opeenvolgende wijzigingen de wet van 21 maart 1991, die de postsector regelt, een gebrek aan coherentie vertoont, heeft het BIPT het opportuun geacht om een voorontwerp van wet voor te

bereiden die uitsluitend gewijd is aan de postdiensten. Bovendien zal begonnen worden aan het bijwerken van de secundaire regelgeving, zodra de grote lijnen van de postwet bekend zullen zijn.

Coördinatie van geschillen en juridische ondersteuning

De coördinatie van geschillen

De juridische dienst van het BIPT coördineert de gerechtelijke procedures tegen voornamelijk de besluiten die door het BIPT zijn aangenomen. Geregeld wordt het BIPT ook verzocht de geschillen waarin de Belgische Staat betrokken is in verband met telecommunicatie of de postdiensten te volgen. Volgens de procedures kunnen er ook uitwisselingen plaatsvinden tussen het BIPT en andere instanties van de deelstaten of federale of Europese instanties.

A. De juridische dienst van het BIPT heeft de in de voorbije jaren ingediende bezwaren blijven voorbereiden.

Sommige beroepen hebben het voorwerp uitgemaakt van beslissingen die in 2016 zijn geveld, met name:

1. Het hof van beroep van Brussel heeft op 10 maart 2016 een arrest gewezen tot nietigverklaring van het besluit van de Raad van het BIPT van 20 juli 2011 met betrekking tot de conventionele tarieven van bpost voor het jaar 2010.

Bpost had in 2011 bij het Brusselse hof van beroep een vordering ingediend tot nietigverklaring van het besluit van de Raad van het BIPT van 20 juli 2011, dat bpost had veroordeeld tot een boete wegens overtreding van de (post)wet van 21 maart 1991 wegens schending van de principes van non-discriminatie en transparantie. Met een tussenarrest van 12 juni 2013 heeft het hof van beroep aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) verschillende prejudiciële vragen gesteld over de interpretatie van artikel 12 van de Postrichtlijn.

In een arrest van 11 februari 2015 heeft het HvJEU geantwoord dat artikel 12 zo moet worden geïnterpreteerd dat het geen bezwaar maakt tegen een systeem van kwantitatieve korting per afzender, zoals het zogenaamde "per sender"-tariefmodel van bpost. In zijn arrest van 10 maart 2016 beschouwt het hof van beroep zich gebonden door de interpretatie van artikel 12 van Richtlijn 97/67, gegeven het arrest van 11 februari 2015 van het HvJEU, dat het hof van beroep als duidelijk beschouwt. Het hof van beroep leidt daaruit af dat wat de kwantitatieve kortingen betreft, het algemene non-discriminatiebeginsel op dezelfde manier moet worden toegepast als het HvJEU in zijn arrest van 11 februari 2015. Het hof van beroep volgt dus de redenering van het HvJEU, dat in zijn arrest van 11 februari 2015 van oordeel is dat tussenpersonen en afzenders van grote partijen post niet in een vergelijkbare situatie zitten gezien vanuit het streefdoel van bpost om met zijn "per sender"-tariefmodel de vraag te stimuleren. Bpost heeft dus het non-discriminatiebeginsel niet geschonden door het *per sender*-model in te voeren.

2. Het Brusselse hof van beroep heeft op 29 juni 2016 een arrest gewezen tot nietigverklaring van de beslissing van de Conferentie van Regulators voor de elektronische-Communicatiesector (CRC) van 18 december 2014 houdende vernieuwing en correctie van de beslissing van de CRC van 1 juli 2011 betreffende de analyse van

de breedbandmarkten.

De beslissing is vernietigd op grond van het feit dat ze niet was genotificeerd aan de Belgische Mededingingsautoriteit en aan de Europese Commissie, temeer omdat er meer dan drie jaar verlopen was tussen het nemen van het vernietigde besluit (juli 2011) en het vernieuwingsbesluit (december 2014).

3. Het hof van beroep van Brussel heeft op 2 november 2016 een arrest gewezen tot nietigverklaring van het besluit van het BIPT van 10 december 2013 betreffende de herziening van de referentieaanbiedingen BRUO, BROBA en WBA VDSL2 (BRxx 2012).

Dat besluit is nietig verklaard met als reden dat het zijn juridische grondslag had verloren na de nietigverklaring van de marktanalyse van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de breedbandmarkten en die van het vernieuwingsbesluit van december 2014. Het hof benadrukt dat het verlopen van een termijn van meer dan drie jaar na een eerste besluit een nieuw besluit vereist dat rekening houdt met alle relevante gegevens met betrekking tot de nieuwe marktomstandigheden.

4. Het hof van beroep van Brussel heeft op 14 december 2016 een arrest gewezen waarin de schrapping wordt uitgesproken van de vordering van Telenet Tecteo Bidco tegen de brief van het BIPT van 27 juni 2014 betreffende de enige heffing voor het gebruik van de frequentiebanden 900 MHz en 1800 MHz, omdat eiseres duidelijk had gemaakt ervan af te zien, hetgeen door het BIPT is aanvaard.

Daardoor worden deze procedures definitief afgesloten.

B. De juridische dienst van het BIPT heeft ook nieuwe beroepen gevolgd, die allemaal in 2016 ingediend zijn:

1. Skype Communications SARL heeft op 29 juli 2016 bij het hof van beroep van Brussel een vordering tot nietigverklaring ingediend tegen het besluit van de Raad van het BIPT van 30 mei 2016 tot het opleggen van een administratieve boete aan Skype Communications SARL wegens niet-naleving van artikel 9, § 1, van de wet van 13 juni 2005.
2. 3 Starsnet heeft op 17 oktober 2016 een vordering tot schorsing en tot nietigverklaring ingediend bij het hof van beroep van Brussel tegen het besluit van de Raad van het BIPT van 25 augustus 2016 betreffende de wholesaletarieven voor gespreksafgiftediensten op het openbare telefoonnetwerk, verzorgd op een vaste locatie.
Proximus heeft op 26 oktober 2016 tegen datzelfde besluit een vordering tot nietigverklaring ingediend en is vrijwillig tussengekomen in het kader van de vordering van 3 Starsnet.
Orange Belgium is vrijwillig tussengekomen in de vorderingen van 3 Starsnet en Proximus.
Het hof van beroep van Brussel heeft op 30 november 2016 een arrest gewezen waarin het verzoek tot schorsing van 3 Starsnet wordt verworpen. De eisende partij heeft het hof niet het afdoende bewijs geleverd dat het aangevochten besluit een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel zou veroorzaken, terwijl het beroep ten gronde tegen dat besluit hangende was bij het hof.
3. Proximus heeft op 28 oktober 2016 een vordering tot nietigverklaring en schorsing ingediend bij het hof van beroep van Brussel tegen het besluit van het BIPT tot goedkeuring en publicatie van bestek "One Time Fees" en "Isla Repair" nr. 2016/APA/OTF.

De juridische dienst van het BIPT heeft ook, naar aanleiding van het gunnen van een in 2014 toegewezen overheidsopdracht diverse dossiers gevolgd inzake invordering van schulden aan het BIPT.

De juridische ondersteuning bij de akten van het BIPT

De juridische dienst is betrokken bij het gehele besluitvormingsproces rond de ontwerpen die uitgaan van de verschillende diensten van het BIPT, in het bijzonder wat betreft de marktanalyses en de uitvoering van de besluiten. De dienst verstrekt ook adviezen of bezorgt analyses op eigen initiatief of in antwoord op interne vragen. De dienst is bijvoorbeeld betrokken bij de gunning van de overheidsopdrachten van het BIPT en ook bij de follow-up van de overheidsopdrachten in het algemeen.

4.8. DE DIENST BUDGET EN BOEKHOUDING

Het interne begrotingsbeleid beoogt enerzijds de gezonde financiële structuur van het BIPT te beschermen en anderzijds het budget op zo'n manier te controleren dat steeds gewaarborgd wordt dat alle aangegane verbintenissen correct kunnen worden betaald, terwijl toch met de nodige soepelheid de prioriteiten verlegd kunnen worden. Het begrotingsbeleid is ook opgevat om de autonomie van het BIPT te garanderen.

De hoofdtaak van de dienst bestaat uit:

- de budgettaire planning, desgevallend ook met een meerjarenplan;
- de kritische follow-up van de uitvoering van de begroting, met een waarschuwend rol;
- de kritische financiële analyse van beleidsprojecten die een financiële repercussie hebben;
- de aanpassing van de interne financiële procedures om beter een correcte uitvoering te garanderen.

De dienst Boekhouding waakt over de correcte inning van de inkomsten en over de betaling van de uitgaven na evaluatie. De dienst codeert de gegevens zodanig dat ze onmiddellijk een bron van functionele informatie vormen voor het financiële beleid van het BIPT.

Zijn hoofdfuncties zijn:

- de correcte inning van de inkomsten en de precieze betaling van de uitgaven;
- het correcte beheer van de financiële rekeningen van het BIPT, zowel qua inkomsten als wat de uitgaven betreft;
- de boekhoudkundige controle van de financiële verrichtingen;
- het opstellen van de jaarrekening van het BIPT.

Meer bepaald wil het financiële beheer van het BIPT ook stappen ondernemen die moeten leiden tot een meer automatische link tussen het aankoopbeleid en, meer in het algemeen, de financiële verbintenissen enerzijds en de financiële controle dat daarop betrekking heeft anderzijds.

5.1. HET BIPT EN DE OMBUDSDIENSTEN

Hieronder staan de rekeningen van het BIPT en die van de twee ombudsdiensten. De ombudsdiensten zijn onafhankelijke instanties die opgericht zijn om klachten van consumenten tegenover de operatoren van de betrokken sectoren te behandelen; de rol van het Instituut beperkt zich tot de beschikbaarstelling van personeel aan deze twee instanties en tot een logistieke ondersteuning voor aankopen, boekhouding en budget.

BOEKHOUDING VAN HET BIPT - 2016

INKOMSTEN	euro	UITGAVEN	euro
Terugbetalingen	284.921	Personeel	23.627.047
Vergunnings- en controlerechten voor private radioverbindingen	23.526.100	Werking	5.184.171
Publieke licentierechten	42.008.072	Investeringsuitgaven	1.053.110
Post	2.901.593	Overkoepelende organisaties	1.699.410
Varia	20.142	Thesaurie	10.000.000
Prestaties voor derden	20.859	CF/RT	2.414.642
TOTAAL	68.761.687	TOTAAL	43.978.380

BOEKHOUDING VAN DE OMBUDSDIENST VOOR DE POSTSECTOR - 2016

INKOMSTEN	euro	UITGAVEN	euro
Terugbetalingen	0	Personeel	1.415.758
Prestaties voor derden (bijdrage van de sector)	1.740.812	Werking	300.134
		Investeringsuitgaven	2.014
		Overkoepelende organisaties	300
TOTAAL	1.740.812	TOTAAL	1.718.206

BOEKHOUDING VAN DE OMBUDSDIENST VOOR TELECOMMUNICATIE - 2016

INKOMSTEN	euro	UITGAVEN	euro
Terugbetalingen	94.466	Personeel	1.840.502
Prestaties voor derden (bijdrage sector)	2.348.812	Werking	399.483
Overige	0	Investeringsuitgaven	57.504
		Overkoepelende organisaties	300
TOTAAL	2.443.278	TOTAAL	2.297.789

5.2. JAARREKENING VAN DE UNIVERSELEDIENSTFONDSEN

Er zijn geen universele fondsen geactiveerd.

6.1. BALANS VAN HET WERKPLAN 2016

6

BIJLAGEN

Strategische as "Vernieuwing"

De komst van steeds meer vernieuwende diensten voor de gebruikers ondersteunen

Aanpassing van het nummerplan aan de langetermijntontwikkelingen op de markt	Project aan de gang
Analyse van de obstakels voor de ontwikkeling van e-commerce	Project aan de gang
2G- en 3G-vergunningen na maart 2021	Project aan de gang
Toewijzing van de 700 MHz-band	Project aan de gang
Monitoring van storing op GNSS-signalen	Project aan de gang

Strategische as "Concurrentie en investeringen"

Bevorderen van een duurzaam kader voor de concurrentie en investeringen

Publicatie van een postobservatorium 2015	Project voltooid
Marktanalyse: Markt 1 voor gespreksafgifte op afzonderlijke vaste netwerken (FTR)	Project aan de gang
Marktanalyse: Markt 2 Analyse van de markt voor mobiele gespreksafgifte (MTR)	Project aan de gang
Marktanalyse: Markt 2 gespreksopbouw op een vaste locatie	Project aan de gang
Marktanalyse: Markten 3a, 3b en 18: wholesaletoegang tot en omroep op vaste netwerken	Project aan de gang
Marktanalyse: Markt 4 wholesale hoogkwalitatieve toegang ten behoeve van bedrijven	Project aan de gang
Ontwikkelen van een instrument voor het aantonen van pricesqueezes	Project aan de gang
Bijwerken van de referentieoffertes van de kabels in verband met de compatibiliteit van modems	Project aan de gang
Bepalen van one-time fees	Project aan de gang
Uitwerken van de kennisgevingsprocedure voor de dienst Media van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad	Project voltooid
De verandering van operator of aanbieder van vaste diensten: telefoon, internet en/of televisie vergemakkelijken (Project "Easy Switch")	Project voltooid
Toepassing BEREC-analyse Over-The-Top-players (OTTs)	Project voltooid

Strategische as "Betrouwbaarheid" Zorgen voor een betrouwbare en kwaliteitsvolle digitale omgeving	
De transparantie in verband met de dekking van de netwerken verbeteren	Project aan de gang
De transparantie in verband met de kwaliteit van de mobiele netwerken verbeteren	Project aan de gang
Stroomafschakeling - Continuïteit van de dienstverlening inzake telecommunicatie	Project aan de gang
Verbeteren van de kwaliteit van de dekking van de mobiele netwerken aan de grenzen	Project aan de gang
Vastleggen en beschrijven van de minimale maatregelen die nodig zijn om de veiligheid van de netwerken en diensten te garanderen alsook de persoonsgegevens die worden behandeld in het kader van deze diensten en netwerken	Project aan de gang
Melding van de veiligheidsincidenten	Project aan de gang

Strategische as "Informatieverstrekking" Bijdragen tot de betere informatieverstrekking aan de consumenten	
Kwaliteitsbarometer	Project voltooid
Vergelijkende internationale prijsstudie betreffende het prijsniveau van de telecomdiensten in de particuliere markt	Project voltooid
Vergelijkende internationale prijsstudie betreffende het prijsniveau van de telecomdiensten in de zakelijke markt	Project voltooid
Publicatie van praktische en volledige informatie over de frequenties die zonder vergunning mogen worden gebruikt	Project aan de gang
Verbetering van de gebruiksvriendelijkheid van het deel "radio-interfaces" van de website	Project voltooid
Nationale tariefvergelijking	Project voltooid
Publicatie reëel verbruik consumenten	Project voltooid
Prijsvergelijker	Project aan de gang
Controle van de inachtneming van het reglementaire kader	Project voltooid
Klantentevredenheidsstudie en controle klantentevredenheidsenquête	Project voltooid
Controle van afschrijvingstabellen	Project voltooid
Controle van publicatie van de infofiches en van de inhoud ervan	Project voltooid
Studie naar de impact van de regels voor bescherming van de consument	Project aan de gang
Enquête over de perceptie van de werking van de markt	Project voltooid

Strategische as "Inspraak" Inspraak en sociale inclusie bevorderen	
Hervorming geografische component van de universele telecomdienst	Project aan de gang
Controle van de prijzen van de producten die tot de universele postdienst behoren	Project aan de gang
Controle van de kostenoriëntatie van de producten die tot de universele postdienst behoren	Project aan de gang
Hervorming sociale tarieven	Project aan de gang
Aanpassing van het besluit van het BIPT van 28 maart 2013 betreffende de publicatie door operatoren van de informatie over producten en diensten die bedoeld zijn voor gebruikers met een handicap	Project voorlopig niet in behandeling genomen

Strategische as "Dialogo" Een permanente dialoog organiseren	
Doeltreffende communicatie met alle stakeholders	Project voltooid
Follow-up uitvoering werkplan 2016	Project voltooid
Kwalitatieve aanpassingen van de website van het BIPT	Project aan de gang
Medewerking in organen voor nationaal en internationaal overleg	Project voltooid

Strategische as "Sterk presteren" Een aantrekkelijke werkgever en een sterk presterende regulator zijn	
Beveiliging van de toegang tot de geautomatiseerde versie van STTS	Project aan de gang
Invoering van elektronische formulieren voor de aanvragen van een vergunning voor private radiocommunicatie	Project voltooid
Intern werkplan	Project voltooid

6.2. VERSLAG OVER DE CONTROLE BEDOELD IN ARTIKEL 21 VAN DE WET VAN 17 JANUARI 2003

Deze bepaling beoogt het geval waarin het BIPT over aanwijzingen beschikt dat er een inbreuk is op de wetgeving of de reglementering waarvan het Instituut de naleving controleert of op de besluiten die het Instituut neemt ter uitvoering van deze wetgeving of reglementering.

Sedert medio 2011 had het BIPT **Skype** herinnerd aan de notificatieverplichting waarvan sprake in artikel 9, § 1, van de WEC en eraan gevraagd om zich daarnaar te schikken. Daarop had Skype scherp geantwoord dat het zich niet gebonden voelde door deze notificatieverplichting, omdat het volgens dat bedrijf, geen elektronische-communicatiedienst verstrekke. In 2013 had het BIPT moeten vaststellen dat Skype nog altijd geen gevolg had gegeven en had het BIPT nogmaals een herinnering verstuurd. Skype had daarop een nul op het rekest gegeven en wou absoluut niet van zijn standpunt afwijken. Het bedrijf had vervolgens in de loop van 2014 zijn argumenten aan het BIPT overgezonden. Het BIPT had Skype ontvangen en gehoord begin 2015 en nogmaals in 2016. Het BIPT heeft daarbij opnieuw vastgesteld dat de dienst "SkypeOut" wel degelijk een elektronische-communicatiedienst vormde, omdat het beantwoordt aan de wettelijke constitutieve elementen:

- de dienst wordt tegen vergoeding aangeboden;
- deze bestaat geheel of hoofdzakelijk in het overbrengen van signalen;
- en dat via elektronische-communicatienetwerken.

Omdat de dienst SkypeOut door Skype verstrekt werd voor gebruik in België in eigen naam en voor eigen rekening, moest die zijn aangegeven sedert 1 oktober 2013. Bijgevolg heeft het BIPT aan Skype een boete opgelegd van € 223.454.

Op initiatief van zijn dienst Consumenten heeft het BIPT besloten om aan **EDPnet** een boete van € 10.000 op te leggen wegens herhaaldelijke niet-erkenning van artikel 111/3, §§ 1 en 3, van de WEC. Dat artikel bepaalt dat de consument kosteloos zijn contract van onbepaalde duur (of zijn contract van bepaalde duur dat al langer dan zes maanden loopt) mag opzeggen op het ogenblik dat hij zelf kiest. In verschillende gevallen heeft EDPnet geen rekening gehouden met de opzegdatum die door de abonnee was bepaald. Bovendien is vastgesteld dat EDPnet aan sommige klanten opzegkosten had aangerekend zonder dat daarvoor een wettelijke grondslag bestaat.

6.3. LIJST VAN DE PUBLICATIES VAN DE RAAD VAN HET BIPT IN 2016

BESLUITEN

Datum	Titel
29/11/2016	Besluit met betrekking tot radio-interfaces B27-01 tot B27-06 en E27-02
10/10/2016	Besluit met betrekking tot de controle van de verzendingstermijnen voor het jaar 2015 van de binnenlandse prioritaire stukpost briefwisseling, de binnenlandse niet-prioritaire stukpost briefwisseling, de binnenlandse aangetekende stukpost zendingen, de binnenlandse stukpost postpakketten en de binnenkomende prioritaire grensoverschrijdende stukpost brievenpost
6/10/2016	Besluit met betrekking tot de intrekking van het besluit van de Raad van het BIPT van 10 december 2013 betreffende de herziening van de referentieaanbiedingen BRUO, BROBA en WBA VDSL2 (BRxx 2012)
28/09/2016	Besluit betreffende het opleggen van een administratieve boete aan Scarlet Belgium NV wegens het niet naleven van artikel 108, § 2, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
25/08/2016	Besluit betreffende de wholesaletarieven voor gespreksafgiftediensten op het openbare telefoonnetwerk, verzorgd op een vaste locatie
23/08/2016	Besluit tot het opleggen van een administratieve boete aan EDPnet wegens het niet naleven van artikel 111/3, §§ 1 en 3 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
16/08/2016	Besluit betreffende de informatie die operatoren aan consumenten bezorgen over hun gebruiksprofiel
26/07/2016	Besluit betreffende de toekenning aan NV PSA Antwerp van een vergunning voor de exploitatie van een openbaar trunkingnetwerk voor radiocommunicatie op basis van de TETRA-norm
26/07/2016	Besluit betreffende de toekenning aan Ford Werke GmbH van een vergunning voor de exploitatie van een openbaar trunkingnetwerk voor radiocommunicatie op basis van de TETRA-norm
20/07/2016	Besluit betreffende het verzoek om overdracht van de gebruiksrechten van Gigaweb aan Gridmax
30/05/2016	Besluit betreffende het opleggen van een administratieve boete aan Skype Communications SARL wegens niet-naleving van artikel 9, § 1, van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
12/02/2016	Besluit betreffende de oplijsting en indeling van producten en diensten verstrekt door de universeledienstaanbieder voor het jaar 2014
13/01/2016	Besluit met betrekking tot de controle van de verzendingstermijnen voor het jaar 2014 van de binnenlandse prioritaire stukpost briefwisseling, de binnenlandse niet-prioritaire stukpost briefwisseling, de binnenlandse aangetekende stukpost zendingen, de binnenlandse stukpost postpakketten en de binnenkomende prioritaire grensoverschrijdende stukpost brievenpost

RAADPLEGINGEN

Datum	Titel
22/12/2016	Raadpleging over het ontwerpbesluit betreffende het naast elkaar bestaan van de 4G-operatoren in de 2500-2690 MHz-band en de radars in de 2700-2900 MHz-band
14/12/2016	ERGP - Openbare raadpleging m.b.t. de "ERGP Work Programme 2017"
7/12/2016	Raadpleging betreffende het gebruik van de frequentiebanden 870-876 MHz en 915-921 MHz
24/11/2016	Raadpleging inzake het ontwerp van besluit van de Raad van het BIPT van 22 november 2016 met betrekking tot radio-interfaces B01-01 tot B01-36, B04-01 tot B04-16, B11-01 tot B11-07, B13-01 tot B13-05 en B17-01 tot B17-03
8/11/2016	Raadpleging inzake het ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT van 04 november 2016 met betrekking tot radio-interfaces A01-01 tot A01-05, A02-01 tot A02-05, A03-01 tot A03-09, A04-01 tot A04-03 en A05-01 tot A05-03
14/10/2016	Raadpleging betreffende de gebruiksvoorwaarden van IPV4/CGN
10/10/2016	Raadpleging betreffende de Belgische markt voor de levering van (post)pakketten in het kader van e-commerceactiviteiten
1/08/2016	Raadpleging inzake het ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT betreffende de verlenging van de gebruiksrechten van Broadband Belgium
19/07/2016	Raadpleging betreffende het ontwerp van besluit van de Raad van het BIPT met betrekking tot radio-interfaces B27 en E27 - UWB type LT2
18/07/2016	Raadpleging betreffende de opties in de ETSI-normen die de operatoren in acht moeten nemen in het kader van hun samenwerking met de gerechtelijke autoriteiten en de inlichtingen- en veiligheidsdiensten
12/07/2016	ERGP - Openbare raadpleging m.b.t. de "ERGP Medium Term Strategy 2017-2019" - De deadline voor schriftelijke input op het ERGP-discussiedocument is verlengd tot 18 juli 2016
8/07/2016	Ontwerp van BIPT-richtsnoeren - Principes toe te passen voor margin squeeze-tests (derde consultatieronde, module voor grote zakelijke gebruikers)
29/06/2016	Raadpleging betreffende een ontwerpbesluit over de communicatie van de snelheid van een vaste of mobiele breedbandverbinding
17/06/2016	Herziening van de breedband- en omroepmarkt 2016
8/06/2016	Raadpleging betreffende het ontwerp van besluit betreffende de gebruiksrechten van Inmarsat Ventures Ltd voor complementaire grondcomponenten
29/03/2016	Raadpleging op het verzoek van de vice-eersteminister en de minister van Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post betreffende de identificatie van de eindgebruikers van voorafbetaalde kaarten
24/03/2016	Raadpleging met betrekking tot besluit van de Raad van het BIPT betreffende de informatie die operatoren aan consumenten en eindgebruikers bezorgen zodat deze een onafhankelijk oordeel kunnen vormen over de kosten van alternatieve gebruikspatronen (artikel 111 § 3 van de wet betreffende de elektronische communicatie)

Datum	Titel
2/03/2016	Ontwerp van BIPT-richtsnoeren - Principes toe te passen voor margin squeeze-tests (tweede consultatieronde)
12/02/2016	Raadpleging op het verzoek van de vice-eersteminister en minister van Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post betreffende het voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen inzake elektronische communicatie
8/02/2016	Raadpleging op het verzoek van de vice-eersteminister en minister van Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 januari 2003 houdende de nadere regels voor de wettelijke medewerkingsplicht bij gerechtelijke vorderingen met betrekking tot elektronische communicatie

MEDEDELINGEN

20/12/2016	Mededeling met betrekking tot de monitoring van de universele dienst op telecommunicatiegebied 2015-2016
5/12/2016	Rapport betreffende de controle van de vergunningsverplichtingen van TBC-Post drie jaar nadat het zijn vergunning heeft gekregen (21 mei 2013)
30/11/2016	Mededeling betreffende het observatorium van de markt voor postactiviteiten in België voor 2015
24/10/2016	Mededeling betreffende de resultaten van de studie naar elasticiteiten van postale producten binnen de Belgische postale markt
21/10/2016	Mededeling betreffende de controle van de aanbieders van postdiensten uitgevoerd door het BIPT in 2016
14/06/2016	Mededeling met betrekking tot de lijst van postale operatoren aan wie een individuele vergunning werd toegekend
1/06/2016	Mededeling op het verzoek van de vice-eersteminister en de minister van Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post betreffende de identificatie van de eindgebruikers van voorafbetaalde kaarten
21/04/2016	Mededeling met betrekking tot de controle van de transparantie van de maatregelen van internetverkeersbeheer in 2015 - Controle betreffende de naleving van artikel 113 §5 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie
19/04/2016	Mededeling betreffende de verklaring van overeenstemming van het kostentoerekeningsstelsel voor bpost voor 2014 op basis van de verslagen opgesteld door het College van Commissarissen bij bpost
17/03/2016	Mededeling betreffende de resultaten van de raadpleging met betrekking tot de problematiek van de in-doordekking

Datum	Titel
25/01/2016	Mededeling met betrekking tot de resultaten van de studie van Analysys Mason in verband met de valorisatie van het spectrum voor publieke systemen
19/01/2016	Mededeling betreffende het observatorium van de markt voor postactiviteiten in België voor de jaren 2010 tot 2014
18/01/2016	Mededeling betreffende de aangetekende postzendingen
13/01/2016	Mededeling met betrekking tot de BIPT-opvolgingsaudit van het externe Belex-meetsysteem van bpost voor de controle van de verzendingstermijnen van de binnenlandse prioritaire stukpost briefwisseling en de binnenlandse niet-prioritaire stukpost briefwisseling en het interne meetsysteem van bpost voor de binnenlandse aangetekende stukpost zendingen en de binnenlandse stukpost postpakketten

ADVIEZEN

13/12/2016	Advies met betrekking tot het bpost-investeringsproject ter verhoging van de kwaliteit van de prioritaire stukpost brievenpost
30/11/2016	Advies betreffende het verbeteringsplan 2015 en het actieplan 2016 van bpost naar aanleiding van de klantentevredenheidsenquête 2015

PERSBERICHTEN

13/12/2016	België behoudt veelal een gemiddelde prijsniveau ten opzichte van de buurlanden
6/12/2016	Postobservatorium BIPT 2015
3/11/2016	Het BIPT legt een boete op aan Scarlet voor gebrekkige communicatie bij tariefwijzigingen
13/10/2016	Het BIPT publiceert een kwaliteitsbarometer van de telecommunicatiediensten
10/10/2016	Het BIPT vraagt dat bpost tegemoet komt aan de gebrekkige naleving van de verzendingstermijnen
31/08/2016	Het BIPT publiceert de resultaten van zijn jaarlijkse enquête betreffende de perceptie van de telecomconsument
30/08/2016	Het BIPT legt een verlaging van de afgiftetarieven op voor de vaste netwerken in België
15/07/2016	Het BIPT legt Skype boete op voor telecomdienst SkypeOut
14/07/2016	Het BIPT publiceert een studie ter vergelijking van de prijzen van telecomproducten op de zakelijke markt
6/07/2016	Het Brusselse hof van beroep vernietigt een beslissing van de CRC betreffende de analyse van de breedbandinternetmarkten
16/06/2016	Opnieuw groei in de elektronische-communicatiesector in 2015
8/06/2016	ERGP - Openbare raadpleging m.b.t. de "ERGP Medium Term Strategy 2017-2019" via een discussiedocument
6/06/2016	BEREC, het Europees verband van telecommunicatietoezichthouders, consulteert over de ontwerprichtsnoren voor de implementatie van nieuwe Europese netneutraliteitsregels

Datum	Titel
25/05/2016	Het BIPT publiceert een overzicht van consumentenrechten inzake elektronische communicatiediensten
19/05/2016	Het BIPT publiceert een vergelijking van de goedkoopste telecomtarieven op de residentiële markt in België
29/04/2016	Nieuwe roamingtarieven vanaf 30 april 2016
25/04/2016	Het BIPT publiceert een "atlas" van de dekking inzake vaste internettoegang
19/02/2016	De regulatoren van de elektronische-communicatienetwerken keuren de herziene tarieven voor toegang tot de kabel goed

6.4. GLOSSARIUM

BEREC: *Body of European Regulators for Electronic Communications*
(Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie)

BMA: Belgische Mededingingsautoriteit

BROBA: *Belgacom Reference Offer Bitstream Access*

BROTSoLL: *Belgacom Reference Offer for Terminating Segments of Leased Lines*

BRUO: *Belgacom Reference Unbundling Offer*

BS: Belgisch Staatsblad

CA: *Council of Administration* (Administratieve Raad)

CEN: Europees Comité voor normalisatie

CEPT: Europese Conferentie van de Administraties van Post en Telecommunicatie

CERP: Europees Comité voor postreglementering

CLI: *Calling Line Identity*

COCOM: *Communications Committee*

CPA: *Competent PRS Authority*

CRC: Conferentie van Regulators van de elektronische-Communicatiesector

DAS : *Distributed Antenna System*

DECT: *Digital Enhanced Cordless Telephone*

DG: Directoraat-generaal

DSL: *Digital Subscriber Line*

DSM: *Digital Single Market*

ECC: *Electronic Communications Committee* (Comité voor elektronische communicatie)

ERGP: *European Regulators Group for Postal services* (Europese Groep van regelgevende instanties voor postdiensten)

ETSI: *European Telecommunications Standard Institute* (Europees Normalisatie-instituut voor Telecommunicatie)

FOD: Federale Overheidsdienst

FTR: *Fixed Termination Rates*

FttH: *Fiber to the Home* ([glas]vezel tot in de woning)

GOC: *General Operator's Certificate*

GMDSS: *Global Maritime Distress and Safety System*

GNSS: *Global Navigation Satellite Systems*

Gsm: *Global System for Mobile communications*

HAREC: *Harmonised Amateur Radio Examination Certificate*

HCM: *Harmonised Calculation Method*

HvJEU: Hof van Justitie van de Europese Unie

IP: *Internet Protocol*

IRG: *Independent Regulators Group*

ITU: *International Telecommunication Union* (Internationale Telecommunicatie Unie)

KPI: *Key Performance Indicator* (kritieke prestatie-indicator)

KSZ: Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid

LEGBAC: *Limited Exploratory Group on Broadcasting to Aeronautic Compatibility*

LL: *Leased Line* (huurlijn)

LOI: *Letter of Intention*

M2M: *Machine to Machine*

MTR: *Mobile Termination Rate*

NCS: Nationale dienst voor de Controle op het Spectrum

NGA: *Next Generation Access*

NGN: *Next Generation Network*

NGLL: *Next Generation Leased Lines*

NRI: Nationale regelgevende instantie

OTT: *Over-The-Top*

PMSE: *Program Making and Special Events*

PPDR: *Public Protection and Disaster Relief*

PRS: *Public Regulated Service*

PT: *Project Team*

RCPD: Raadgevend Comité voor de postdiensten

RED: *Radio Equipment Directive* (Richtlijn 2014/53/EU van 16 april 2014)

RISS: *Radio Infrastructure Site Sharing*

RLAH: *"Roam Like At Home"*

ROC: *Restricted Operator's Certificate*

RSC: *Radio Spectrum Committee*

RSPG: *Radio Spectrum Policy Group*

R&TTE: *Radio and Telecommunications Terminal Equipment*

SDL: *Supplemental Downlink for Mobile*

Sms: *Short Message Service*

SRC: *Short Range Certificate*

STTS: dienst Sociale telefoontarieven

STT: Sociaal telefoontarief

TC: *Technical Committee*

UHF: *Ultra High Frequency*

UPU: *Universal Postal Union* (Wereldpostvereniging)

VHF: *Very High Frequencies*

VoIP: *Voice over IP* (spraak via het IP-protocol)

VRM: Vlaamse Regulator voor de Media

WBA: *Wholesale Broadband Access*

WEC: Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

6.5. NUTTIGE ADRESSEN

BELGISCHE MEDEDINGINGSAUTORITEIT

City Atrium
Vooruitgangsstraat 50 - 1210 Brussel
Tel. 02 277 52 72
Fax 02 277 53 23
info@bma-abc.be
<https://www.bma-abc.be/nl>

FOD ECONOMIE, KMO, MIDDENSTAND EN ENERGIE

City Atrium
Vooruitgangsstraat 50 - 1210 Brussel
Tel. 0800 120 33
Fax 0800 120 57
info.eco@economie.fgov.be
<http://economie.fgov.be/nl/>

RAADGEVEND COMITÉ VOOR DE TELECOMMUNICATIE

Ellipse Building – Gebouw C
Koning Albert II-laan 35 - 1030 Brussel
Tel. 02 226 87 58
Fax 02 223 88 77
piet.steeland@bipt.be
<http://www.cct-rct.be>

RAADGEVEND COMITÉ VOOR DE POSTDIENSTEN

Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35 - 1030 Brussel
Tel. 02 226 87 65
Fax 02 223 88 77
aurelie.seghers@bipt.be
www.ccp-rp.be

OMBUDSDIENST VOOR TELECOMMUNICATIE

Koning Albert II-laan 8, bus 3 - 1000 Brussel
Tel. 02223 06 06
Fax 02219 77 88
klachten@ombudsmantelecom.be
www.ombudsmantelecom.be

OMBUDSDIENST VOOR DE POSTSECTOR

Koning Albert II-laan 8, bus 4 - 1000 Brussel
Tel. 02 221 02 30
Fax 02 221 02 44
info@smspo.be
www.smspo.be

CONSEIL SUPÉRIEUR DE L'AUDIOVISUEL

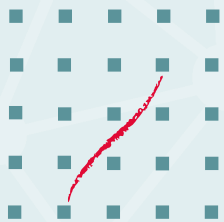
Keizerinlaan 13 - 1000 Brussel
Tel. 02 349 58 80
Fax 02 349 58 97
info@csa.be
www.csa.be/

MEDIENRAT DER DEUTSCHSPRACHIGEN GEMEINSCHAFT BELGIENS

im Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens
Gospertstraße, 1 - 4700 Eupen - Belgien
Tel. 087 59 63 00
Fax 087 55 28 91
info@medienrat.be
<http://www.medienrat.be/>

VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Koning Albert II-laan, 20 - bus 21 - 1000 Brussel
Tel. 02 553 45 04
Fax 02 553 45 06
vrm@vlaanderen.be
www.vlaamseregulatormedia.be

B I P T

**BELGISCH INSTITUUT
VOOR POSTDIENSTEN EN
TELECOMMUNICATIE**

Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
1030 Brussel
Tel.: 02 226 88 88
Fax: 02 226 88 77
info@bipt.be